

STATSKONTORETS PUBLIKATIONER | HÅLLBAR UTVECKLING, ANSVAR 9/2024

Samarbete för att bygga en hållbar framtid

Sammandrag av och perspektiv på statsförvaltningens ansvarsrapporter 2023

Netta Jakola, Katri Kanerva och Sanja Tuovila

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Beskrivningsblad

Publicerare: Statskontoret	Publiceringsdatum: 26.9.2024		
Författare: Netta Jakola, Katri Kanerva och Sanja Tuovila	Publikationens tema: Hållbar utveckling, ansvar		
Publikationens namn: Samarbete för att bygga en hållbar framtid Sammandrag av och perspektiv på statsförvaltningens ansvarsrapporter 2023	ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761 (Statskontorets publikationer), ISSN 2953-8483 (Sammanfattning av ministernas...) / ISBN 978-951-53-3894-5		
Sammandrag: <p>Statskontoret publicerade en anvisning om ansvarsrapportering hösten 2021. I anvisningen rekommenderas att alla statliga ministerier, ämbetsverk och inrättningar årligen utarbetar en ansvarsrapport om sin verksamhet. I sina ansvarsrapporter beskriver organisationerna hur de genom sin kärnverksamhet och -kompetens främjar de 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling som de identifierat och som de anser vara de mest centrala (verksamhetens handavtryck) och hur de sörjer för de direkta konsekvenser som deras verksamhet orsakar verksamhetsmiljön (verksamhetens fotavtryck).</p> <p>Statskontoret utarbetar ett sammandrag av de publicerade ansvarsrapporterna, där de ansvarsrapporter som publicerats av organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen sammanställs. Syftet med sammandraget är att ge en helhetsbild av hur målen för hållbar utveckling har främjats inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen 2023. I det här sammandraget har man beaktat ansvarsrapporterna från 52 organisationer inom statsförvaltningen samt ansvarsrapporterna från fem andra organisationer inom den offentliga förvaltningen som rapporterat i enlighet med Statskontorets anvisning.</p> <p>Det mest identifierade målet i ansvarsrapporterna 2023 var bekämpa klimatförändringarna (mål 13). De näst mest identifierade målen var anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8), hållbar konsumtion och produktion (mål 12) samt fredliga och inkluderande samhällen (mål 16). Gemensamt för de mål som identifierats i störst utsträckning är i synnerhet att de påverkar alla organisationers verksamhet oberoende av kärnuppgift. De mål som identifierades mest sällan var ingen fattigdom (mål 1) och ingen hunger (mål 2). Liksom under tidigare rapporteringsår identifierades alla 17 av FN:s mål för hållbar utveckling i statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens ansvarsrapporter.</p> <p>Största delen av organisationerna behandlar också verksamhetens fotavtryck i sina rapporter. Det ekologiska fotavtrycket har behandlats i 86 procent, det sociala fotavtrycket i 63 procent och det ekonomiska fotavtrycket i 49 procent av rapporterna. I samband med det ekologiska fotavtrycket nämns oftast teman som berör anskaffningar, lokaler, avfall och resor. I fråga om det sociala fotavtrycket betonas frågor som berör personalpolitik, jämställdhet, likabehandling och mångfald. När det gäller det ekonomiska fotavtrycket behandlas särskilt hållbarheten i de offentliga finanserna.</p> <p>Det är nu tredje året som det inom statsförvaltningen upprättas enhetliga ansvarsrapporter. Ansvarsrapporteringen har hittat sin plats i många organisationers årsklocka och etableras så småningom som en del av organisationernas verksamhet. En utmaning i den framtida ansvarsrapporteringen är särskilt att ställa upp lämpliga mål och indikatorer för hållbarhetsarbetet. Att ställa upp mål och regelbundet följa upp framstegen genom ansvarsrapporter är ett centralt verktyg för att påskynda främjandet av hållbar utveckling. Det finns fortfarande ett stort behov av att främja hållbar</p>			
Ämnesord:	hållbar utveckling, ansvarsrapportering, agenda 2030, hållbarhet, effektivitet, ansvarsfullhet, hållbarhetsrapportering		
Språk:	finska, svenska	Sidantal:	90
Distribution av publikationerna:	Statskontoret		

Förkortningar som används i sammanfattningen

Följande förkortningar har använts i den sammanfattande rapporten:

ANM	Arbets- och näringsministeriet
EU	Europeiska unionen
Fimea	Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
FM	Finansministeriet
FN	Förenta Nationerna
FPA	Folkpensionsanstalten
FSM	Försvarsministeriet
GTK	Geologiska forskningscentralen
IM	Inrikesministeriet
JM	Justitieministeriet
JSM	Jord- och skogsbruksministeriet
KM	Kommunikationsministeriet
MM	Miljöministeriet
PRS	Patent- och registerstyrelsen
SDG	<i>Sustainable Development Goal</i> (eng.), Mål för hållbar utveckling i Förenta Nationernas handlingsplan för hållbar utveckling Agenda 2030
SHM	Social- och hälsoministeriet
SRK	Statsrådets kansli
STUK	Strålsäkerhetscentralen
Traficom	Transport- och kommunikationsverket
Tukes	Säkerhets- och kemikalieverket
UKM	Undervisnings- och kulturministeriet
UM	Utrikesministeriet
Valtori	Statens center för informations- och kommunikationsteknik
Valvira	Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Innehållsförteckning

1	Sammandrag av ansvarsrapporterna – ett fönster till statsförvaltningens ansvarsåtgärder och en dörr till samarbete	6
2	Statens ansvarsrapportering	7
3	Med ansvarsrapporterna beskrivs organisationernas arbete för hållbar utveckling	9
3.1	Rapporterande organisationer	9
3.2	Centrala nyckeltal i ansvarsrapporterna	13
3.3	Ledningen och personalen centrala i beredningen av ansvarsrapporterna ..	14
3.4	Mål och indikatorer som driver på ansvarsarbetet	18
3.5	Ansvarsprogram, -planer och -strategier	20
4	Mål för hållbar utveckling inom förvaltningsområdena	22
4.1	Statsrådets kansli	23
4.2	Utrikesministeriet	23
4.3	Justitieministeriet	23
4.4	Inrikesministeriet	24
4.5	Försvarsministeriet	25
4.6	Finansministeriet	26
4.7	Undervisnings- och kulturministeriet	27
4.8	Jord- och skogsbruksministeriet	29
4.9	Kommunikationsministeriet	30
4.10	Arbets- och näringsministeriet	31
4.11	Social- och hälsovårdsministeriet	32
4.12	Miljöministeriet	33
4.13	Övrig statsförvaltning och offentlig förvaltning	34
4.13.1	Riksdagen	34
4.13.2	Övriga organisationer	35
5	Statsförvaltningens handavtryck på byggandet av en hållbar framtid ..	39
5.1	Mål som identifierats oftast	41
5.1.1	SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna	41
5.1.2	SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	45
5.1.3	SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion	48
5.1.4	SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen	51

5.2	Mål som identifierats i relativt stor utsträckning	54
5.2.1	SDG 3: God hälsa och välbefinnande	54
5.2.2	SDG 5: Jämställdhet	56
5.2.3	SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	59
5.2.4	SDG 10: Minskad ojämlikhet.....	61
5.2.5	SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap.....	64
5.2.6	SDG 11: Hållbara städer och samhällen	66
5.3	Mål som identifierats mer sällan	69
5.3.1	SDG 4: God utbildning för alla	69
5.3.2	SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald	71
5.3.3	SDG 6: Rent vatten och sanitet för alla	73
5.3.4	SDG 7: Hållbar energi för alla	74
5.3.5	SDG 14: Hav och marina resurser	77
5.3.6	SDG 1: Ingen fattigdom	78
5.3.7	SDG 2: Ingen hunger	80
6	Verksamhetens fotavtryck	82
6.1	Verksamhetens direkta konsekvenser för verksamhetsmiljön	82
6.2	Ekologiskt fotavtryck	83
6.3	Socialt och kulturellt fotavtryck	85
6.4	Ekonomiskt fotavtryck.....	86
7	Slutsatser	88
Bilagor	91
Källförteckning.....	105

Förord

Sammandrag av ansvarsrapporterna – ett fönster till statsförvaltningens ansvarsåtgärder och en dörr till samarbete

Statskontorets sammandrag av statsförvaltningens ansvarsrapporter sammanställer på ett heltäckande sätt de ansvarsåtgärder som vidtagits inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen och som grundar sig på FN:s handlingsplan Agenda 2030 och dess mål. Sammandraget ger en övergripande bild av på vilka olika sätt organisationerna inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen tar ansvar för de konsekvenser den egna verksamheten medför för omvärlden.

Ansvarsrapporterna öppnar ett fönster till statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens verksamhet och lyfter fram hur hållbar utveckling främjas som en del av kärnverksamheten. I detta sammandrag berättar 52 organisationer inom statsförvaltningen från 13 förvaltningsområden och fem organisationer inom den offentliga förvaltningen om sitt engagemang för ansvar och ansvarstagande.

Rapporteringen lyfter inte bara fram organisationernas hållbarhets- och ansvarsarbete, utan den utgör också ett konkret verktyg för att hantera risker och identifiera nya innovations- och utvecklingsmöjligheter. Ansvarsrapporterna öppnar också dörrar för samarbete med kunder och intressentgrupper där växelverkan, genomslagskraft och gemensamma mål framhävs.

I Finland lyfts ansvar allt mer fram även i den offentliga förvaltningens verksamhet. Även om företagen har legat före i detta arbete får ansvar en allt större betydelse även för organisationerna inom statsförvaltningen, vars uppgifter grundar sig på lagstiftningen. I ansvarsrapporterna betonas särskilt klimatgärningar, ansvarsfull konsumtion, människovärdigt arbete och ekonomisk tillväxt samt god förvaltning. Att främja dessa mål är en gemensam uppgift för alla organisationer oberoende av deras kärnuppgift.

Answarets betydelse ökar och utvecklas – hela tiden. Hållbarhet och effektivitet utvidgar ansvarsarbetet så att det blir mer helhetsbetonat och framtidsorienterat. Ansvar enligt Statskontorets anvisningar och rapporteringen om det har glädjande nog hittat sin plats i statsförvaltningens organisationer. Denna utveckling är bara en början och alla samhällsaktörers insats behövs fortfarande för att bygga upp en hållbar utveckling.

Liisa Räsänen
Statskontorets General direktör

1 Statens ansvarsrapportering

Statskontoret rekommenderar att alla statliga ministerier, ämbetsverk och inrättningar årligen utarbetar en ansvarsrapport om sin verksamhet. Det rekommenderas att man vid utarbetandet av rapporten utnyttjar statsförvaltningens enhetliga referensram för ansvarsrapportering, som beskrivs i anvisningen *Ansvarsrapportering i statsförvaltningen* (VK/62429/00.00.00.01/2021) som Statskontoret gav ut i september 2021.

Till statsförvaltningen hör ministerierna och de ämbetsverk och inrättningar som lyder under dem. En visualisering av hierarkin inom statsförvaltningen samt ordlista finns på adressen granskaforvaltningen.fi. Också på adressen suomi.fi finns information om statens centralförvaltning.

Statskontoret utarbetar utifrån de ansvarsrapporter som publicerats en sammanfattning på statsnivå i enlighet med anvisningen. Målet med sammandraget är att skapa en helhetsbild av statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens arbete för att främja hållbar utveckling. Sammandraget fungerar framför allt som en sammanfattande handling som samlar det viktigaste innehållet i ansvarsrapporterna på ett och samma ställe. Syftet med sammandraget är således inte att granska, utvärdera eller verifiera ansvarsrapporterna och statsförvaltningens ansvarsrapporter ingår inte i den officiella rapporteringen. I detta sammandrag har också inkluderats ansvarsrapporter från andra organisationer inom den offentliga förvaltningen som utnyttjat Statskontorets anvisning. Sammandraget innehåller direkta citat från organisationernas ansvarsrapporter eller verksamhetsberättelser.

I enlighet med Statskontorets anvisning byggs ansvarsrapporterna upp kring två centrala begrepp. Med verksamhetens **handavtryck** avses de positiva effekter som åstadkoms genom organisationens egen kärnverksamhet och val som hänför sig till denna och som främjar målen för hållbar utveckling i FN:s handlingsplan Agenda 2030. Avsikten är dock inte att organisationerna ska rapportera om hur deras verksamhet påverkar alla mål för hållbar utveckling. I Statskontorets anvisning rekommenderas att organisationerna identifierar de mål för hållbar utveckling som är mest centrala med tanke på den egna verksamheten och som organisationerna i störst utsträckning kan bidra till att uppnå. Avgränsningen hjälper organisationerna att koncentrera och rikta sina begränsade resurser till de delområden som organisationen kan påverka mest genom sin egen verksamhet.

Förenta nationernas handlingsplan Agenda 2030 är en global referensram för arbetet för hållbar utveckling 2015–2030. Handlingsplanen innehåller 17 mål för hållbar utveckling. På adressen kestavakehitys.fi finns mer information om målen för hållbar utveckling och handlingsplanen.

Med det andra centrala begreppet i referensramen, det vill säga verksamhetens **fotavtryck**, åsyftas de direkta effekter som den rapporterade organisationen orsakar. Fotavtrycket delas ofta in i tre områden – de direkta konsekvenserna indelas i ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser. Vid sidan av tredelningen har även delområdet kulturella konsekvenser i allt högre grad lyfts fram. Medan syftet med begreppet handavtryck är att styra organisationerna att stärka de positiva effekterna av sin verksamhet, uppmuntrar begreppet fotavtryck organisationerna att minska de negativa konsekvenserna av verksamheten.

Syftet med ansvarsrapporteringen är att fungera som ett verktyg för den rapporterade organisationen. I bästa fall svarar ansvarsrapporten på två centrala ändamål:

1. Rapporteringen fäster organisationens uppmärksamhet vid sina egna möjligheter att främja hållbar utveckling och minska sina negativa effekter. Den årliga rapporteringen är en plattform där organisationen kan följa upp hur arbetet framskrider, hur det lyckas och vilka utmaningar det medför.

2. Med hjälp av rapporteringen kan organisationen öppet och transparent informera det övriga samhället om hur den genom sin verksamhet har främjat hållbar utveckling och agerat på ett ansvarsfullt sätt.

Genom ansvarsrapporteringen strävar man framför allt efter att systematiskt främja hållbarhets- och ansvarsarbetet, och rapporterna har således inget egenvärde. Nu när statsförvaltningen upprättat en enhetlig ansvarsrapportering för tredje gången är det också redan i detta sammandrag möjligt att utvärdera hur verksamheten systematiserats.

2 Med ansvarsrapporterna beskrivs organisationernas arbete för hållbar utveckling

2.1 Rapporterande organisationer

I detta sammandrag av ansvarsrapporterna för 2023 sammanställs 57 ansvarsrapporter. I sammandraget har i regel beaktats de rapporter där man har tillämpat Statskontorets anvisning som publicerats före utgången av juni 2024 och som Statskontoret har fått kännedom om. Inom utsatt tid inkom ansvarsrapporter från tretton förvaltningsområden (sammanlagt 52 rapporter) och dessutom inkom rapporter från fem organisationer utanför statsförvaltningen. Republikens presidents kansli var det enda förvaltningsområdet som inte publicerade någon ansvarsrapport för 2023.

I den här sammanfattningen har ansvarsrapporterna från följande organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen beaktats:

Statsrådets kanslis förvaltningsområde

- Statsrådets kansli

Utrikesministeriets förvaltningsområde

- Utrikesministeriet

Justitieministeriets förvaltningsområde

- Justitieministeriet
- Brottspåföljdsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Inrikesministeriets förvaltningsområde

- Krishanteringscentret (CMC Finland)
- Migrationsverket
- Gränsbevakningsväsendet

Försvarsministeriets förvaltningsområde

- Försvarsministeriet och Försvarsmakten

Finansministeriets förvaltningsområde

- Regionförvaltningsverken
- Verket för finansiell stabilitet
- Statistikcentralen
- Tullen
- Statskontoret
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet

- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Finansministeriet
- Skatteförvaltningen

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

- Riksarkivet
- Museiverket
- Utbildningsstyrelsen
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Finlands Akademi
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

- Naturresursinstitutet
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

- Meteorologiska institutet
- Kommunikationsministeriet
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Trafikledsverket

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

- Business Finland
- Energimyndigheten
- Geologiska forskningscentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket Tukes
- Arbets- och näringsministeriet

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Niuvanniemi sjukhus

- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Strålsäkerhetscentralen
- Institutet för hälsa och välfärd
- Gamla Vasa sjukhus

Miljöministeriets förvaltningsområde

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- Finlands miljöcentral
- Miljöministeriet

Övrig statsförvaltning och offentlig förvaltning

- **Riksdagens förvaltningsområde**
 - Riksdagens kansli
 - Statens revisionsverk
- **Övriga organisationer**
 - HAUS kehittämiskeskus
 - Folkpensionsanstalten FPA
 - Senatkoncernen
 - Skogscentralen
 - Arbetshälsoinstitutet

Vilka mål för hållbar utveckling som identifierats och vilka bokföringsenheter som producerat en ansvarsrapport kan granskas på de egna sidorna på adressen granskaforvaltningen.fi.

I det här sammandraget granskas rapporteringens täckning på bokföringsenhetsnivå, i huvudsak med fokus på verksamhet som lyder under statsrådet. Granskningen på bokföringsenhetsnivå grundar sig på indelningen i lagen om statsbudgeten (423/1988), enligt vilken bokföringsenheter är funktionellt och ekonomiskt ändamålsenliga helheter. Enligt referensramen för statsförvaltningens ansvarsrapportering kan ansvarsrapporten efter organisationernas övervägande utarbetas antingen på förvaltningsområdes-, bokföringsenhets- eller ämbetsverksnivå.

Bokföringsenheterna upprättar ett bokslut för sin verksamhet, så bokföringsenhetsnivån kan vara naturlig för vissa organisationer, men på grund av ansvarsrapportens natur är detta inte fallet för alla organisationer. I anvisningen för utarbetande av ansvarsrapporten rekommenderas att organisationen väljer de 3–5 mål för hållbar utveckling som den rapporterade organisationen kan främja mest genom sin verksamhet. Det är möjligt att denna typ av avgränsning lyckas på bokföringsenhetsnivå om de organisationer som hör till bokföringsenheten har ett likartat uppgiftsfält. Ibland varierar dock kärnfunktionerna inom en bokföringsenhet så mycket att det inte går att rapportera om organisationernas hållbarhetsarbete via de gemensamma mål för

hållbar utveckling som valts. Dessutom kan det hända att bokföringsenhetens organisationer har olika intressentgrupper, varvid det är skäl att göra ansvarsrapporten på organisationsnivå.

Bland ansvarsrapporterna för 2023 finns exempel på alla tre alternativa sätt att genomföra rapporten (se Tabell 1), precis som tidigare år. Till exempel har försvarsförvaltningen alla tre rapporteringsår utarbetat en förvaltningsområdesspecifik rapport som innehåller en beskrivning av både försvarsministeriets och Försvarsmaktens verksamhet. Till exempel är Institutet för hälsa och välfärd en sådan bokföringsenhet från vilken flera rapporter publicerades. Finansministeriet har i sin verksamhetsberättelse beskrivit hur hållbar den egna verksamheten är, så ministeriet har ingen separat ansvarsrapport.

"I samband med resultatrapporteringen beskrivs också hur finansministeriets verksamhet kopplas till målen för hållbar utveckling och delmålen för dem." Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Tabell 1: Publicerade ansvarsrapporter i statsrådet

Förvaltningsområde	Publicerade rapporter*	Bokföringsenheter som publicerat en rapport**	Bokföringsenheter totalt	Andelen bokföringsenheter som publicerat en rapport %
Statsrådets kansli	1	1	1	100 %
Utrikesministeriet	1	1	1	100 %
Justitieministeriet	4	4	6	67 %
Inrikesministeriet	3	2	7	29 %
Försvarsministeriet	1	2	2	100 %
Finansministeriet	9	9	12	75 %
Undervisnings- och kulturministeriet	7	6	6	100 %
Jord- och skogsbruksministeriet	3	3	4	75 %
Kommunikationsministeriet	4	4	4	100 %
Arbets- och näringsministeriet	7	7	8	88 %
Social- och hälsovårdsministeriet	7	5	6	83 %
Miljöministeriet	3	3	3	100 %
Totalt	50	47	60	78 %

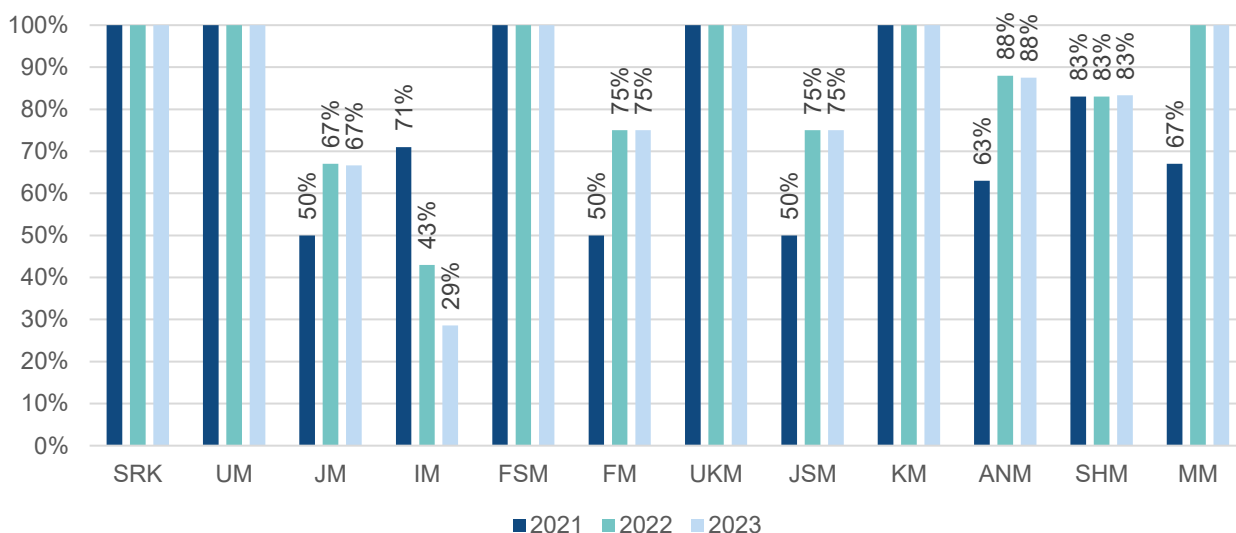
*Siffrorna i denna kolumn inbegriper det totala antalet rapporter som publicerats inom förvaltningsområdet i sin helhet oberoende av om rapporterna har gjorts på förvaltningsområdes-, ämbetsverks- eller bokföringsenhetsnivå. Därför kan siffran i denna kolumn vara större än antalet bokföringsenheter inom förvaltningsområdet.

** Siffrorna i denna kolumn inbegriper antalet publicerade rapporter på bokföringsenhetsnivå inom förvaltningsområdet. Det kan ha upprättats flera separata rapporter vid en bokföringsenhet.

Granskat enligt förvaltningsområde har varje bokföringsenhet inom statsrådets kansli, utrikesministeriets, försvarsministeriets, kommunikationsministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden utarbetat en ansvarsrapport 2023. Tre av dessa fem förvaltningsområden har dock endast en bokföringsenhet, vilket förklarar rapporteringens täckning. Inom de övriga förvaltningsområdena varierade rapporteringens täckning mellan 29 och 88 procent 2023. När man granskar rapporteringens täckning enligt förvaltningsområde bör man observera att antalet bokföringsenheter varierar stort mellan olika förvaltningsområden. De minsta förvaltningsområdena har endast en bokföringsenhet, medan det största förvaltningsområdet, det vill säga finansministeriets förvaltningsområde, har tolv bokföringsenheter.

År 2022 beaktades i sammandraget av ansvarsrapporter sammanlagt 56 rapporter, av vilka 52 kom från statsförvaltningen och fyra från andra organisationer inom den offentliga förvaltningen. År 2021 beaktades ansvarsrapporter från 49 organisationer inom statsförvaltningen samt därtill tre organisationer inom den övriga offentliga förvaltningen. I detta sammandrag granskas 57, av vilka 52 kommer från statsförvaltningen och fem från andra organisationer inom den offentliga förvaltningen. Antalet rapporter som publicerats har varierat något från år till år, men har ändå hållits ganska jämnt. Det har inte förekommit några stora variationer i antalet organisationer som rapporterat, vilket kan tyda på att rapporteringen har stabiliserats. Endast inom inrikesministeriets förvaltningsområde har rapporteringens täckning sjunkit medan den inom de övriga förvaltningsområdena har hållits jämn eller ökat.

Figur 1: Andelen bokföringsenheter som publicerat en ansvarsrapport av alla bokföringsenheter inom förvaltningsområdet (%) 2021, 2022 och 2023

2.2 Centrala nyckeltal i ansvarsrapporterna

I Statskontorets anvisning ges vägledning om innehållet i rapporten samt en exempelmall som organisationerna om de så önskar kan utnyttja för sin ansvarsrapport. Organisationerna kan dock själva välja i vilken form de upprättar sin ansvarsrapport och hur omfattande den ska vara.

Den vanligaste formen för ansvarsrapporterna för 2023 var en PDF-rapport. 58 procent var sådana rapporter. Drygt en tredjedel (33 %) av ansvarsrapporterna producerades på en webbplats. Fem organisationer (9 %) producerade en rapport i både PDF-format och en webbaserad rapport. Jämfört med 2022 har andelen webbplatsbaserade rapporter ökat något (2022: 29 %) och på motsvarande sätt har andelen PDF-rapporter minskat (2022: 66 %). Den ökade andelen rapporter som produceras på en webbplats kan förklaras av att denna lösning kan vara mer tillgänglig än en PDF-rapport. Dessutom kan en webbplatsbaserad rapport byggas upp som en mycket visuell och fast del av organisationens webbplats, vilket också kan förklara att denna typ av rapporter blivit vanligare.

Utöver den finskspråkiga rapporten publicerade 30 procent av de rapporterande organisationerna en svenskspråkig version och 21 procent en engelskspråkig version av sin ansvarsrapport. I Statskontorets anvisning tas inte ställning till om rapporten ska översättas. Behovet av språkversioner påverkas av organisationens

uppgiftsfält och intressentgrupper. Vag gäller språkversioner är det också möjligt att översätta till exempel en kort sammanfattning av det centrala innehållet i rapporten, om organisationen inte anser att det är nödvändigt att översätta hela rapporten.

År 2023 var det genomsnittliga antalet sidor i ansvarsrapporterna 24 sidor och det genomsnittliga antalet tecken 53 539. Antalet sidor och tecken har beräknats utifrån alla 57 rapporter som beaktats i detta sammandrag, det vill säga även webbplatsbaserade rapporter har beaktats, till skillnad från 2022. Antalet sidor och tecken ligger på ungefär samma nivå som 2022, då det genomsnittliga antalet sidor var 27 sidor och det genomsnittliga antalet tecken 47 468 tecken.

I Statskontorets anvisning rekommenderas organisationerna att med tanke på organisationens egen verksamhet identifiera de 3–5 av FN:s mål för hållbar utveckling som organisationen påverkar mest genom sin egen kärnverksamhet. Det är ändamålsenligt att rapportera om dessa identifierade mål på årsnivå, då det är naturligt att följa hur arbetet framskrider. Eftersom hållbarhets- och ansvarsrapporteringen är relativt nya former av rapportering är det naturligt att observera behov av ändringar i fråga om de mål som identifierats. I ansvarsrapporterna för 2023 gjorde nio (16 %) organisationer ändringar i de identifierade målen jämfört med rapporteringsomgången 2022. Jämfört med 2022 (2022: 13 organisationer, 25 %) var antalet organisationer som gjorde ändringar i de identifierade målen lägre. Bland annat Verket för finansiell stabilitet uppger i sin rapport hur man vid verket har märkt att man behöver precisera målen för handavtryck. Såsom vid Verket för finansiell stabilitet handlar ofta behoven av ändringar just om att precisera om organisationen genom sin verksamhet har en genuin effekt på målet för handavtrycket eller om det är fråga om en möjlighet att minska organisationens fotavtryck.

"I februari 2024 lade de experter som deltar i beredningen av ansvarsrapporten fram ett förslag för ledningsgruppen om att man borde diskutera en precisering av valet av FN:s mål för hållbar utveckling. I samband med utarbetandet av rapporten har det framgått att de omständigheter som hänför sig till FN:s mål 12 för hållbar utveckling, dvs. hållbar konsumtion, och till verkets fotavtryck delvis är överlappande. Dessutom är verkets möjligheter att påverka en hållbar konsumtion genom sin upphandling mycket små. Det är också ändamålsenligt att verket kan främja uppnåendet av ansvarighetsmålen genom sina uppgifter. Ledningsgruppen godkände ändringsförslaget i mars 2024."

2.3 Ledningen och personalen centrala i beredningen av ansvarsrapporterna

I Statskontorets anvisning rekommenderas att personer från olika håll i organisationen i mån av möjlighet deltar i genomförandet av ansvarsrapporten. I anvisningen rekommenderas att organisationen regelbundet byter ut de personer som gör ansvarsrapporten.

Enligt beskrivningarna av hur ansvarsrapporterna utarbetats genomförs ansvarsrapporten ofta av en intern arbetsgrupp inom organisationen eller ett nätverk som sörjer för innehållet i ansvarsrapporten, centrala praktiska frågor och för att presentera arbetet för ledningen. Till exempel Domstolsväsendet och Energimyndigheten berättar genom sina rapporter om sina nätverk.

"Under tidigare år har utarbetandet av ansvarsrapporten gjorts som tjänsteuppdrag vid Domstolsverket. Vid ämbetsverket har man dock identifierat ett behov av att stärka domstolarnas engagemang i ansvarsarbetet. [– –] Domstolsverket har genom sitt beslut 8.9.2023 tillsatt ett permanent nätverk för att dryfta främjandet av domstolsväsendets mål för hållbar utveckling och utveckla ansvarsrapporteringen."

"Ansvarsrapporteringen och utvecklingen av ansvaret sköts vid Energimyndigheten av ett nätverk bestående av experter från alla grupper samt myndighetens överdirektör. Ansvarsrapporteringen leds av myndighetens ekonomichef. En stor grupp experter från olika uppgiftsområden har deltagit i identifieringen av ansvarsmålen." Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

I vissa organisationer har arbetsgrupperna inte nödvändigtvis någon direkt koppling till ansvarsrapporteringen utan i vidare bemärkelse till organisationens arbete för hållbar utveckling. Då är gruppens verksamhet inte enbart bunden till den tidpunkt då ansvarsrapporten ska sammanställas, utan är verksam året runt och stöder ett långsiktigt ansvarsarbete inom organisationen. Utbildningsstyrelsen beskriver genom sin ansvarsrapport sin arbetsgrupp som främjar hållbar utveckling.

"I början av 2023 organiserade vi våra åtgärder för hållbar utveckling så att Agenda 2030-arbetsgruppen fick i uppgift att utveckla och rapportera om vår verksamhet för att främja hållbar utveckling. Koordineringen av åtgärder för att främja hållbar utveckling inom småbarnspedagogik, utbildning och internationalisering är en del av vårt arbete för att uppnå våra resultatmål."

Även Finlands Akademi berättar i sin rapport om verksamheten i sin arbetsgrupp för ansvarsrapportering och hållbar utveckling.

"Akademins ledning tillsatte i början av 2023 en arbetsgrupp för ansvarsrapportering och hållbar utveckling. I gruppen finns representanter för ledningen och experter från olika ansvarsområden inom Akademien. Gruppen har i uppgift att stödja och följa Akademins åtgärder i anslutning till ansvarsfullhet och för att uppnå målen för hållbar utveckling. Under året har arbetsgruppen i sina åtgärder fokuserat på att utveckla ansvarsrapporteringen, identifiera indikatorer som beskriver hållbar utveckling samt öka medvetenheten om ansvar och hållbar utveckling." Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Enligt rapporterna är också olika miljöarbetsgrupper ganska vanliga. Dessutom kan organisationerna ha andra arbetsgrupper som fokuserar på teman kring till exempel socialt ansvar. Till exempel FPA berättar i sin ansvarsrapport om DEI-arbetsgruppen¹ som anstalten tillsatte 2023 och beskriver i större utsträckning det arbete som organisationen utför för att främja mångfalden.

"En viktig åtgärd 2023 som implementerade principerna om mångfald, jämlikhet och delaktighet i FPA:s strukturer var att vi inrättade en DEI-arbetsgrupp. Dess främsta mål är att göra mångfaldskompetensen och jämlikheten till en del av verksamheten i vardagen. Arbetsgruppen består för närvarande av företrädare för FPA:s enhet för ledningsstöd, serviceverksamheten och personaltjänsterna."

"I november 2023 ordnades FPA:s första mångfaldsdag för personalen som ett stöd för mångfaldsarbetet. Under mångfaldsdagen talade vi om olika aspekter av mångfald i arbetsgemenskapen. Syftet med dagen var att öka medvetenheten om mångfalden i arbetsgemenskapen och hur den kan beaktas samt att stödja individen och gemenskapen att agera mer respektfullt mot varandra. Under dagen diskuterades också i vilket slags arbetsgemenskap vi vill arbeta och hur vi kan bygga upp mångfalden till en styrka. Omkring 100 medarbetare deltog i dagen, och enligt den respons som skickats in ansågs dagen vara mycket lyckad och behövlig samt önskvärd även i fortsättningen. Innehållet från mångfaldsdagen publiceras på FPA:s intranät under 2024 så att alla medarbetare kan ta del av utbudet under mångfaldsdagen."

Nätverken och arbetsgrupperna representerar dock endast en viss expertis i organisationen. Därmed är det ofta nödvändigt att fråga den övriga personalen om deras tankar och synpunkter på organisationens hållbarhetsarbete och inkludera personalen i ansvarsarbetet så att organisationens hela potential kan tas i bruk. Då är det också möjligt att skapa en känsla av att ansvarsarbetet är ett tema som förenar hela organisationen och där allas sakkunskap behövs. Till exempel Tullen berättar i sin rapport om sin aktiva initiativkanal, medan Patent- och registerstyrelsen har bett personalen om idéer för följande års ansvarsåtgärder.

"Tullens ansvarsarbete syns också i den initiativkraftiga personalen och i Tullens initiativkanal. Vid Tullen öppnades hösten 2022 en initiativkanal där vilken medarbetare som helst kan lägga till ett eget initiativ som till exempel gynnar kundernas åtgärder. Kanalen har

¹ Förkortningen DEI kommer från de engelska orden *diversity*, *equity* och *inclusion* och det avser allmänt arbete med socialt ansvar som syftar till att främja till exempel organisationens mångfald, jämlikhet och inkludering.

använts i jämn takt under 2023. Vid utgången av 2023 hade nästan 100 initiativ tagits vid Tullen och av dem hade över 20 godkänts för genomförande. De godkända initiativen har varit innovativa och till konkret hjälp i Tullens arbete. Sammantaget har initiativen lett till att arbetet blivit smidigare och kunderna kan betjänas allt bättre. För första gången belönades också de två bästa initiativtagarna vid Tullen. De som belönades fick 250 euro och diplomert Initiativtagare 2023. Dessa bästa initiativ gällde användningen av lättlästa bilder för att utveckla tjänsten för grupper med särskilda behov och utvecklingen av den populära Tullräknaren så att den blir allt mer ansvarsfull. Även i fortsättningen kommer initiativ att belönas och bland annat på detta sätt uppmuntras personalen att komma med idéer.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

”Under 2023 ombads personalen ge förslag till åtgärder som främjar PRS ansvarsmål. Det kom 78 förslag. Ledningen behandlade förslagen och valde en del av dem som främjande åtgärder från och med 2024. De bästa förslagen belönades med biobiljetter.”

Förutom att engagera personalen har även samarbete i team i vissa organisationer utnyttjats för att uppnå ansvarsmålen. I synnerhet organisationer som är ganska stora och som har mycket olika slags verksamhet kan ha särskild nytta av teamens egna idéer till insatser för ansvar. Lantmäteriverket berättar i sin rapport om de teamspecifika ansvarsinsatser som teamen valt.

”År 2023 fick varje team på Lantmäteriverket till uppgift att välja ut en egen insats för samhällsansvar i samband med framtidssamtalet. Vi uppmuntrade dem att välja en konkret insats med teamprägel som främjar vi-anda och det allmännas bästa. Målet var att föra samhällsansvaret närmare var och ens arbete och arbetsplatsens vardag. Utfallet av insatserna togs upp i utvärderingssamtalen för året. Teamen hade valt ett brett spektrum av insatser. De hade till exempel åtagit sig att samla in skräp och anmäla främmande arter som upptäckts vid terrängarbete, satt sig in i hållbara programutvecklings- och testprinciper, sparat el och papper samt ordnat evenemang som ökar samhörigheten. Många team beslutade också främja informationsdelning och välbefinnande i arbetet. Under hösten ordnade vi en omröstning om den mest insiktsfulla insatsen för samhällsansvar, och alla medarbetare fick rösta på sin favorit.”

Utöver teamens arbete är det också bra att uppmuntra individer att fundera över hållbarhetsperspektiven i sitt eget arbete. Till exempel Riksarkivet berättar i sin rapport om personalens personliga mål för hållbar utveckling.

”Riksarkivet sörjer för att utveckla kompetensen hos sin personal. Personalen uppmuntras att prova och göra saker på nya sätt och att förbättra organisationens och personalens färdigheter. År 2023 registrerades personliga mål för varje arkivarie gällande digitalisering, samarbete, kundfokus och hållbar utveckling i Osaava-systemet. Genom att uppmuntra personalen att prova upptäckte man till exempel nya, effektivare arbetssätt som främjar god förvaltning.”

Medan det är viktigt att uppmuntra personalen att både som individer och team komma med idéer om hur ansvars- och hållbarhetsaspekterna påverkar det egna arbetet och hur man kan främja en hållbar utveckling genom sitt eget arbete, är det också viktigt att erbjuda stöd och information för att beakta hållbarhetsaspekterna. Olika interna anvisningar, informationspaket och informationsinslag riktade till personalen kan bidra till att främja hållbarhetsarbetet och även väcka nya idéer bland personalen. Business Finland berättar i sin rapport om organisationens interna handbok om ansvar som togs i bruk 2023.

”Business Finland har tagit i bruk en handbok om ansvar för personalen (Sustainability Handbook) i syfte att förenhetliga och öka förståelsen för vad ansvar innebär i Business Finlands kontext. Handboken innehåller riktlinjer och anvisningar för ansvar på Business Finlands nivå samt nuvarande verksamhetssätt inom olika serviceområden. I anslutning till detta har det ordnats coachningar och en webbkurs. Business Finland publicerade i början av 2023 också en guide för hållbara evenemang (Sustainable events guide). I guiden finns riktlinjer för hållbara val i hela processen för att ordna ett evenemang.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

I Gamla Vasa sjukhus ansvarsrapport beskrivs hur ansvarsrapporten också kan fungera som ett informationspaket för personalen.

"Ansvarsrapporten fungerar också som ett verktyg för att utbilda och motivera personalen. Med hjälp av rapporten kan vi visa vad sjukhusets ansvarsarbete konkret innebär och hur vi reagerar på jämställdhets- och miljöproblem." Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Ledningens stöd för organisationernas ansvarsarbete och hållbarhetsarbete har en avgörande betydelse. Av rapporterna framgår att ledningen i flera organisationer spelar en viktig roll till exempel när det gäller att bekräfta de identifierade målen, den strategiska styrningen samt att integrera ansvarsarbetet i organisationens övriga verksamhet. Geologiska forskningscentralen lyfter i sin rapport fram vilken roll ledningen har i organisationens ansvarsarbete.

"Ansvarsarbetet hör till generaldirektörens ansvar. Samordningen av ansvarsarbetet har varit en del av ansvarsområdet för kommunikation och ansvar sedan 2022 och hör till ansvarsområdet för direktören för kommunikation och ansvar, som är medlem i ledningsgruppen. Ansvarsarbetet sträcker sig till både vår kärnverksamhet och vår egen verksamhet och det utvecklas och samordnas på ett genomgående sätt. Ansvarsarbetet är en del av den strategiska utvecklingen och ledningen."

Riktlinjerna och de strategiska målen i anslutning till ansvarsarbetet behandlas i generaldirektörens ledningsgrupp enligt årsklockan tre gånger per år, i februari, mars och september, på föredragning av direktören för kommunikation och ansvar. Varje år rapporteras det om hur ansvarsarbetet framskrider i en ansvarsrapport, som generaldirektörens ledningsgrupp godkänner." Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Ledningens röst hörs i många rapporter i form av ett separat förord, en kommentar eller en översikt. Genom ett sådant inlägg är det ofta möjligt att ge en bild av på vilket sätt ansvars- och hållbarhetsfrågorna är kopplade till organisationens verksamhet och hur det lönar sig att rikta arbetet i fortsättningen. Samtidigt kan ledningen ge sitt stöd till det ansvarsarbete som utförs i vardagen. I förordet till ansvarsrapporten från Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå beskrivs ansvarsarbetet på följande sätt:

"Målen för hållbar utveckling är ambitiösa, och uppgiftsfältet stort. Samtidigt måste man dock komma ihåg att stora frågor också kräver små gärningar och beslut, vilka i vardagen ger stora effekter. Samtidigt ändrar små frågor våra tankar om beaktande av stora frågor."

I 74 procent av rapporterna fanns ett separat inlägg från den högsta ledningen. I många rapporter konstaterades också att ansvarsrapporten har behandlats och godkänts till exempel av ledningsgruppen. I 89 procent av rapporterna uppges att organisationens högsta ledning har godkänt eller bekräftat innehållet i rapporten.

EU:s nya hållbarhetsrapporteringsdirektiv medför ändringar i hållbarhetsrapporteringen på företagsfältet. Direktivet förutsätter att företagets förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan enligt nationell lag ansvarar för hållbarhetsrapporteringen och att den berörs av samma ansvar som bokslutsuppgifterna.² Inom den privata sektorn får ledningen således ett betydligt större ansvar för organisationens hållbarhets- och ansvarsarbete jämfört med tidigare. Även om kraven i direktivet i huvudsak inte gäller organisationer inom statsförvaltningen och den övriga offentliga förvaltningen, kan rapporteringen enligt direktivet också medföra positiva influenser för rapporteringen inom den offentliga sektorn. Arbetshälsoinstitutet beskriver i sin ansvarsrapport hur organisationen stegvis övergår till rapportering enligt direktivet.

"I slutet av året började vi planera en enkät om ansvarsarbete för intressentgrupper som skulle genomföras i början av 2024. Enkäten riktar sig till Arbetshälsoinstitutets anställda, nyckelkunder, kontaktpersoner vid ministerierna, underleverantörer och andra strategiska samarbetspartner. Resultaten från enkäten utnyttjas förutom i utarbetandet av ansvarsprogrammet även i en väsentlighetsanalys, som fungerar som grund för en rapporteringsmodell enligt CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Även om lagstiftningen inte förpliktar till det, har Arbetshälsoinstitutet för avsikt att stegvis övergå till en"

² RP 20/2023 rd s. 9 & bokföringslagen (1336/1997) 7 kap. 27 §.

rapporteringsmodell enligt CSRD. År 2024 görs rapporteringen i anslutning till verksamhetsberättelsen och i den beskrivs väsentlighetsanalysen samt dubbel väsentlighet, det vill säga verksamhetens väsentliga konsekvenser för människorna och omgivningen samt å andra sidan omgivningens inverkan på vår verksamhet – med beaktande av både risker och möjligheter. Avsikten är att rapporteringen 2025 ska innehålla även indikatorer enligt ESRS (European Sustainability Reports Standards).” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

2.4 Mål och indikatorer som driver på ansvarsarbetet

Ju mer ansvarsrapporteringen rutinerar och blir en del av organisationernas årliga verksamhet, desto starkare framhävs betydelsen av målen och indikatorerna i ansvarsrapporterna. Tanken bakom den årligen återkommande rapporteringen är att organisationen ska kunna ge en utredning av hur den har lyckats med sitt ansvars- och hållbarhetsarbete. Det främsta sättet att granska hur organisationen lyckats är att ställa verksamheten i relation till de uppställda målen och de centrala verktygen i denna granskning är naturligtvis indikatorerna. I cirka 54 procent av rapporterna för 2023 hade det ställts upp mål för hållbarhets- och ansvarsarbetet. Siffran är nästan oförändrad jämfört med rapporterna för 2022. I 84 procent av rapporterna fanns tydligt identifierade indikatorer för arbetet.

Att ställa upp mål är fortfarande en ganska ny del av statsförvaltningens ansvarsarbete. Det är naturligt att man de första åren av ansvarsrapportering har fokuserat på att granska nuläget. Många organisationer har dock redan innan ansvarsrapporteringen inleddes haft många sådana mål som förenas med målen för hållbar utveckling. Det är naturligt att beskriva dessa mål också i ansvarsrapporten.

Trafikledsverket berättar i sin ansvarsrapport för 2023 att organisationens mål och indikatorer för ansvar 2024 fastställdes hösten 2023. Syftet har varit att effektivare än tidigare knyta målen till planeringen av verksamheten för att på så sätt effektivisera uppföljningen och rapporteringen av hur målen uppfylls. I rapporten beskriver Trafikledsverket också sitt långsiktiga arbete för att förbättra säkerheten i plankorsningar. Bakgrunden till detta är ett program som inleddes 2018.

”På statens bannät finns 2 468 plankorsningar, av vilka 1 720 är obevakade. Plankorsningarna utgör för närvarande den tydligaste risken på järnvägarna. I Finland inträffar fortfarande i genomsnitt 13–29 olyckor i plankorsningar per år. I dessa omkommer i genomsnitt fem personer (medeltal för åren 2010–2023).

Antalet olyckor i plankorsningar och personer som omkommit i dessa har dock minskat betydligt. Åren 2022 och 2023 inträffade endast 13 olyckor per år. År 2022 omkom en person och 2023 tre personer.

En anledning till att trafiksäkerheten förbättrats är Trafikledsverkets plankorsningsprogram, som inleddes 2018. Under programmets gång har 284 plankorsningar på statens bannät runt om i Finland avlägsnats eller förbättrats. Projekt vid plankorsningar som så kallat administrativt är smidiga att avlägsna och förbättra och där kostnaderna för detta är låga har i huvudsak redan genomförts, och i fortsättningen inriktas åtgärderna i plankorsningsprogrammet på de farligaste och därmed även dyrare och mer komplicerade plankorsningsobjekten. Åtgärderna i plankorsningsprogrammet kommer sammanlagt att omfatta cirka 600 plankorsningar.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Det är också viktigt att beakta att det är bra att i ansvarsrapporten berätta också om sådana mål som organisationen ännu inte har hunnit uppnå. Inom ansvars- och hållbarhetsarbetet är det viktigt att ställa upp mål som är möjliga att uppnå och som motiverar till att arbeta för hållbar utveckling. Målen bör dock hållas på en tillräckligt hög nivå, eftersom utmanande problem kräver ambitiösa mål. Till exempel berättar Finlands miljöcentral i sin rapport om ett ambitiöst mål gällande utsläppsminskning.

”Vi har till exempel ända sedan 2008 koordinerat nätverket Kolneutrala kommuner (Hinku). För närvarande omfattar nätverket sammanlagt 96 kommuner med över 2,3 miljoner invånare. Hinku-nätverket eftersträvar en minskning av växthusgasutsläppen med minst 80 procent fram till 2030 jämfört med 2007 års nivå. Det är fortfarande långt kvar till

målet – mellan 2019 och 2022 minskade de totala växthusgasutsläppen med 12 procent.”
Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Många organisationer beskriver i sin ansvarsrapport sådana mål som inte direkt har ställts upp för ansvarsarbetet och hållbarhetsarbetet, utan målen är till exempel allmänna mål som ställts upp för organisationens hela verksamhet. Således eftersträvas målen inte nödvändigtvis före ett visst år och är inte särskilt noggrant avgränsade, utan de är fastställda på en ganska allmän nivå. På detta sätt integreras perspektiven på ansvarsarbetet i organisationens övriga arbete, men det finns risk för att hållbarhets- och ansvarsarbetet hamnar i skuggan av den övriga verksamheten, i synnerhet då ansvaret för att främja hållbarhets- och ansvarsarbetet sällan har fastställts tydligt. Det är också viktigt att ställa upp egna mål för ansvarsarbetet. Tydliga mål bidrar till att begränsa arbetet och rikta resurserna. Med hjälp av dem kan organisationen följa upp om ansvars- och hållbarhetsarbetet framskrider i önskad riktning. Omfattande effektmål fungerar bra som ryggestöd för mer begränsade mål.

Det har visat sig vara en utmanande uppgift att mäta ansvarsarbetet. Målen för hållbar utveckling är omfattande och övergripande helheter som enskilda organisationer ofta har begränsade möjligheter att påverka. Det går inte att helt entydigt granska hur den egna organisationen bidrar till att uppnå ett stort mål. Till exempel i en utmaning som att bekämpa klimatförändringen eller förebygga naturförlusten ska organisationerna bedöma på vilket sätt de har bidragit till att lösa utmaningen genom sådana åtgärder som de själva kan påverka. Statsrådets kansli beskriver i sin rapport de mål som förutsätts av statsbolagen när det handlar om biologisk mångfald.

”I ett ägarpolitiskt principbeslut förutsätter den statliga ägaren att bolagen identifierar hur deras egen verksamhet påverkar miljön och den biologiska mångfalden samt ställer upp ambitiösa mätbara mål i förhållande till referensbolagen. Försämrad biodiversitet utgör ett allvarligt hot mot företagsverksamheten. År 2023 uppgav sammanlagt 15 bolag (2022: 12 bolag), det vill säga 27 procent (2022: 23 %), att de ställt upp mål för biodiversiteten. I biodiversitetsmålen betonas identifiering av effekter och minskning av negativa konsekvenser. Konkreta åtgärder är bland annat att beakta den biologiska mångfalden i upphandlingar och certifieringar. Bolagen har dessutom mål som berör restaurering. De mål bolagen ställt upp är i huvudsak kvalitativa långsiktiga mål.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Många ämbetsverks uppgifter kan omfatta förebyggande verksamhet. Då är kärnan i verksamheten att sträva efter att förebygga oönskade effekter, varvid det kan vara svårt att mäta arbetet. Mätningen kan dock handla om att till exempel bedöma vilken nytta verksamheten har haft eller vad som skulle ha kunnat ske utan förebyggande åtgärder. I regionförvaltningsverkens ansvarsrapport beskrivs hur man genom flygspaning efter skogsbränder strävar efter att förhindra att skogsbränder sprids.

”Regionförvaltningsverket i Norra Finland ordnade flygspaningar efter skogsbränder i hela Finland. Genom flygspaning försöker man upptäcka begynnande skogsbränder redan i ett tidigt skede för att förhindra att de växer till stora bränder.

Under säsongen 2023 genomfördes sammanlagt 446 flygningar. Under flygningarna observerades terrängbränder och andra bränder 113 gånger. Antalet första observationer av bränder var 30. Räddningsväsendets enheter guidades till brandplatser 13 gånger.

Verksamheten minskade avsevärt risken för stora skogsbränder som ökar i och med klimatförändringen. Omfattande, långvariga skogsbränder belastar dessutom samhällets resurser.”

Utöver den förebyggande verksamheten kan det också vara svårt att mäta forskningens genomslagskraft. Inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen finns många organisationer tills vars centrala arbetsuppgifter hör att utarbeta olika slags rekommendationer, beslut och undersökningar. Då kan organisationen inte själv påverka på vilket sätt dess resultat utnyttjas. Statens revisionsverk har mätt effekterna av sina rekommendationer med hjälp av uppföljning i efterhand, det vill säga genom att granska hur stor del av rekommendationerna som helt eller delvis genomförs.

”Vi följer systematiskt upp vilka åtgärder förvaltningen har vidtagit på basis av rekommendationerna och ställningstagandena i berättelserna. Vi utvärderar genomförandet av revisionsrekommendationerna via uppföljningar, som i regel görs ungefär tre år efter att revisionsberättelsen har lämnats. Utifrån uppföljningarna konstaterade vi att cirka 81 procent av rekommendationerna hade genomförts helt eller delvis, då målet var 82 procent. Sammanlagt 79 rekommendationer bedömdes. År 2022 hade 78 procent av rekommendationerna genomförts helt eller delvis och år 2021 82 procent.”

Niuvanniemi sjukhus har mätt effekterna av sina vetenskapliga publikationer genom att granska källhänvisningarna och antalet publikationer samt genom att ställa organisationens siffror i relation till andra motsvarande organisationer.

”Under 2023 publicerades sammanlagt 52 vetenskapliga publikationer från rättspsykiatriska enheten och enhetens Impact Factor-summa var 365,6 poäng. Impact Factor är ett statistiskt tal som beräknats utifrån hänvisningar till referentgranskade artiklar och som beskriver betydelsen av en vetenskaplig publikation; förenklat kan man säga att ju större siffran är, desto bättre är tidningen. Endast cirka 5–10 procent av de erbjudna manuskripten godkänns för de bästa tidningarna. I de tre bästa tidningarna inom området för psykiatri (World Psychiatry IF 73,2, Lancet Psychiatry IF 64,3 och JAMA Psychiatry IF 25,8) publicerades 2023 tre publikationer från enheten där den första, sista eller kontaktförfattaren kommer från Niuvanniemi sjukhus. För jämförelsens skull kan konstateras att det i ovan nämnda tidningar publicerades en vetenskaplig publikation från alla andra psykiatriska kliniker i Finland sammanlagt. Således producerade Niuvanniemi sjukhus tre gånger fler sådana publikationer i toptidningar än de andra tillsammans, även om det finns över 10 gånger mer forskningspersonal på andra håll.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

I samband med ansvarsrapporteringen har man också diskuterat om det skulle kunna finnas gemensamma indikatorer för organisationerna. Det är dock en utmanande uppgift att skapa gemensamma och heltäckande indikatorer. Valtori har mätt sitt ekonomiska ansvar på ett sätt som kunde lämpa sig för organisationer i större utsträckning. Valtori följer upp sina resekostnader genom att dividera kostnaderna med antalet årsverken. När kostnaderna ställs i relation till antalet årsverken är siffran mer beskrivande än enbart det absoluta antalet.

2.5 Ansvarsprogram, -planer och -strategier

För att främja ett långsiktigt och konsekvent arbete har många organisationer börjat utarbeta ett separat program, en plan eller strategi för sitt ansvarsarbete. Ett mer långsiktigt program stöder organisationens ansvarsarbete och bidrar till att strukturera vilka åtgärder organisationen bör främja. Organisationerna har ur programmen, planerna och strategierna främst hämtat stöd för arbetet med indikatorerna och målen. Finlands skogscentral beskriver i sin rapport den granskning av målen och indikatorerna som görs vid sidan av utarbetandet av ansvarsprogrammet.

”Skogscentralen bereder under 2024 ett ansvarsprogram och i samband med det granskar vi också Skogscentralens målsättning för hållbar utveckling samt helheten av indikatorer.”
Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Det är dock viktigt att beakta att ett separat program bör kopplas till organisationens övriga planer och strategiska styrning, så att ansvars- och hållbarhetsteman inte blir separata helheter utan kontaktyta till organisationens övriga verksamhet. Till exempel berättar Transport- och kommunikationsverket Traficom i sin rapport att verket i samband med reformen av strategin också ser över sitt ansvarsprogram.

”Traficom utarbetar en ny verksamhetsstrategi under 2024. I och med förnyandet av strategin granskar vi även Traficoms ansvarsprogram och konkretiserar ansvarsmålen och åtgärder för att uppnå målen. Samtidigt utarbetar vi en beskrivning av ansvarsledning och gör den till en del av ämbetsverkets ledningssystem.”

Att inkludera hållbarhets- och ansvarsmålen i dialogen mellan ministerierna och de resultatstyrda ämbetsverken är ett vanligt sätt att säkerställa och följa hur målen för hållbar utveckling främjas. 36 procent av organisationerna berättar i sina ansvarsrapporter att resultatstyrningen har kopplats till mål för ansvars- och hållbarhetsarbetet. Till exempel berättar Valtori i sin ansvarsrapport att organisationen 2024 för första gången har kommit överens om att främja ansvarsarbetet även i sitt resultatavtal.

”I ansvarsverksamheten kommer vi i fortsättningen att starkare än tidigare rikta blicken mot framtiden. År 2024 kom vi för första gången överens om att främja ansvarsarbetet i resultatavtalet. År 2024 har vi vid Valtori också förbundit oss att genomföra 10 ansvarsfulla insatser. Ett stort antal Valtori-medarbetare var med och lade fram idéer, identifierade och utvärderade insatserna, och Valtoris ledningsgrupp fattade beslut om insatserna.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Det kan vara en utmanande uppgift att sammanställa ett ansvarsprogram som blickar framåt och representerar ett långsiktigt arbete. Ofta kan det behövas utomstående hjälp för att programmet ska bli så bra som möjligt med tanke på organisationens behov. Dessutom kan till exempel intressentgruppernas synpunkter och förväntningar på organisationen vara mycket värdefulla och stöda utvecklingen av organisationens hållbarhetsarbete. Till exempel Meteorologiska institutet beskriver i sin rapport behovet av intressentgrupper och utomstående sakkunniga.

”Hösten 2022 inledde Meteorologiska institutet ett samarbetsprojekt med Aalto-universitetet för att utveckla den ansvarsfulla verksamheten. I projektet utvärderade vi Meteorologiska institutets ansvarsfulla verksamhet, intervjuade Meteorologiska institutets intressentgrupper och kartlade de bästa kutymerna. Som ett resultat av projektet fick Meteorologiska institutet flera förslag på hur den ansvarsfulla verksamheten kan utvecklas.

År 2023 inleddes utvecklingen av Meteorologiska institutets ansvarsprogram. Under året ordnades workshoppar för chefer och personal med fokus på väsentlighetsanalyser. Arbetet med målen och indikatorerna i Meteorologiska institutets ansvarsprogram fortsätter 2024.”

Flera organisationer effektiviserar sitt ansvarsarbete genom olika åtaganden och medlemskap. Till exempel inom inrikesministeriets förvaltningsområde har flera bokföringsenheter ingått ett åtagande om hållbar utveckling i webbtjänsten Åtagande2050, som upprätthålls av statsrådets kansli. Ämbetsverk inom inrikesministeriets förvaltningsområde som ingått ett åtagande är inrikesministeriet, Migrationsverket, Räddningsinstitutet, Polisyrkeshögskolan och Nödcentralsverket.

Business Finland och Geologiska forskningscentralen som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde anslöt sig 2022 till UN Global Compact-initiativet, som är ett initiativ om företagsansvar som inleddes av FN 2000. Det är idag världens största initiativ för företagsansvar och erbjuder organisationer en referensram för ansvarsfullhet. Geologiska forskningscentralen rapporterar i sin rapport om hur Global Compact-principerna främjas för första gången 2024, varefter rapporteringen görs vartannat år. Business Finland uppger i sin rapport att organisationen är medlem i Nordens mest omfattande nätverk för företagsansvar FIBS (Finnish Business & Society).

3 Mål för hållbar utveckling inom förvaltningsområdena

FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats

Statsförvaltningens referensram för ansvarsrapporteringen stöder sig på FN:s globala handlingsplan för hållbar utveckling Agenda 2030. Finland har precis som andra medlemsländer i FN förbundit sig att före 2030 uppnå de 17 mål för hållbar utveckling som ingår i handlingsplanen. Du kan bekanta dig närmare med handlingsplanen Agenda 2030 till exempel på adressen kestavakehitys.fi. Du kan läsa mer om handlingsplanen och målen för hållbar utveckling på engelska på [FN:s webbplats](#).

För målen för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030 används ofta den etablerade förkortningen **SDG**. Förkortningen grundar sig på målens engelska namn *Sustainable Development Goals*.

Målen för hållbar utveckling beskriver globala utmaningar. För att lösa dessa behövs alla aktörer. Tack vare sin omfattning utgör handlingsplanen också en bra referensram för ansvarsrapportering inom statsförvaltningens organisationer, eftersom statsförvaltningens uppgiftsfält är varierande. Organisationerna inom statsförvaltningen har i sina ansvarsrapporter för 2023 identifierat att de främjar alla mål för hållbar utveckling (se Tabell 2). Förklaringar till målen och delmålen för hållbar utveckling finns i bilaga 1.

Tabell 2: Antal mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna enligt förvaltningsområde

	SRK	UM	JM	IM	FSM	FM	UKM	JSM	KM	ANM	SHM	MM	Totalt
SDG 1			1			1					1		3
SDG 2								2			1		3
SDG 3				1	1	2	1	1	3	1	7		17
SDG 4		1				2	6						9
SDG 5	1	1	3	2	1	1	2			2	4		17
SDG 6										1	2	2	5
SDG 7										3	1	1	5
SDG 8	1		2	1		8	4	2		5	3		26
SDG 9						3	2	1	2	7	2		17
SDG 10			4	2		3	3				3		15
SDG 11					1	1	3		3		1	2	11
SDG 12	1		4	2	1	3	3	2		3	4	3	26
SDG 13		1	3	3	1	1	5	2	4	5	2	2	29
SDG 14				1			1	1				2	5
SDG 15					1	2		2				2	7
SDG 16	1	1	4	3	1	6	1	1		2	4		24
SDG 17		1		1		4	4		1	3	1		15

Målen identifierades sammanlagt 234 gånger i ansvarsrapporterna för 2023 (se Bilaga 2). I genomsnitt har organisationerna inom statsförvaltningen behandlat fem mål för hållbar utveckling i sina rapporter. I rapporterna för 2022 identifierades målen för hållbar utveckling sammanlagt 242 gånger (52 rapporter) och i rapporterna för 2021 sammanlagt 190 gånger (46 rapporter). Antalet gånger varje mål identifierats och ordningsföljden har hållits i samma riktning under alla rapporteringsår och det har skett ganska måttliga relativa

förändringar mellan rapporteringsåren. Även om nya rapportörer har kommit med från år till år och vissa rapportörer också har uteblivit, har detta inte i någon större utsträckning påverkat målens inbördes ordning.

3.1 Statsrådets kansli

Inom statsrådets kanslis förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2023. I ansvarsrapporten från statsrådets kansli identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Av bokföringsenheterna inom statsrådets kanslis förvaltningsområde producerade 100 procent en ansvarsrapport. Statsrådets kansli publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

3.2 Utrikesministeriet

Inom utrikesministeriets förvaltningsområde publicerades en ansvarsrapport för 2023. I ansvarsrapporten från utrikesministeriet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Av bokföringsenheterna inom utrikesministeriets förvaltningsområde producerade 100 procent en ansvarsrapport. Utrikesministeriet publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

3.3 Justitieministeriet

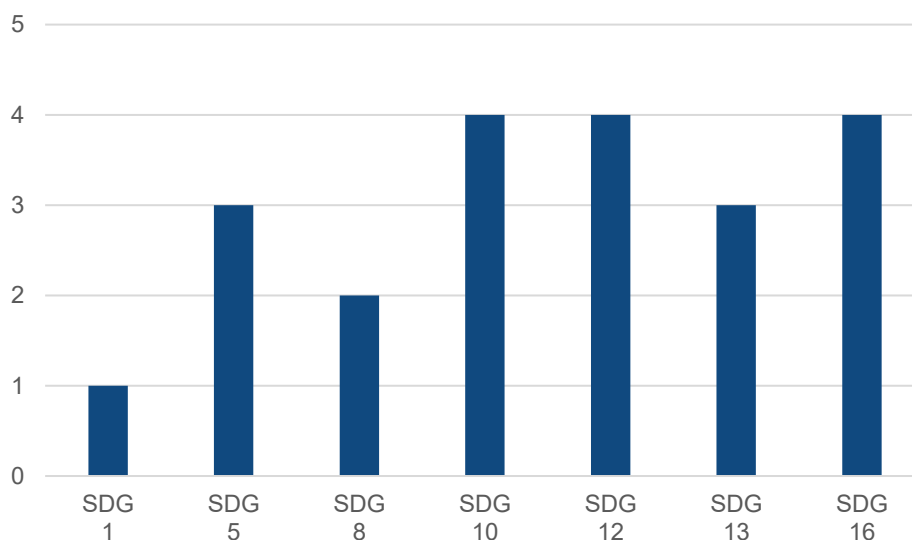
Inom justitieministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2023. De rapporterande organisationerna är:

- Justitieministeriet
- Brottsförklaringsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 2: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom justitieministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 10 (hållbar konsumtion och produktion), 12 (bekämpa klimatförändringarna) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

67 procent av bokföringsenheterna inom justitieministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För tre av de rapporterade organisationerna var ansvarsrapporten för 2023 den tredje och för en organisation den andra i sitt slag.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två av de rapporterade organisationerna producerade sina rapporter på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 22 sidor.

3.4 Inrikesministeriet

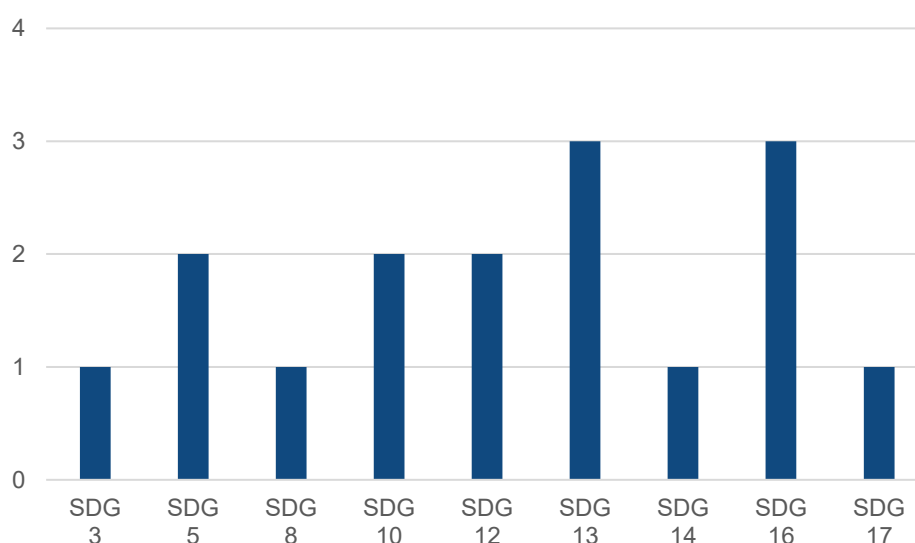
Inom inrikesministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt två ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Krishanteringscentret (CMC Finland)
- Migrationsverket
- Gränsbevakningsväsendet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 3: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom inrikesministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 13 (bekämpa klimatförändringarna) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

29 procent av bokföringsenheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Av de rapporterade organisationerna publicerade två en ansvarsrapport för tredje gången och en för andra gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatsen och i PDF-format. Två organisationer producerade sin rapport i PDF-format och en på webbplatsen. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 14 sidor.

3.5 Försvarsministeriet

Inom försvarsministeriets förvaltningsområde publicerades 2023 en ansvarsrapport, som omfattar hela förvaltningsområdet. De rapporterade organisationerna är:

- Försvarsministeriet
- Försvarsmakten

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

100 procent av bokföringsenheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Forsvarsförvaltningen publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

3.6 Finansministeriet

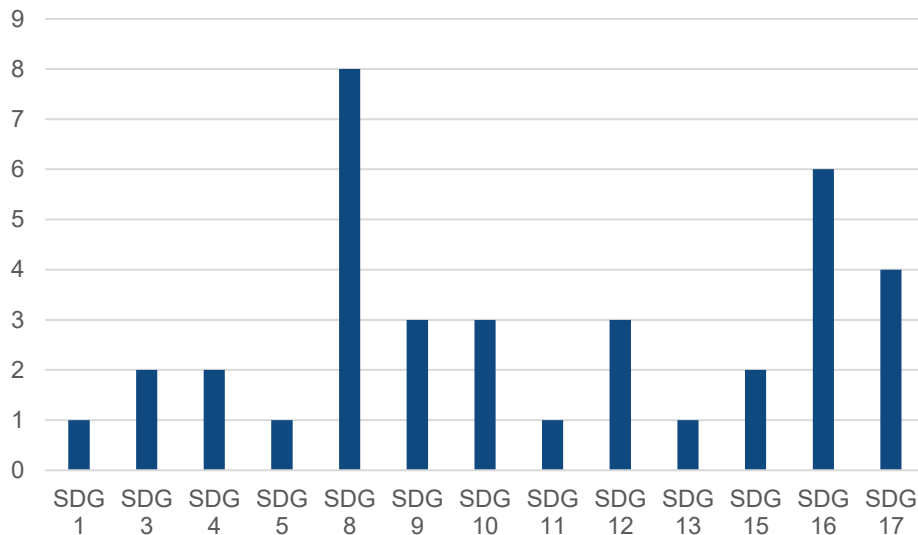
Inom finansministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt nio ansvarsrapporter för 2023. De rapporterande organisationerna är:

- Regionförvaltningsverken
- Verket för finansiell stabilitet
- Statistikcentralen
- Tullen
- Statskontoret
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Finansministeriet
- Skatteförvaltningen

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 4: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom finansministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

75 procent av bokföringsenheterna inom finansministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För två av de rapporterade organisationerna var ansvarsrapporten för 2023 den andra i sitt slag. Sex av organisationerna publicerade en ansvarsrapport för andra tredje gången. En av de rapporterade organisationerna hade utarbetat en ansvarsrapport redan i flera år.

Inom förvaltningsområdet producerades rapporter både på webbplatser och i PDF-format. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 18 sidor. En av de rapporterade organisationerna publicerade sin ansvarsrapport som en del av verksamhetsberättelsen.

3.7 Undervisnings- och kulturministeriet

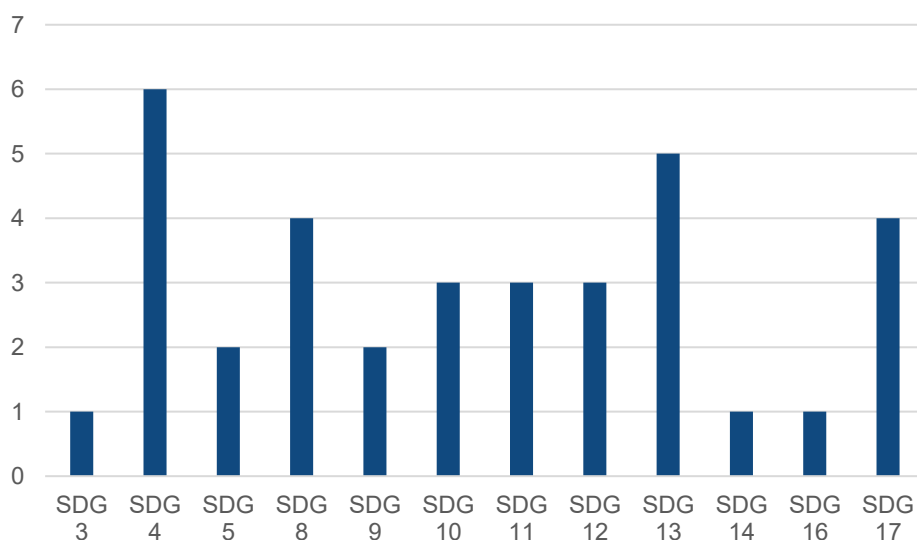
Inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt sju ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Riksarkivet
- Museiverket
- Utbildningsstyrelsen
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Finlands Akademi
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 5: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningen identifierades oftast mål 4 (god utbildning för alla) och 13 (bekämpa klimatförändringarna).

100 procent av bokföringsenheterna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Inom undervisnings- och kulturministeriets bokföringsenhet publicerades två ansvarsrapporter (undervisnings- och kulturministeriet och Tillgänglighetsbiblioteket Celia). Alla sju rapportrande organisationer publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

Inom förvaltningsområdet publicerades i huvudsak ansvarsrapporter i PDF-format. Två av de rapporterade organisationerna producerade sin rapport på webbplatsen. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 22 sidor.

3.8 Jord- och skogsbruksministeriet

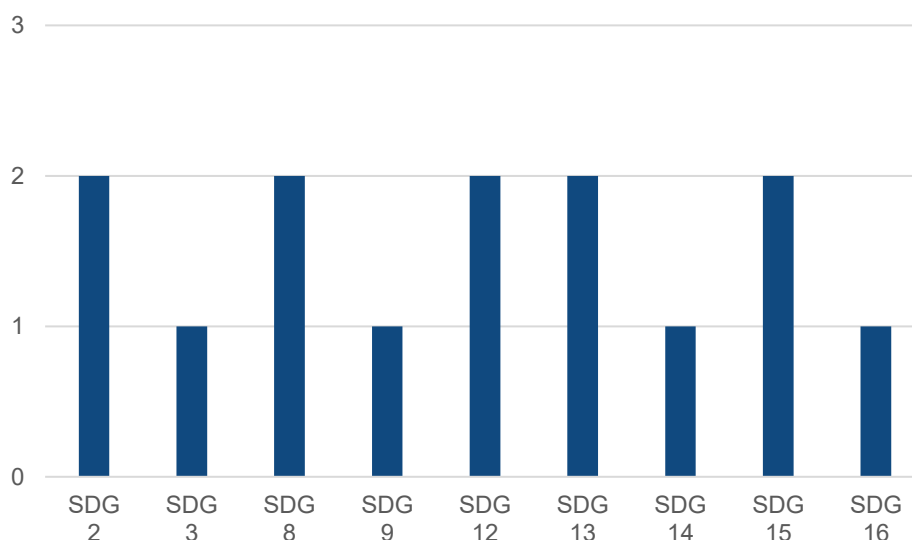
Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt tre ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Naturrensinstitutet
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 6: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades de olika målen för hållbar utveckling jämnt:

75 procent av bokföringsenheterna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Av de rapporterade organisationerna publicerade Livsmedelsverket en ansvarsrapport för tredje gången och Naturrensinstitutet för fjärde gången. Lantmäteriverket har publicerat en ansvarsrapport redan i tio år.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två organisationer producerade en rapport på sin webbplats och en i PDF-format. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 24 sidor.

3.9 Kommunikationsministeriet

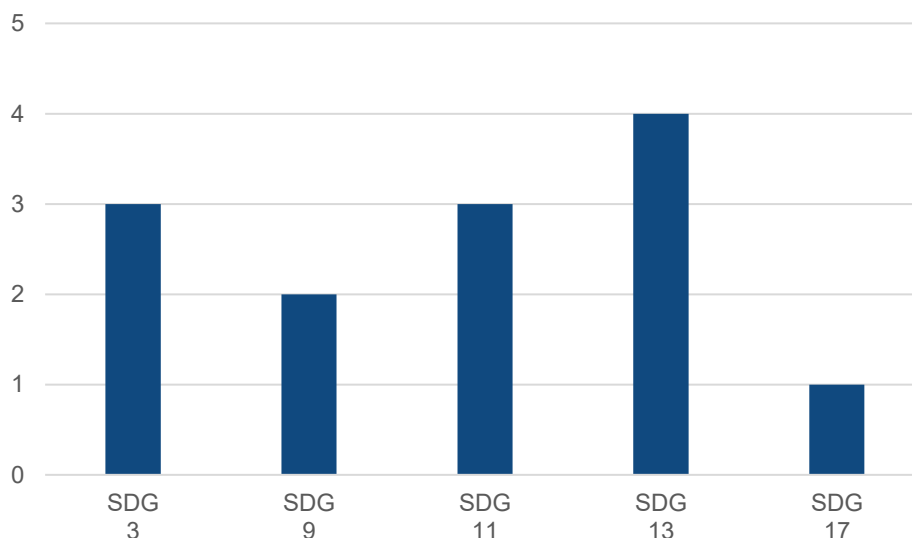
Inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt fyra ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Meteorologiska institutet
- Kommunikationsministeriet
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Trafikledsverket

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 7: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 13 (bekämpa klimatförändringarna).

100 procent av bokföringsenheterna inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Alla fyra rapporterade organisationer publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Två av de rapporterade organisationerna producerade en rapport i PDF-format, en producerade sin rapport på webbplatsen och en organisation producerade både en PDF-fil och en webbplatsbaserad rapport. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 25 sidor.

3.10 Arbets- och näringsministeriet

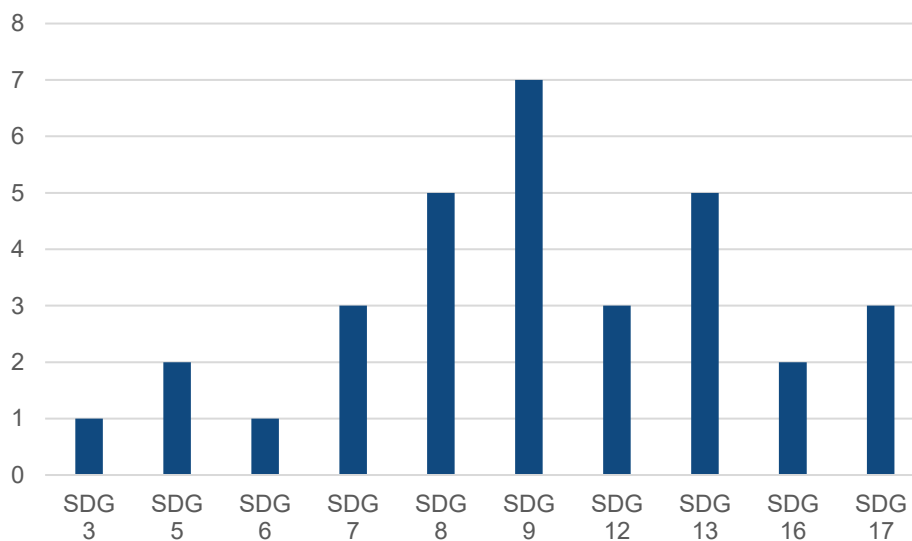
Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt sju ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Business Finland
- Energimyndigheten
- Geologiska forskningscentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Arbets- och näringsministeriet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 8: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur), 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och 13 (bekämpa klimatförändringarna).

88 procent av bokföringsenheterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. För en av de rapporterade organisationerna var ansvarsrapporten för 2023 den andra i sitt slag. Fem av de rapporterade organisationerna publicerade en ansvarsrapport för tredje gången. En av de rapporterade organisationerna hade utarbetat en ansvarsrapport redan i flera år.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. Fem av de rapporterade organisationerna producerade sin rapport på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 25 sidor.

3.11 Social- och hälsovårdsministeriet

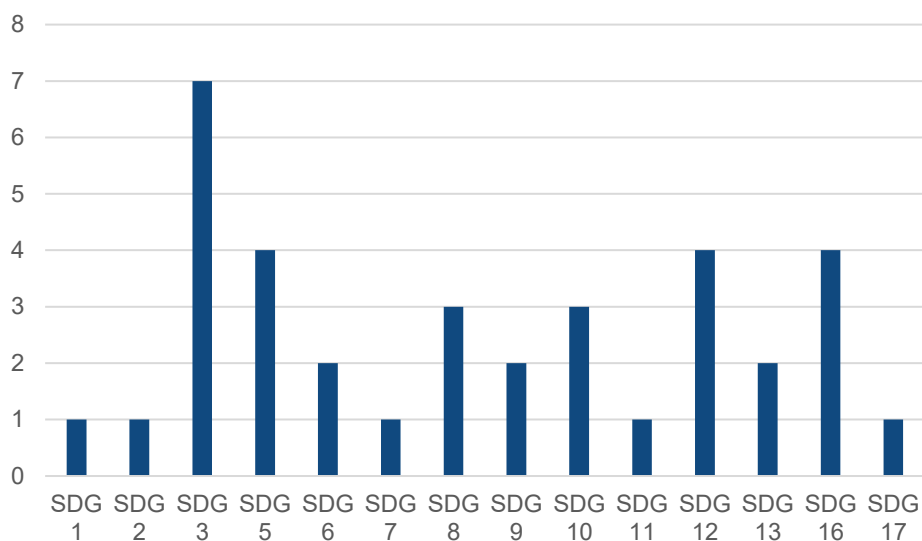
Inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt sex ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Niuvanniemi sjukhus
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Strålsäkerhetscentralen
- Institutet för hälsa och välfärd
- Gamla Vasa sjukhus

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 9: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 3 (god hälsa och välbefinnande), 5 (jämskilldhet), 12 (hållbar konsumtion och produktion) och 16 (fredliga och inkluderande samhällen).

83 procent av bokföringsenheterna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Inom bokföringsenheten för Institutet för hälsa och välfärd publicerades tre ansvarsrapporter (Institutet för hälsa och välfärd, Niuvanniemi sjukhus och Gamla Vasa sjukhus). Sex av de rapportrande organisationerna publicerade en ansvarsrapport för tredje gången och en andra gången.

Inom förvaltningsområdet publicerades i huvudsak ansvarsrapporter i PDF-format. En organisation producerade en rapport på sin webbplats och en organisation både på webbplatsen och i PDF-format. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 12 sidor.

3.12 Miljöministeriet

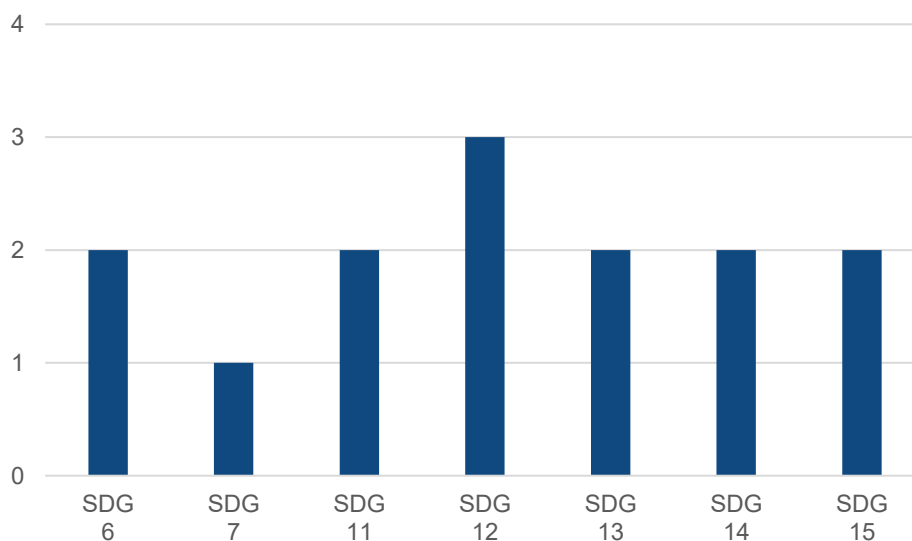
Inom miljöministeriets förvaltningsområde publicerades sammanlagt tre ansvarsrapporter för 2023. De rapportrande organisationerna är:

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA
- Finlands miljöcentral Syke
- Miljöministeriet

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Figur 10: Mål för hållbar utveckling som identifierats inom miljöministeriets förvaltningsområde

Inom förvaltningsområdet identifierades oftast mål 12 (hållbar konsumtion och produktion).

100 procent av bokföringsenheterna inom miljöministeriets förvaltningsområde producerade en ansvarsrapport. Alla tre rapporterade organisationer publicerade en ansvarsrapport för tredje gången.

Inom förvaltningsområdet producerades ansvarsrapporter både på webbplatser och i PDF-format. En av de rapporterade organisationerna producerade sin rapport på en webbplats och två som PDF-filer. Det genomsnittliga antalet sidor i rapporterna var 32 sidor.

3.13 Övrig statsförvaltning och offentlig förvaltning

3.13.1 Riksdagen

Utöver organisationerna inom statsrådet granskas i denna rapport även riksdagens ansvarsrapporter. Jämfört med tidigare år granskas riksdagens förvaltningsområde separat från statsrådet så att statsrådet kan granskas som en egen helhet. Inom riksdagens förvaltningsområde publicerades två ansvarsrapporter för 2023. De rapporterade organisationerna är:

- Riksdagens kansli
- Statens revisionsverk

Inom förvaltningsområdet identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Organisationerna inom riksdagens förvaltningsområde har rapporterat att de främjar ovan nämnda mål för hållbar utveckling bland annat genom följande åtgärder:

År 2023 genomförde **riksdagens kansli** en lönekartläggning i anslutning till sin jämställdhets- och likabehandlingsplan. Utifrån kartläggningen konstaterades att det inte finns några betydande skillnader mellan könen i lönesättningen vid riksdagens kansli. Som indikatorer följs bland annat medeltalet av kvinnornas löner från medeltalet av männens löner samt skillnaden mellan medeltalet av svårighetsklasserna för kvinnors och mäns uppgifter.

En av **Statens revisionsverks** uppgifter är att övervaka efterlevnaden av de finanspolitiska regler som är väsentliga för EU:s gemensamma politiska samordning. År 2023 främjade verket transparensen och begripligheten i EU-regelverket genom att i sin rapport beskriva element i det nya regelverket som träder i kraft 2024 och dess betydelse för Finland.

År 2023 genomförde **riksdagens kansli** en konkurrensutsättning av riksdagens restaurangtjänster, där man förutsatte att företagen beaktar bevarandet av mångfalden i omgivningen, stegvis ökar mängden vegetarisk mat, främjar djurens välbefinnande, iaktar närings- och matrekommendationerna samt erbjuder hjärtmärkt mat.

Statens revisionsverk främjar genom sin revisionsverksamhet transparensen i den offentliga verksamheten och ekonomin. Det följs hur de rekommendationerna som getts vid revisioner genomförts genom uppföljning i efterhand, som genomförs cirka tre år efter att revisionsberättelsen lämnats. Som **indikatorer** följs upp hur revisionsrekommendationerna och andra rekommendationer för revisioner har genomförts (%), antalet revisions- och tillsynsberättelser samt antalet uppföljningsrapporter.

Statens revisionsverk främjar målen för hållbar utveckling globalt i sitt arbete som nuvarande ordförande för miljöarbetsgruppen (WGEA) vid den internationella takorganisationen för revisionsverk INTOSAI. För närvarande fördjupar sig arbetsgruppen i klimatförändringen och den biologiska mångfalden samt i den gröna ekonomin och erbjuder projekt och stöd för granskning av miljö- och klimatfrågor i olika länder.

3.13.2 Övriga organisationer

Utöver organisationerna inom statsförvaltningen har HAUS kehittämiskeskus, Folkpensionsanstalten, Senat-koncernen, Skogscentralen och Arbetshälsoinstitutet utarbetat en ansvarsrapport i enlighet med Statskontorets anvisning. Även om dessa organisationer har olika verksamhetsfält behandlas organisationernas ansvarsrapporter gemensamt i detta kapitel. Handavtrycket av statsförvaltningens organisationer behandlas i kapitel 4.

De rapporterade organisationerna är:

- HAUS kehittämiskeskus
- Folkpensionsanstalten FPA
- Senatkoncernen
- Skogscentralen
- Arbetshälsoinstitutet

I ansvarsrapporterna från övriga organisationer identifierades följande mål för hållbar utveckling:

Övriga organisationer har rapporterat att de främjar ovan nämnda mål för hållbar utveckling bland annat genom följande åtgärder:

I forskningsprojektet Onnistuneesti työuralle (2020–2023) utvecklade **Arbetshälsoinstitutet** coaching för 18–30-åriga arbetstagare och deras chefer i syfte att stärka de unga arbetstagarnas resurser och öka chefernas färdigheter att stödja unga arbetstagare. I projektet publicerades dessutom rekommendationer riktade till arbetsplatserna för att stödja unga arbetstagares välbefinnande. Utöver **Arbetshälsoinstitutet** identifierade även **FPA** att dess verksamhet främjar SDG-mål nummer 3.

Under Finlands process för att bli medlem i Nato producerade **HAUS kehittämiskeskus** en eOppiva-kurs om grunderna i Nato, vars syfte är att för deltagaren förklara vad Nato-medlemskapet betyder och ge grundläggande information om Nato. Experter från **utrikesministeriet**, **försvarsministeriet** och Finlands beskickning vid Nato ansvarade för manuskriptet till kursen. Ursprungligen var avsikten att utbildningen endast skulle användas av statsförvaltningen, men efter önskemål från flera aktörer öppnades den för alla intresserade i december 2023.

Folkpensionsanstalten främjade 2023 möjligheterna för personer med olika bakgrunder att söka till FPA bland annat genom att införa en mångfaldsklausul i arbetsplatsannonser samt genom att ansluta sig till arbetsgivarpoolen Romako, där studerande och nytexaminerade med romsk bakgrund kan söka lämpliga arbetsgivare för arbets- och praktikplatser.

Under hösten och vintern 2022–2023 genomförde **Senatkoncernen** ett omfattande energisparprogram i statens lokaler i syfte att reagera på den utmanande situationen på energimarknaden. Programmet överskred de uppställda målen: genom åtgärderna uppnåddes en energibesparing på nästan 100 000 MWh, vilket motsvarar cirka 12 000 våningshustvåors årsförbrukning och kostnadsbesparingar på 12 miljoner euro. Målet är att fortsätta med den nya praxisen som en del av den normala verksamheten och på så sätt uppnå besparingar även under de kommande åren.

Finlands skogscentral började 2023 utveckla ett nytt system för observation och information om skogsskador. Projektet genomförs tillsammans med två företag som behärskar fjärranalys genom ett förfarande för innovationspartnerskap, vars syfte är att främja uppkomsten och ibruktagandet av nya innovationer. Utöver **Skogscentralen** identifierade även **FPA** och **Senatkoncernen** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 12.

I **Folkpensionsanstaltens** system för handläggning av förmåner gjordes en ändring där kundens namn och personbeteckning avlägsnades från vyn för arbetskän. Ändringen stöder förutom dataskyddet även likabehandling, eftersom raderingen av icke-nödvändiga uppgifter också eliminerar eventuella förhandsantaganden i det inledande skedet av handläggningen.

År 2023 startade **Senatkoncernen** ett projekt för att utveckla den biologiska mångfalden. Tack vare projektet omvandlades bland annat sammanlagt över 7 ha lämpliga markområden till mångsidiga ängar i statens objekt på olika håll i Finland. Dessutom utarbetade man 12 nya naturutredningar eller artkartläggningar och inledde en granskning som anknyter till utvecklingen av sätten att vårda utomhusområden för att bättre beakta den biologiska mångfalden.

Arbetshälsoinstitutet började 2023 utreda koldioxidavtrycket från sin digitala marknadsföring i samarbete med Åbo yrkeshögskola. Framtidens mål är att kontinuerligt mäta koldioxidavtrycket och att skapa en verksamhetsmodell som grundar sig på data för att minska avtrycket. Utöver Arbetshälsoinstitutet identifierade även **FPA**, **Senatkoncernen** och **Finlands skogscentral** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 12.

Folkpensionsanstalten flyttade de vegetariska alternativen så att de kommer först på linjerna och matsedlarna i sina personalrestauranger. År 2023 var 29 procent av luncherna i FPA:s personalrestauranger vegetariska. Till följd av veganutmaningen mellan enheterna blev även vegansk servering vid evenemang vanligare. Utöver **FPA** identifierade även **Senatkoncernen** och **Finlands skogscentral** att deras verksamhet främjar SDG-mål nummer 3.

Finlands skogscentral främjar ibruktagandet av kontinuerlig fostran genom utbildning och deltagande i forskningssamarbete. Som **indikatorer** följs arealen för avverkning som siktar på kontinuerlig beståndsvård (ha), som har vuxit stadigt sedan 2014, då kontinuerlig beståndsvård blev en behandlingsmetod som möjliggörs i skogslagen.

HAUS Kehittämiskeskus genomförde tillsammans med finansministeriet och Finlands Kommunförbund ett mentorprogram för upphandlingskompetens inom ramen för programmet för verkningsfull offentlig upphandling (2019–2023). Syftet är att fortsätta med det fungerande konceptet även i framtiden. Utöver **HAUS** identifierade också **Finlands skogscentral** att dess verksamhet främjar SDG-mål 3.

4 Statsförvaltningens handavtryck på byggnadet av en hållbar framtid

Enligt ansvarsrapporterna finns det en mycket nära koppling mellan målen för hållbar utveckling och verksamheten vid organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen. Flera organisationer har identifierat att den egna verksamheten har en antingen direkt eller indirekt koppling till nästan alla mål för hållbar utveckling. I Statskontorets anvisning rekommenderas dock att organisationerna identifierar de tre till fem mål som är viktigast med tanke på den egna verksamheten. Detta utesluter inte att verksamheten kan påverka flera mål, utan syftar till att hjälpa organisationerna att fokusera på att främja de mål som den egna verksamheten har allra störst inverkan på.

I detta kapitel behandlas målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 i den ordning de identifierats. Först behandlas således det mål som identifierades allra oftast i rapporterna och sist granskas det mål som identifierades mest sällan. För varje mål beskrivs i korthet hur målet i fråga utvecklats globalt, Finlands situation när det gäller att uppnå målet utifrån en jämförelse mellan länder samt det nationella läget ur perspektivet för uppföljningsartiklar från kommissionen för hållbar utveckling. I varje underkapitel granskas dessutom de konkreta åtgärder som organisationerna har rapporterat om för att uppnå målet.

En jämförelse av hållbar utveckling är en **global jämförelse mellan länder**, där man granskar hur FN:s 193 medlemsstater har främjat målen för hållbar utveckling. Jämförelsen mellan länderna är väl känd och uppskattad på global nivå. Jämförelsen har gjorts av *SDG Transformation Center* inom nätverket *Sustainable Development Solutions Network*, som lyder under FN.

Finland ligger återigen på första plats i jämförelsen av länder när det gäller hållbar utveckling. Efter Finland kommer Sverige, Danmark, Tyskland och Frankrike.³ I både jämförelsen mellan länder och den europeiska regionrapporten har Finlands poängantal dock minskat något jämfört med året innan.⁴ I FN:s jämförelse mellan länder bedöms att även de mest framgångsrika länderna har utmaningar med att uppnå flera av målen för hållbar utveckling. Det förekommer i synnerhet utmaningar med mål 2 (ingen hunger), 12 (hållbar konsumtion och produktion), 13 (bekämpa klimatförändringarna) och 15 (ekosystem och biologisk mångfald) på grund av ohållbara konsumtionsvanor och externa effekter. Med externa effekter avses sådana effekter som länderna genom sina egna åtgärder orsakar den hållbara utvecklingen i andra länder.⁵ I Europeiska unionens rapporter om hållbar utveckling bedöms att utvecklingen i medlemsländerna när det gäller mål 13 (bekämpa klimatförändringarna), 15 (ekosystem och biologisk mångfald) och 17 (genomförande och globalt partnerskap) inte är tillräcklig för att nå målen före 2030.⁶

I den **europeiska regionala rapporten om hållbar utveckling** granskas hur väl de 34 länderna i Europa har lyckats uppnå målen för hållbar utveckling. Jämförelsen har gjorts av den europeiska enheten inom nätverket *Sustainable Development Solutions Network*, som lyder under FN, samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK).

³ Sachs et al. 2024, s. 20.

⁴ Sachs et al. 2024, s. 202; Lafortune et al. 2024, s. 62.

⁵ Sachs et al. 2024, s. 17.

⁶ Europeiska unionen 2023, s. 10–11.

I **Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling** granskas läget när det gäller hållbar utveckling i EU:s medlemsländer. Rapporten för 2023 är den sjunde i sitt slag och den sammanställs av Europeiska unionens statistikmyndighet Eurostat.

I FN:s landsjämförelse uppskattas att 16 procent av delmålen för hållbar utveckling kommer att uppnås före 2030.⁷ Det finns sammanlagt 169 delmål och de delmål som statsförvaltningen identifierat granskas i följande underkapitel. Utöver huvudmålen för hållbar utveckling identifierade 62 procent av de organisationer som lämnade in en rapport vilka delmål som är de viktigaste med tanke på den egna verksamheten. Delmålen är mer begränsade och konkreta än huvudmålen och tillsammans utgör de ramarna för varje mål för hållbar utveckling.

De mål som identifierades mest i ansvarsrapporterna för 2023 var bekämpa klimatförändringarna (mål 13), anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8), hållbar konsumtion och produktion (SDG 12) samt fredliga och inkluderande samhällen (mål 16). I rapporterna för 2022 och 2021 var de fyra mål som identifierades mest desamma, men den inbördes identifieringsordningen har varierat. Bekämpa klimatförändringarna (SDG 13) har stigit från det tredje mest identifierade målet 2021 till det näst mest identifierade målet 2022 och nu 2023 till det mest identifierade målet.

Tabell 4: Mål för hållbar utveckling enligt antal gånger målet identifierats i ansvarsrapporterna

Mål för hållbar utveckling	Antal gånger målet identifierats
SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna	29
SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	26
SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion	26
SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen	24
SDG 3: God hälsa och välbefinnande	17
SDG 5: Jämställdhet	17
SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	17
SDG 10: Minskad ojämlikhet	15
SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap	15
SDG 11: Hållbara städer och samhällen	11
SDG 4: God utbildning för alla	9
SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald	7
SDG 6: Rent vatten och sanitet för alla	5
SDG 7: Hållbar energi för alla	5
SDG 14: Hav och marina resurser	5
SDG 1: Ingen fattigdom	3
SDG 2: Ingen hunger	3

I de mål för hållbar utveckling som identifierats kan man tydligt urskilja tre så kallade huvudklasser. De mål som identifierats i störst utsträckning har identifierats över 20 gånger, de mål som identifierats i ganska stor utsträckning har identifierats över 10 gånger och mål som identifierats mest sällan har identifierats under 10 gånger. Målens inbördes ordning har förändrats något under 2021–2023, men till exempel har grupperna med mål som identifierats oftast och mest sällan varit ganska oförändrade.

Gemensamt för de **mål som identifieras oftast** är deras omfattning – målen kan främjas med väldigt många olika slags metoder, kompetens och verksamhet. Oberoende av organisationens lagstadgade uppgift föreningar teman som klimatförändring, konsumtion, arbete, ekonomisk tillväxt och god förvaltning statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen. Särskilt målet om fredliga och inkluderande samhällen och en god förvaltning betonas naturligtvis i kontexten för offentlig förvaltning.

⁷ Sachs et al. 2024, s. 17.

Även de **mål som identifierats i ganska stor utsträckning** är ganska omfattande, men bland dem finns också mer begränsade innehållsområden som berör till exempel hälsa, jämställdhet och ojämlikhet. Bland dessa mål finns också sådana mål som framhävs inom enskilda förvaltningsområden. Exempelvis mål nio som berör hållbar industri, innovationer och infrastruktur framhävs inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, medan mål tio som gäller minskad ojämlikhet framhävs inom justitie- och inrikesministeriets förvaltningsområden.

Bland de **mål som identifierats i minst utsträckning** finns mål som skiljer sig från varandra. Bland målen finns såväl mål med en begränsad substans, mål som man redan kommit ganska långt med nationellt samt sådana omfattande mål som är utmanande på nationell nivå. Bland de mål som har en mer begränsad substans hittas till exempel målet om en god utbildning för alla (mål 4) och målet om hållbar energi för alla (mål 7) bland de mål som identifieras mest sällan, men de identifieras ändå i relativt stor utsträckning inom vissa förvaltningsområden. Mål fyra betonas inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde medan mål sju framhävs inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

De mål som berör fattigdom (mål 1) och energi (mål 7) har bedömts uppnått på nationell nivå, vilket också kan vara en grund för att de identifierats i lägre grad. Å andra sidan finns det bland de mål som identifierats mest sällan också sådana mål som är utmanande på nationell nivå. Dessa är mål som berör hunger (mål 2), ekologisk hållbarhet (mål 14 och 15) samt vatten (mål 6).⁸ Utmaningarna i anslutning till dessa mål kan vara sådana att det krävs omfattande samhälleligt samarbete för att de ska kunna lösas eller vars lösningar inte är entydiga. Därför kan det vara utmanande att identifiera målen på nivån för den offentliga förvaltningen.

4.1 Mål som identifierats oftast

4.1.1 SDG 13: Bekämpa klimatförändringarna

Mål 13 för hållbar utveckling är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och deras konsekvenser. Målet är ett av tre SDG-mål som Finland har stora utmaningar att uppnå. Enligt flera uppföljningskällor har de nationella framstegen mot målet stannat av. Utmaningarna gäller bland annat användningen av fossila bränslen och koldioxidutsläppen från importerade produkter.⁹ I miljöministeriets klimatårsberättelse uppskattas att även om Finlands växthusgasutsläpp har minskat, till och med i allt snabbare takt, behövs ytterligare åtgärder i synnerhet för att stärka sänkan inom markanvändningssektorn.¹⁰ Å andra sidan har man i Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedömt att Finland framskrider mot målet i måttlig takt och att vi ligger något bättre till än EU-genomsnittet i framstegen.¹¹ Det förekommer också betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.¹²

Följande 29 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Domstolsväsendet
- Energimyndigheten
- Finansministeriet
- Finlands Akademi
- Finlands miljöcentral
- Försvarsförvaltningen
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Gamla Vasa sjukhus
- Gränsbevakningsväsendet
- Justitieministeriet

⁸ Sachs et al. 2024, s. 202.

⁹ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

¹⁰ Miljöministeriet 2024.

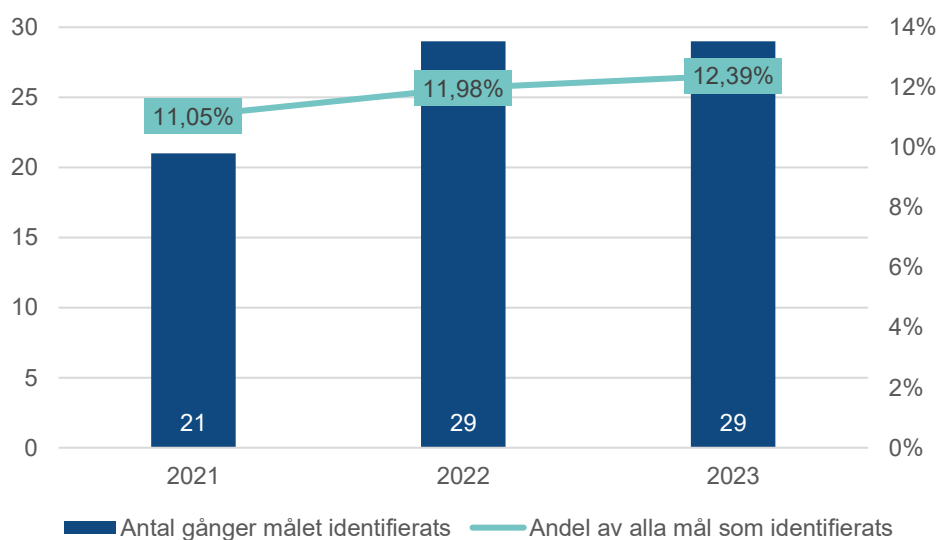
¹¹ Europeiska unionen 2023, s. 331.

¹² Sachs et al. 2024, s. 17.

- Kommunikationsministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Meteorologiska institutet
- Migrationsverket
- Miljöministeriet
- Naturresursinstitutet
- Riksarkivet
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Trafikledsverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Utbildningsstyrelsen
- Utrikesministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 13 är i ansvarsrapporterna för 2023 för första gången det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats mest. Under rapporteringsåret 2021 identifierade 21 organisationer mål 13 och det var det tredje mest identifierade målet, medan det 2022 identifierades av 29 organisationer var det näst mest identifierade målet. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med åtta organisationer från 2021 till 2022 och låg på samma nivå 2022 och 2023. Den andel mål 13 utgjort av alla mål som identifierats i ansvarsrapporterna har under alla tre rapporteringsår varit ganska jämn: från 2021 till 2022 ökade målets relativa andel med 0,93 procentenheter och från 2022 till 2023 med 0,41 procentenheter. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 1,34 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 11: Antalet gånger mål 13 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

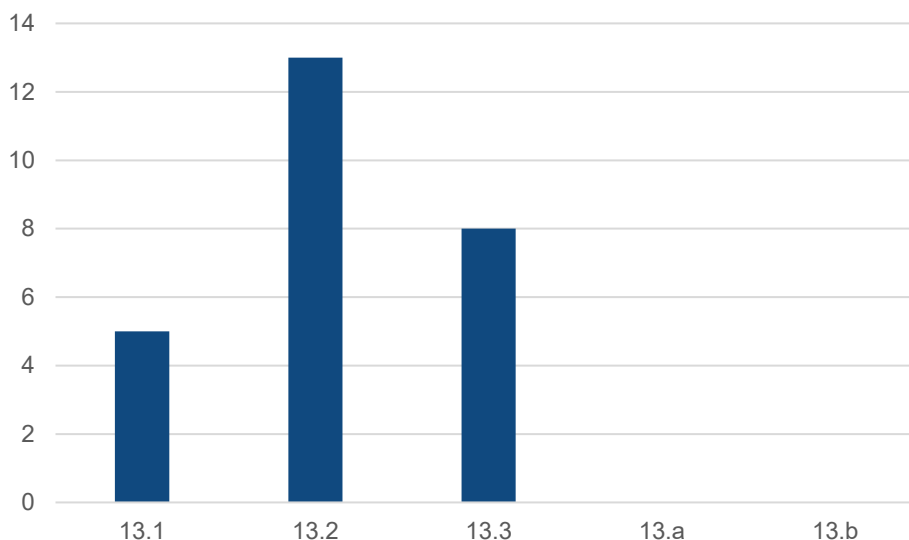
I ansvarsrapporterna inom statsförvaltningen behandlas mål 13 bland annat i anslutning till åtgärder såsom att minska miljökonsekvenserna av organisationens egen verksamhet, öka forskningsdata om klimatförändringen och anpassningen till den och lyfta fram teman som berör klimatförändringen i internationellt samarbete. Den höga identifieringsgraden för målet kan förklaras med att reaktioner på klimatförändringen förenar organisationer oberoende av deras kärnuppgift. Statsförvaltningens klimatåtgärder styrs också med flera dokument och strategier som syftar till att stävja och anpassa sig till klimatförändringen och som kan hjälpa organisationen att identifiera sin egen roll i främjandet av målet. Dessutom kan målets höga identifieringsgrad förklaras av att det är möjligt att främja målet med metoder som samtidigt syftar till att minska det ekologiska fotavtrycket och eventuellt också medför ekonomiska besparingar.

Mål 13 delas vidare in i fem delmål som mer detaljerat definierar hur klimatgärningar främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Figur 12: Delmålen under mål 13 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Business Finlands enhet Invest in Finland utvecklade 2023 en referensram med vilken man kan bedöma utländska investeringars hållbarhetseffekter i Finland ur miljöns, samhällets och förvaltningens synvinkel. Dessutom utvecklade enheten ett verktyg för att stöda diskussionen om ansvar med Business Finlands kunder.

Finlands miljöcentral publicerade 2023 tillsammans med miljöministeriet en guide för kommuner om hur en klimatplan bereds. Handboken ger bland annat rekommendationer för en lyckad planeringsprocess, exempel på goda åtgärder för utsläppsminskning inom centrala utsläppssektorer samt anvisningar för uppföljning av hur planen genomförs.

År 2023 publicerade **försvarsministeriet** den första gemensamma klimatanpassningsplanen för försvarsförvaltningen. I planen identifieras fyra mål för att uppnå ett klimathållbart och energismart försvar samt föreslås engångsåtgärder och kontinuerliga anpassningsåtgärder med vilka man svarar på riskerna och de uppställda målen.

Förvaltningsnämnden för Sveaborg tillsatte 2023 en arbetsgrupp för klimatförändringen, vars uppgift är att främja anpassningen till klimatförändringen samt åtgärder för beräkning, styrning och minskning av koldioxidavtrycket i förvaltningsnämndens arbete.

År 2023 främjade **Krishanteringscentret** beaktandet av klimatsäkerheten i Finland och internationellt bland annat genom att tillsammans med WWF Finland ordna en rundabordsdiskussion om klimatsäkerhet med tjänstemän och representanter för medborgarsamhället som arbetar med temat samt genom att tillsammans med sina samarbetspartner ordna en paneldiskussion vid klimatsäkerhetskonferensen i Berlin med temat klimatsäkerhet i den civila krishanteringen.

Lantmäteriverket utvecklar tillsammans med andra aktörer digitala tvillingar, det vill säga virtuella versioner av verkligheten. De digitala tvillingarna hjälper bland annat till med beslutsfattandet i anslutning till samhällsplaneringen och klimatförändringen.

Meteorologiska institutet har varit med och skapat specialiseringsutbildning för klimatexperter för arbetslivets behov. Den tvååriga utbildningen som avläggs vid sidan av arbetet fokuserar bland annat på vetenskap om och stävjande av klimatförändringen och klimatåtgärder. Utbildningen inleds i mars 2024.

Museiverket verkar i det nationella Sendai-nätverket (UNDRR Sendai Framework for Disaster Risk Reduction) som leds av inrikesministeriet och presenterade under ordförandeskapsåret för Baltic Region Heritage Committee 2023 en modell för ett nationellt nätverk för Östersjöländernas kultur- och naturmyndigheter. Verkets mål är att väcka diskussion om hur datainsamlingen och rapporteringen om skador på kulturgömdom orsakade av klimatrisker ska ordnas.

Säkerhets- och kemikalieverket inledde 2023 i samarbete med **arbets- och näringsministeriet, Valtori** och konsulttjänsten CGI ett pilotprojekt om den gröna koden. Målet är att öka kunskapen om hur man med hjälp av kodning kan genomföra datasystem som är mer miljövänliga.

Trafikledsverket har utvecklat upphandlingen av beläggningar med låga utsläpp och tillsammans med asfaltbranschen konstaterat att det är nödvändigt att hitta metoder för att minska utsläppen från beläggningsentreprenader. Ett identifierat sätt är miljörapporter för asfalt och beräkning av miljökonsekvenser. År 2023 pilottestades utsläppsberäkningen för beläggningsentreprenader för första gången genom att utnyttja de regler för utsläppsberäkning inom beläggningsbranschen (AsfalttiPCR) som beretts föregående år.

Transport- och kommunikationsverket Traficom publicerade 2023 en uppdaterad grundläggande prognos om fordonsparken och växthusgasutsläppen som beskriver den sannolika utsläppsutvecklingen inom vägtrafiksektorn fram till 2050. Dessutom publicerades ett politiskt scenario som innefattade potentiella tilläggsåtgärder för att uppnå de eftersträvade utsläppsminskningarna.

4.1.2 SDG 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8 för hållbar utveckling är att verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Enligt flera uppföljningskällor har det observerats en måttlig utveckling i de nationella framstegen även om det fortfarande förekommer utmaningar bland annat i fråga om produktionsförhållandena för importerade produkter.¹³ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms att Finland framskrider mot målet och att vi ligger något bättre till än genomsnittet i Europeiska unionen i framstegen.¹⁴ Det förekommer betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.¹⁵

Följande 26 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Business Finland
- Finansministeriet
- Gamla Vasa sjukhus
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Lantmäteriverket
- Livsmedelsverket
- Migrationsverket
- Museiverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Regionförvaltningsverken
- Riksarkivet
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Skatteförvaltningen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Statskontoret
- Statsrådets kansli
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tullen
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

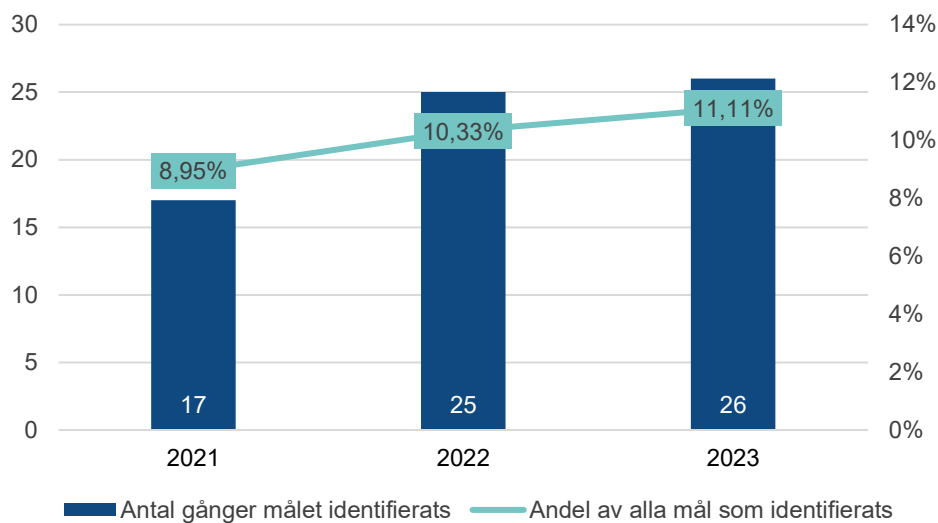
Mål 8 är det näst mest identifierade FN:s mål för hållbar utveckling i hållbarhetsrapporterna för 2023, tillsammans med mål 12 (hållbar konsumtion och produktion). Under rapporteringsåren 2021 och 2022 var mål 8 det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjärde mest. År 2021 identifierades målet av 17 organisationer och år 2022 av 25 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med åtta organisationer från 2021 till 2022 och med en organisation från 2022 till 2023. Den andel mål 8 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 1,38 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,78 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 2,16 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

¹³ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

¹⁴ Europeiska unionen 2023, s. 331.

¹⁵ Sachs et al. 2024, s. 17.

Figur 13: Antalet gånger mål 8 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

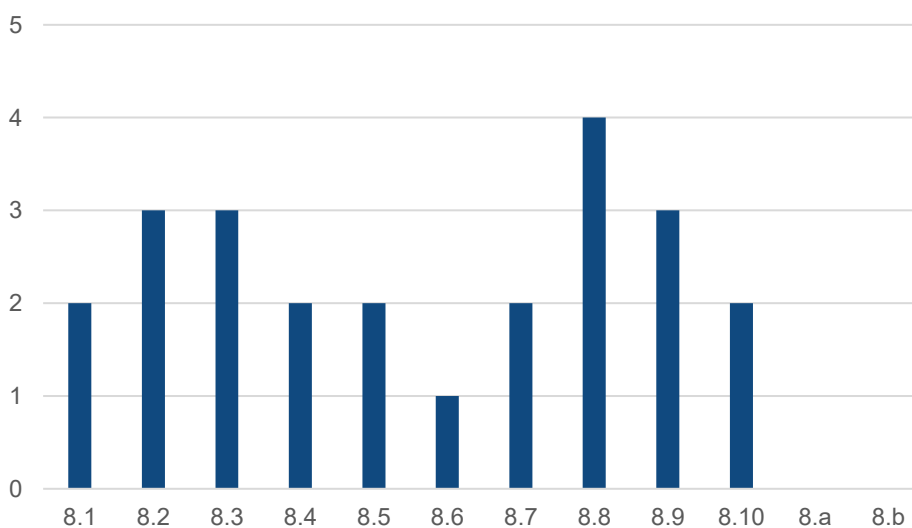

I statsförvaltningens ansvarsrapporter behandlas mål 8 bland annat i anslutning till personalens välbefinnande och stöd för samhällsansvarig rekrytering, hållbar turism samt stöd för ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Mål 8 är mycket omfattande och inbegriper många olika teman som anknyter till sysselsättning, ekonomi, innovation och rättigheter i arbetslivet, inom vilka många organisationer inom statsförvaltningen har lätt att identifiera sina möjligheter att påverka. Till personalens välbefinnande kopplas till exempel jämställdhets- och jämlikhetsfrågor, kompetensutveckling, arbetarskyddsverksamhet samt en trygg och sund arbetsmiljö, som många organisationer främjar naturligt. Det är ofta lätt att hitta statistikuppgifter och befintliga indikatorer som stöd för uppföljningen av ovan nämnda teman.

Mål 8 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

Figur 14: Delmålen under mål 8 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Arbets- och näringsministeriet gav i samarbete med **social- och hälsovårdsministeriet** och Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI) ut rekommendationer om ansvar vid internationell rekrytering inom social- och hälsovårdsbranschen. Dessutom har man i en expertgrupp som leds av social- och hälsovårdsministeriet utvecklat en permanent modell för utbildning som krävs för legitimering av sjukskötare, läkare och tandläkare.

Visit Finland främjar Finlands regionala ekonomiska tillväxt och sysselsättning genom att stödja turismnäringen som en del av **Business Finland**. År 2023 förband sig Visit Finland tillsammans med cirka 70 turistföretag till klimatdeklarationen Glasgow Declaration och utarbetade den klimatåtgärdsplan för turismen som den förutsätter. Dessutom lanserade Visit Finland tillsammans med **Statistikcentralen** den månatliga undersökningen MatkailijaMittari, som mäter antalet utländska turister, penninganvändning, koldioxidavtrycket och turistsegment.

Konkurrens- och konsumentverket och **Skatteförvaltningen** åkte 2023 tillsammans runt i välfärdsområdena i syfte att öka områdenas medvetenhet om de risker grå ekonomi medför och hur den kan bekämpas. Genom att satsa på planerlig upphandling och förebyggande av risker i fråga om grå ekonomi kan man uppnå betydande besparingar. Tills vidare har besök gjorts i fem välfärdsområden och mötena fortsätter 2024.

Lantmäteriverket genomförde 2023 en anonym mångfalds- och delaktighetsenkät för sina anställda. Utifrån resultaten valdes utvecklingsåtgärder i anslutning till bland annat åldersledning och rekryteringspraxis. Dessutom inrättade man bland annat ett Peace-rum, det vill säga ett rum där alla oberoende av livsåskådning kan dra sig tillbaka, man funderade på hur personalens kulturvanor bättre kunde beaktas då tillställningar ordnas samt prövade att för första gången lägga till en mångfaldsklausul i arbetsplatsannonserna i sommarjobbssökningen 2023.

Museiverket beviljar understöd för innovativa projekt vid professionella museer. Innovationsunderstöd har beviljats bland annat projektet Klimatloftet 2022–2023, som är ett gemensamt utvecklingsprojekt för tretton professionella museer i Egentliga Finland, där vart och ett av de museer som deltagit förband sig att utveckla sin verksamhet i en miljövänligare riktning.

Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet uppdaterade sin jämställdhets- och likabehandlingsplan 2023. Som mål fastställdes att öka personalens medvetenhet och kompetens kring temat. I fortsättningen kommer centrets introduktionsprogram att omfatta också jämställdhet och likabehandling och vid centret firas varje år jämställdhetsdagen den 19 mars.

Under 2023 fortsatte **Tullen** att utveckla sin samhällsansvariga rekrytering bland annat genom att på nytt delta i det internationella Job Shadow Day-evenemanget, som är avsett för personer vars livssituation, sjukdom eller funktionsnedsättning försvårar sysselsättningen. Den person som deltog bekantade sig under dagen med uppgifter inom personalförvaltningen och kommunikationen vid Tul-

4.1.3 SDG 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 12 för hållbar utveckling är att säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Målet är ett av tre SDG-mål som Finland har stora utmaningar att uppnå.¹⁶ I den europeiska regionrapporten och i Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms Finlands framsteg när det gäller mål 12 ha stannat av¹⁷, medan målet i den internationella jämförelsen mellan länder är det enda målet där den nationella utvecklingen har bedömts vara negativ.¹⁸ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms dessutom att läget för målet i Finland är sämre än genomsnittet i Europeiska unionen.¹⁹ Utmaningarna gäller bland annat mängden samhälls- och elektronikavfall och återvinningsgraden, kväveutsläpp från produktionen och importen samt luftföroreningar.²⁰ Det förekommer också betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.²¹

Följande 26 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA
- Finlands miljöcentral
- Försvarsförvaltningen
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Gamla Vasa sjukhus
- Museiverket
- Naturresursinstitutet
- Niuvanniemi sjukhus
- Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning Palkeet
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Geologiska forskningscentralen
- Gränsbevakningsväsendet
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Livsmedelsverket
- Miljöministeriet
- Statsrådets kansli
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Tullen
- Utbildningsstyrelsen
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 12 är det näst mest identifierade målet i ansvarsrapporterna för 2023, tillsammans med mål 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), medan det 2021 och 2022 var det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierades mest. I ansvarsrapporterna för 2021 identifierades målet av 26 organisationer och i 2022 års rapporter av 30 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med fyra organisationer från 2021 till 2022 och minskade med fyra organisationer från 2022 till 2023. Den andel mål 12 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 1,29 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 1,29 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel

¹⁶ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

¹⁷ Lafortune et al. 2024, s. 62–63; Europeiska unionen 2023, s. 331.

¹⁸ Sachs et al. 2024, s. 202–203.

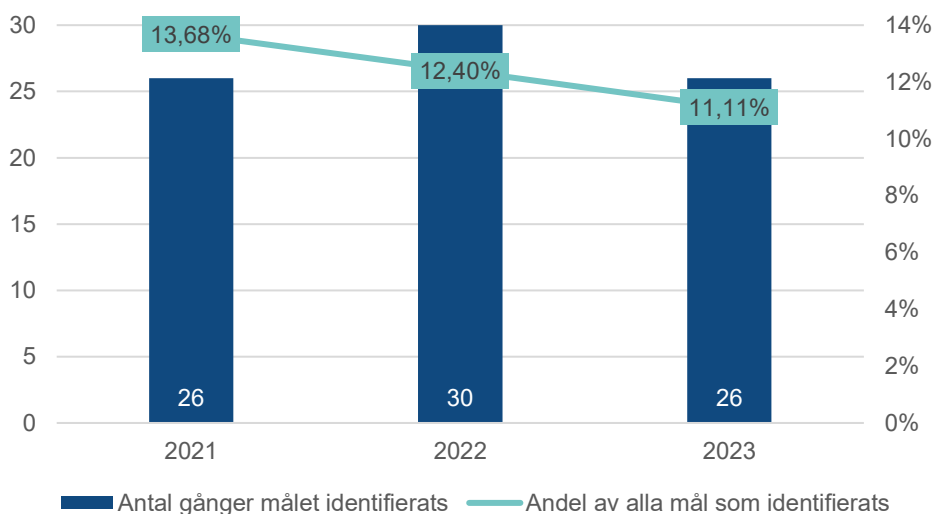
¹⁹ Europeiska unionen 2023, s. 331.

²⁰ Sachs et al. 2024, s. 202–203.

²¹ Sachs et al. 2024, s. 17.

har från det första rapporteringsåret till 2023 minskat med sammanlagt 2,57 procentenheter, vilket är den största förändringen i jämförelsen mellan alla mål för hållbar utveckling mellan 2021 och 2023.

Figur 15: Antalet gånger mål 12 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

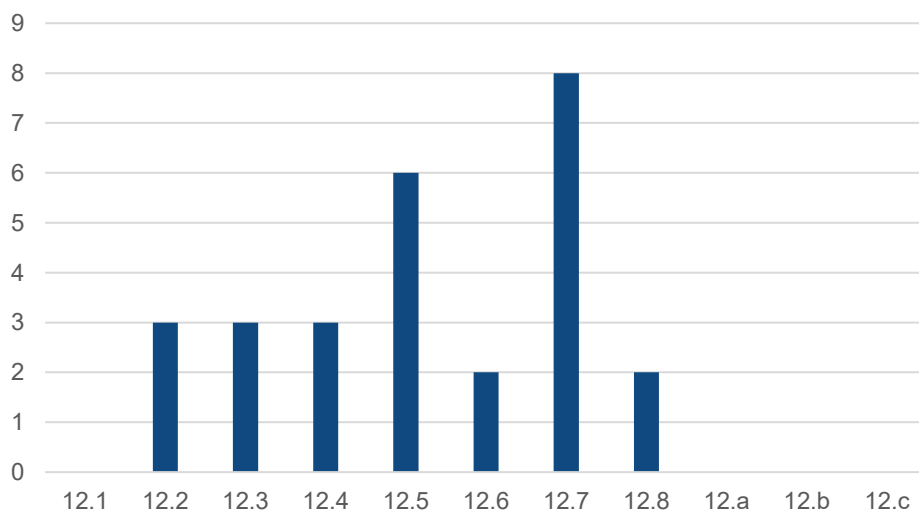
I statsförvaltningens ansvarsrapporter behandlas mål 12 bland annat i anslutning till informationsproduktion, hållbar användning av naturresurser, hållbara konsumtionsvanor och cirkulär ekonomi. Målets höga identifieringsgrad kan förklaras med att teman som berör konsumtion, liksom temana för mål 13, förenar olika aktörer. Många organisationer har redan en praxis och strukturer för upphandling via vilka organisationen kan närma sig målet ur såväl en ekonomisk som en ekologisk och social synvinkel. Identifieringsgraden kan också förklaras av att målet kan främjas med metoder som samtidigt också syftar till att minska det ekologiska fotavtrycket.

Mål 12 delas vidare in i elva delmål som mer detaljerat definierar hur hållbara konsumtions- och produktionsätt främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Figur 16: Delmålen under mål 12 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Både **Gamla Vasa sjukhus** och **Niuvanniemi sjukhus** har identifierat matsvinnet som en central utmaning. Vid Gamla Vasa sjukhus har tillsatts en arbetsgrupp för hållbar utveckling som planerar åtgärder för att minimera matsvinnet. Vid Niuvanniemi sjukhus följs matsvinnet upp med **Naturre-sursinstitutets** applikation Lukeloki.

I **Geologiska forskningscentralens** och **Naturre-sursinstitutets** samprojekt utreddes hur man i de nordliga förhållandena kunde täcka områden med utvinningsavfall och få dem att smälta in i landskapet i syfte att minimera miljöriskerna. Resultaten visade att tillsättning av biokol i ytskiktet kan hjälpa växterna att växa och minska erosionen i täcket.

År 2023 genomförde **miljöministeriet** tillsammans med **arbets- och näringsministeriet** och Finsk Handel en spelbok om cirkulär ekonomi i konsumenthandeln som är riktad till företag inom konsumenthandeln och som innehåller information, lösningar och exempel på försäljning och uthyrning av begagnade produkter samt kombinationer av service- och reparationsverksamhet i fysiska butiker och webbutiker. Målet är att integrera affärsmodeller för cirkulär ekonomi inom handeln.

Museiverket upprätthåller webbplatserna Korjaustaito.fi och Rakennettuhuvinvointi.fi som grundar sig på resurskloshet och hållbarhet. På webbplatserna finns information om god praxis och anvisningar för bevarande reparationer samt om förändringar i den byggda miljön 1945–1990. Som **indikator** antalet visningar och besök på webbplatserna.

Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori främjade 2023 ansvar vid ibruktagandet av IKT-utrustning bland annat genom att göra det möjligt för kunderna att beställa arbetsstationer och tillbehör till dess till hemadresserna samt genom att ta i bruk rulleleveranser utan produktförpackningar. Åtgärderna minskar behovet av förpackningsmaterial samt kundernas behov att resa till verksamhetsstället för att hämta beställningar.

Statsrådets kansli fastställde under 2023 att man i statsrådets lokalprojekt i fortsättningen strävar efter att utnyttja återvunna möbler i så stor utsträckning som möjligt.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea publicerade Läkemedelsinformation för allmänheten på sin webbplats nytt innehåll om läkemedlens miljökonsekvenser och hur läkemedel förstörs på rätt sätt. Tack vare innehållet får konsumenten veta hur man på ett konkret sätt själv kan påverka läkemedlens miljökonsekvenser.

År 2023 utarbetade **Utbildningsstyrelsen** på uppdrag av **undervisnings- och kulturministeriet** en utredning om nuläget och utvecklingsbehoven inom klimat- och hållbarhetsfostran. I utredningen föreslogs utvecklingsåtgärder bland annat för att förtydliga begreppen, stärka det nationella samarbetet kring hållbarhetskompetens samt främja forskning och innovation inom hållbar utveckling och producera högklassiga läromedel.

4.1.4 SDG 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 16 för hållbar utveckling är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Enligt flera uppföljningskällor har man observerat en måttlig utveckling i de nationella framstegen, även om det fortfarande förekommer utmaningar till exempel i form av skillnader mellan olika inkomstklasser i fråga om i vilken utsträckning brottslighet rapporteras.²² Också i Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms att Finland framskrider mot målet och att vi ligger aningen bättre till än genomsnittet i Europeiska unionen i framstegen.²³ Det förekommer stora utmaningar med att nå målet internationellt och utvecklingen har stannat av.²⁴

Följande 24 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Försvarsförvaltningen
- Gränsbevakningsväsendet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Lantmäteriverket
- Migrationsverket
- Niuvanniemi sjukhus
- Patent- och registerstyrelsen
- Regionförvaltningsverken
- Riksarkivet
- Skatteförvaltningen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Statistikcentralen
- Statskontoret
- Statsrådets kansli
- Strålsäkerhetscentralen
- Tullen
- Utrikesministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

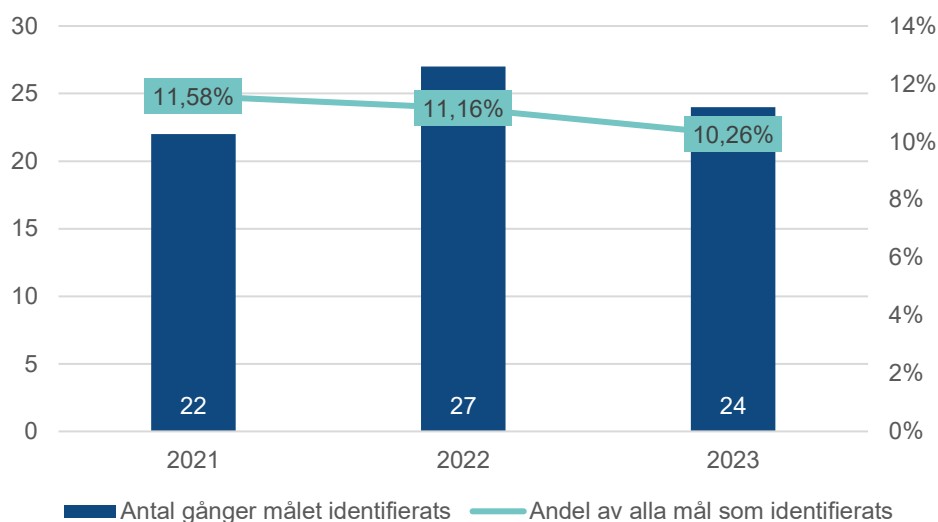
Mål 16 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats tredje mest i ansvarsrapporterna för 2023. Under rapporteringsåret 2021 var mål 16 det mål som identifierades näst mest och 2022 det mål som identifierades tredje mest. År 2021 identifierades målet av 22 organisationer och år 2022 av 27 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med fem organisationer från 2021 till 2022 och minskade med tre organisationer från 2022 till 2023. Den andel mål 16 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,42 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,90 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 1,32 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 17: Antalet gånger mål 16 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

²² Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

²³ Europeiska unionen 2023, s. 331.

²⁴ Sachs et al. 2024, s. 17.

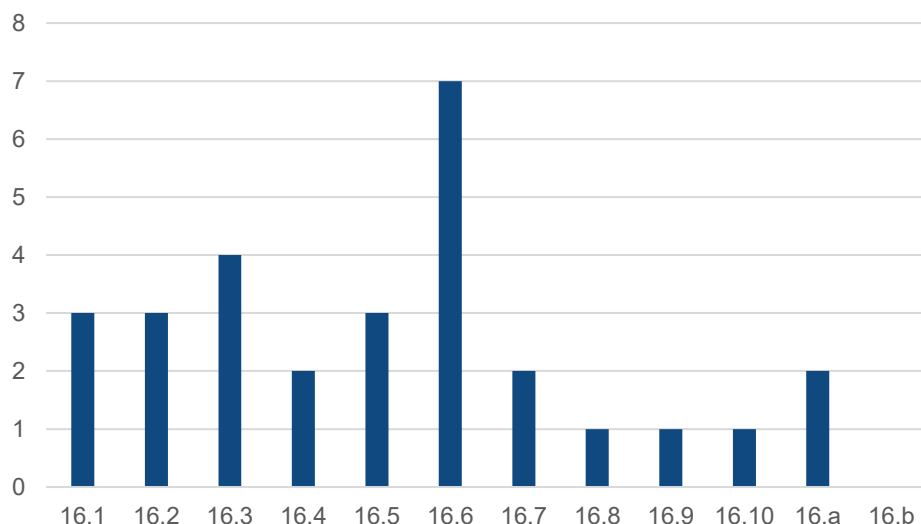

I statsförvaltningens ansvarsrapporter behandlas mål 16 bland annat i anslutning till främjande av öppenhet och tillgänglighet i verksamheten och kommunikationen om den, bekämpning av grå ekonomi och korruption, främjande av rättsskyddet och åtgärder mot våld. Många organisationer tog 2023 i bruk en intern rapporteringskanal enligt Europeiska unionens Whistleblower-direktiv som förbättrar möjligheterna att avslöja missbruk och anmälarens skydd. Verksamheten i många organisationer inom statsförvaltningen strävar i sig efter att främja en god förvaltning och fred och rättvisa i samhället, vilket förklarar den höga identifieringsgraden för mål 16.

Mål 16 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur fred, rättvisa och god förvaltning främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Figur 18: Delmålen under mål 16 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Nätverket av mediedomare som koordineras av **Domstolsväsendet** ordnade den första Mediedomardagen 2023 och publicerade den första säsongen av en podcastserie om mediedomare. Målet med nätverket av mediedomare som grundades 2016 är att öka den allmänna kunskapen om domstolarnas verksamhet och rättspraxis.

År 2023 främjade **justitieministeriet** ökad medvetenhet om bekämpningen av korruption bland annat genom att i samarbete med **Skatteförvaltningen** genomföra seminarier med temat "Mot en etiskare organisationskultur" samt genom att ordna utbildningar i hur man utarbetar anvisningar för bekämpning av korruption riktade till staten och kommunförvaltningen.

Patent- och registerstyrelsen ordnade 2023 en workshop där man samlade in personalens tankar om korruption och hur den kan framträda vid myndigheten. Resultaten från workshoppen utnyttjas i beredningen och ibruktagandet av en verksamhetsmodell enligt statsförvaltningens anvisningar för bekämpning av korruption under 2024.

Skatteförvaltningen utförde förebyggande bekämpning av grå ekonomi i ett kommunikationsprojekt som avslutades 2023 och som riktades till unga och invandrare som övergår till arbetslivet. Inom projektet skapade man kommunikationskonceptet happytaxpayer.com, förnyade webbplatsen Verokampus.fi och nådde unga på ett mångsidigt sätt via olika kanaler i sociala medier.

Statskontoret samlar in uppgifter om statens, kommunernas och de nya välfärdsområdenas ekonomier och publicerar dem i tjänsten Granskaforvaltningen.fi som är öppen för alla. Aktuell information främjar öppenhet och transparens i de offentliga finanserna.

Statsrådets kansli ledde en arbetsgrupp som beredde en för ministerierna gemensam intern rapporteringskanal enligt Europeiska unionens så kallade Whistleblower-direktiv, via vilken tjänsteinnehavare kan anmäla missbruk som omfattas av tillämpningsområdet för visseblåsarlagen. Rapporteringskanalen togs i bruk i mars 2023.

År 2023 främjade **Tullen** tillgängligheten vid uträttande av tullärenden med hjälp av ett försök med lättlästa bilder. I försöket byggde man tillsammans med förbundet Kehitysvammaliitto upp ett visuellt kommunikationshjälpmedel för övervakning av kött- och mjölkprodukter i tulltjänstemännens kundservicearbete. Kommunikationshjälpmedlet förbättrar delaktigheten i sådana interaktionssituationer där det är svårt att kommunicera till exempel på grund av att ett gemensamt språk saknas. Till följd av försöket beslöt man i flygtullen att inleda ett mer omfattande projekt för fortsatt utveckling i syfte att beakta specialgrupper.

4.2 Mål som identifierats i relativt stor utsträckning

4.2.1 SDG 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 3 för hållbar utveckling är att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar. Enligt flera uppföljningskällor har det observerats en måttlig utveckling i de nationella framstegen även om det fortfarande förekommer utmaningar bland annat i fråga om den upplevda hälsan och regionala skillnader i den förväntade livslängden.²⁵ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling har man uppskattat att målet i Finland framskrider i stort sett på samma nivå som unionens medelvärde.²⁶ Internationellt sett förekommer stora utmaningar med att nå målet, men det har observerats en måttlig utveckling i framstegen.²⁷

Följande 17 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Regionförvaltningsverken
- Meteorologiska institutet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Transport- och kommunikationsverket Traficom
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Niuvanniemi sjukhus
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Försvarsförvaltningen
- Gränsbevakningsväsendet
- Livsmedelsverket
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Strålsäkerhetscentralen
- Institutet för hälsa och välfärd
- Tullen
- Gamla Vasa sjukhus
- Trafikledsverket

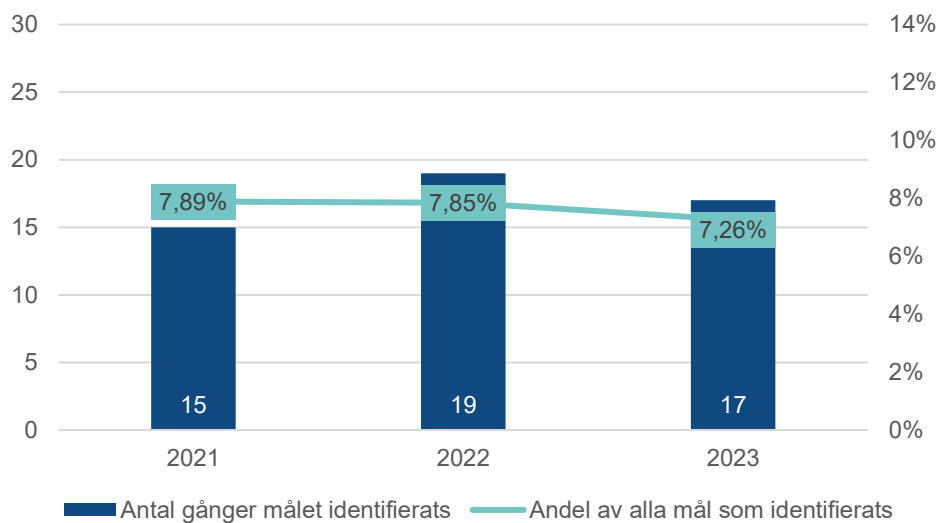
Mål 3 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjärde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 5 (jämsliddhet) och 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur). Under rapporteringsåret 2021 var mål 3 det sjätte mest identifierade målet tillsammans med mål 5 (jämsliddhet) och år 2022 var målet det mål som identifierades femte mest. År 2021 identifierades målet av 15 organisationer och år 2022 av 19 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med fyra organisationer från 2021 till 2022 och minskade med två organisationer från 2022 till 2023. Den andel mål 3 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,04 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,59 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,63 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

²⁵ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63; Europeiska unionen 2023, s. 331.

²⁶ Europeiska unionen 2023, s. 331.

²⁷ Sachs et al. 2024, s. 17.

Figur 19: Antalet gånger mål 3 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

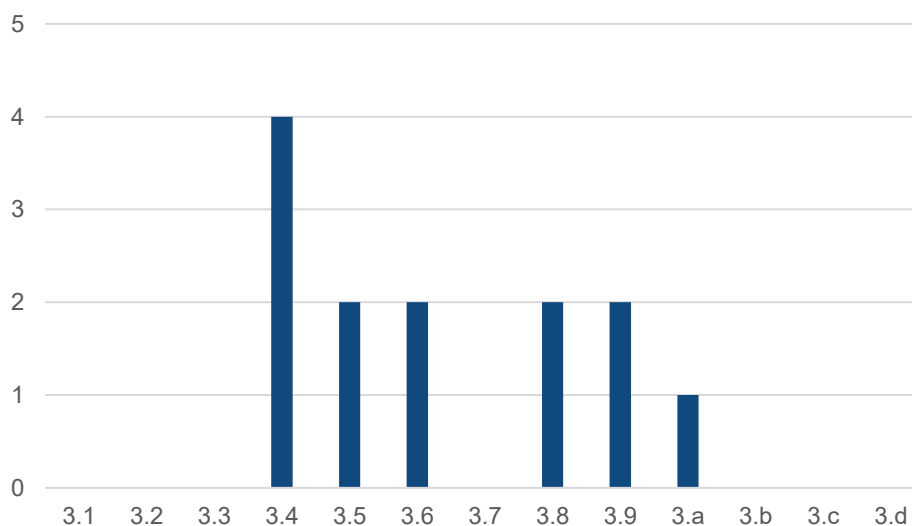

Inom organisationerna inom statsförvaltningen främjas mål 3 bland annat genom övervakningen av läkemedel och livsmedel, styrningen, utvecklingen och utbudet av social- och hälsovårdstjänster, genom att minska antalet dödsfall på grund av trafikolyckor och andra olyckor, genom åtgärder i anslutning till strålning och luftföroreningar och genom att sörja för personalens hälsa och välbefinnande. Även om mål 3 innehållsmässigt är mer noggrant avgränsat än många andra mål, har innehållet en koppling till uppgiftsfältet för många organisationer inom statsförvaltningen. Målet har identifierats särskilt inom social- och hälsovårdsministeriets samt kommunikationsministeriets förvaltningsområden.

Mål 3 delas vidare in i 13 delmål som mer detaljerat definierar hur hälsa och välfärd främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Figur 20: Delmålen under mål 3 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Institutet för hälsa och välfärd publicerade 2023 ett verktyg avsett för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som stöder möjligheterna att identifiera radikaliserings av våld och in-gripa i det. Det unika verktyget har väckt stort intresse även på EU-nivå.

I den finländska mentalvårdslagen tas inte ställning till sjukhusens skyldighet att ordna möten med familjen eller övervakade möten mellan patienter. Vid **Niuvanniemi sjukhus** har man sedan 2022 använt familjemötesrummet Harmonia, som togs i bruk på initiativ av patienter och yrkesutbildade personer vid statens sinnessjukhus. Responserna har varit positiv och rummets användningsgrad är hög.

Strålsäkerhetscentralen publicerade 2023 tillsammans med **Fimea**, **Valvira** och **Tukes** en elektronisk lärmiljö för läroanstalter inom skönhetsbranschen som hjälper dem som utbildar sig inom branschen att beakta riskerna med icke-joniserande strålning.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimeas förnyade föreskrift om blod-tjänstverksamhet trädde i kraft 2023. I lämplighetskriterierna för blodgivning slopades det temporära förbudet mot blodgivning efter sex mellan män. Förändringen främjar likabehandling då personer som lever i ett långvarigt, stadigvarande parförhållande kan donera blod oberoende av sin sexuella läggning.

4.2.2 SDG 5: Jämställdhet

Mål 5 för hållbar utveckling är att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt. Enligt flera uppföljningskällor har det observerats en måttlig utveckling i de nationella framstegen även om det fortfarande förekommer utmaningar bland annat i fråga om löneskillnader mellan könen.²⁸ Enligt Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling är läget för målet i Finland aningen bättre än genomsnittet i Europeiska unionen.²⁹ Internationellt sett förekommer betydande utmaningar med att nå målet, men det har observerats en måttlig utveckling i framstegen.³⁰

Följande 17 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Finlands Akademi
- Försvarsförvaltningen
- Gamla Vasa sjukhus
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Konkurrens- och konsumentverket
- Krishanteringscentret
- Migrationsverket
- Patent- och registerstyrelsen
- Social- och hälsovårdsministeriet

²⁸ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63; Europeiska unionen 2023, s. 331.

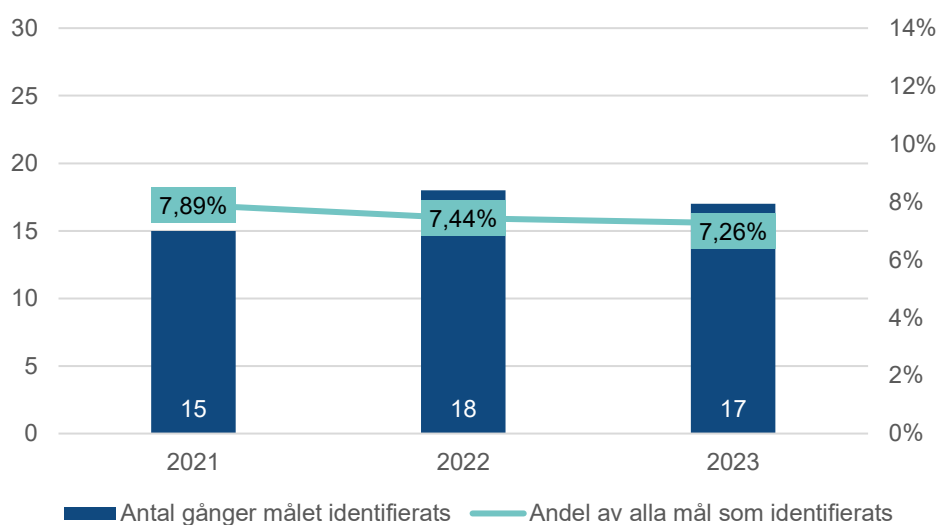
²⁹ Europeiska unionen 2023, s. 331.

³⁰ Sachs et al. 2024, s. 17.

- Statsrådets kansli
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utrikesministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå

Mål 5 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjärde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 3 (god hälsa och välbefinnande) och 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur). I ansvarsrapporterna för 2021 och 2022 var mål 5 det sjätte mest identifierade målet. År 2021 identifierades målet av 15 organisationer och år 2022 av 18 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med tre organisationer från 2021 till 2022 och minskade med en organisation från 2022 till 2023. Den andel mål 5 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,46 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,17 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,63 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 21: Antalet gånger mål 5 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

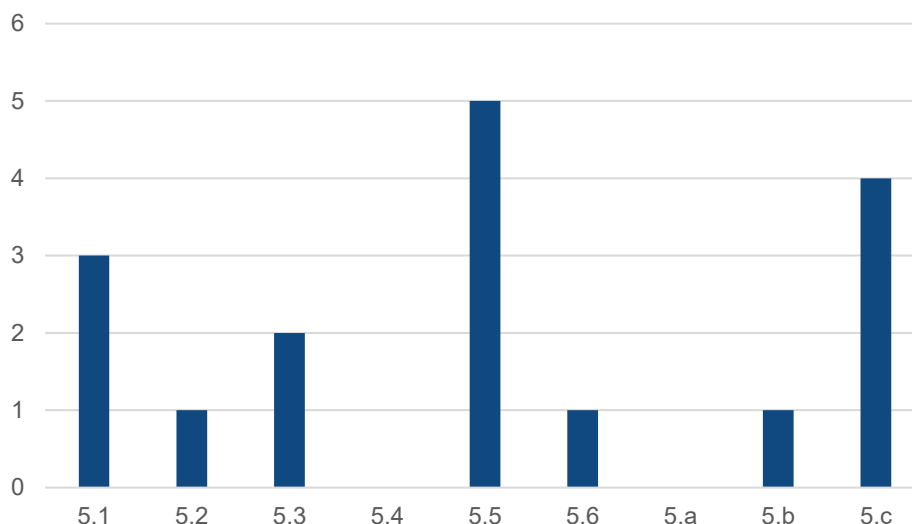
Inom statsförvaltningens organisationer främjas mål 5 genom att man på ett mångsidigt sätt stöder kvinnornas ställning i samhället. Liksom många av de ovan beskrivna målen förenar mål 5 statsförvaltningens organisationer oberoende av deras kärnuppgift. Många organisationer främjar målet genom olika jämställdhets- och likabehandlingsplaner. Dessutom kan målet främjas med metoder som samtidigt också syftar till att minska det sociala fotavtrycket.

Mål 5 delas vidare in i nio delmål som mer detaljerat definierar hur jämställdhet främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Figur 22: Delmålen under mål 5 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Finlands Akademi främjade samordningen av arbete och familjeliv och stödet för kvinnors forskarkarriärer 2023 genom att slopa mobilitetsvillkoret i ansökningskriterierna för akademiforskarfinansiering samt genom att uppdatera finansieringsprinciperna så att det är möjligt att förlänga finansieringsperioden av motiverade skäl, till exempel familjeledighet.

Försvarmakten förberedde sig 2023 på att utveckla sin genderverksamhet enligt Natoprinciperna. Med genderverksamhet avses att jämställdhet mellan könen förverkligas bland män, kvinnor och utsatta befolkningsgrupper. Våren 2023 publicerades ett gender-handlingsprogram där en utbildning i användningen av gender-perspektivet skapas och integreras i all militär utbildning. Verkställandet inleddes med en kurs om gender i militära operationer under 2024. Målet med kursen är bland annat att öka kunskapen om vad som avses med genderverksamhet och vad som eftersträvas med den.

Justitieministeriet berättar i sin rapport att verkställandet av det treåriga programmet för bekämpning av våld mot kvinnor avslutades som planerat 2023. Under programmets avslutningsår ordnade man bland annat utbildning för offentliga rättsbiträden om identifiering och beaktande av våld mot kvinnor i biträdets arbete, publicerade en undersökning om digitalt våld mot kvinnor samt finansierade med statsunderstöd förebyggande av våld vid sällskapande och i parrelationer mot unga samt utvecklande av hjälptelefoner och chattjänster.

Utrikesministeriets mål är att 85 procent av nya program och projekt inom utvecklingssamarbetet ska inbegripa mål som främjar jämställdhet. År 2023 gick utrikesministeriet igenom alla helheter av finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete och deras eventuella skuggområden och säkerställde att jämställdhetsaspekten har beaktats i dem.

4.2.3 SDG 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9 för hållbar utveckling är att bygga en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. I den internationella jämförelsen av länder har man observerat en måttlig utveckling av de nationella framstegen mot målet, även om det fortfarande förekommer utmaningar när det gäller kvinnornas andel av dem som avlagt högskoleexamen inom STEM-branscherna, det vill säga de naturvetenskapliga, teknologiska, tekniska och matematiska områdena.³¹ Däremot har man i den europeiska regionala rapporten, som inte beaktar indikatorn för kvinnors andel i STEM-branscherna, bedömt att målet har uppnåtts nationellt och vi fortfarande går framåt.³² Också i Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms att Finland framskrider mot målet i måttlig takt och att vi ligger aningen bättre till än genomsnittet i Europeiska unionen i framstegen.³³ Internationellt sett förekommer betydande utmaningar med att nå målet, men det har observerats en måttlig utveckling i framstegen.³⁴

Följande 17 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Business Finland
- Energimyndigheten
- Geologiska forskningscentralen
- Konkurrens- och konsumentverket
- Kommunikationsministeriet
- Säkerhets - och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea
- Lantmäteriverket
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Patent- och registerstyrelsen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Finlands Akademi
- Tullen
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Arbets- och näringsministeriet
- Statskontoret
- Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori
- Trafikledsverket

Mål 9 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats fjärde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 3 (god hälsa och välbefinnande) och 5 (jämnställdhet). Under rapporteringsåret 2021 var mål 9 det mål som identifierades femte mest och 2022 det mål som identifierades sjunde mest. År 2021 identifierades målet av 16 organisationer och år 2022 av 17 organisationer. Antalet gånger målet identifierats har hållits på nästan samma nivå under alla tre rapporteringsår. Den andel mål 9 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 1,40 procentenheter mellan 2021 och 2022 och ökade med 0,24 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 1,16 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

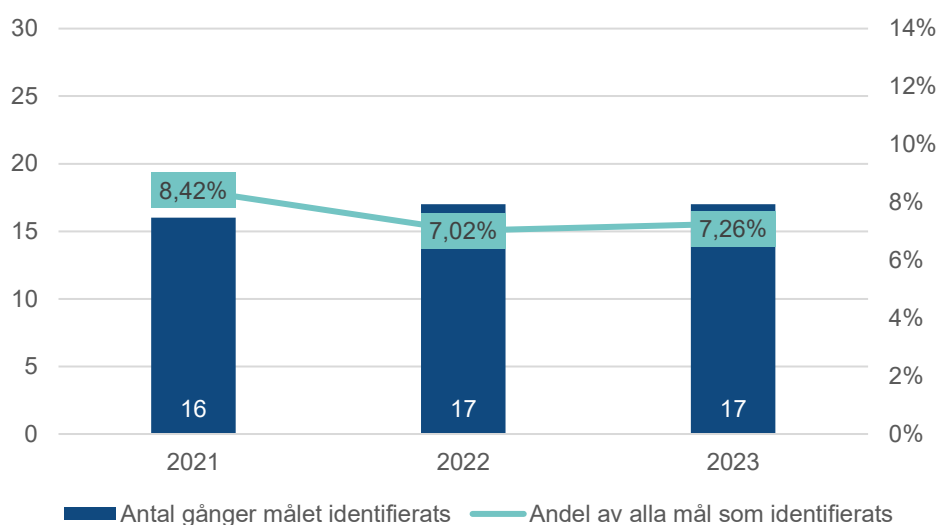
³¹ Sachs et al. 2024, s. 202–203.

³² Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

³³ Europeiska unionen 2023, s. 331.

³⁴ Sachs et al. 2024, s. 17.

Figur 23: Antalet gånger mål 9 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

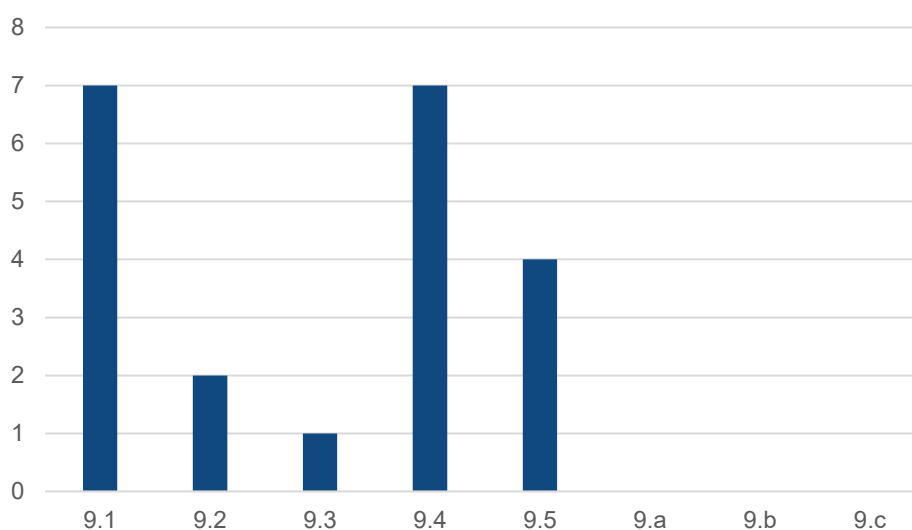
Inom organisationerna inom statsförvaltningen främjas mål 9 bland annat genom informationsproduktion, stöd till olika företagsaktörer och andra aktörer, finansieringskanaler och olika program. Gemensamt för de organisationer som identifierat målet är att de genom sin verksamhet kan främja olika teman för utveckling av forsknings-, trafik- och digital infrastruktur. Målet har identifierats särskilt inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Mål 9 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur en hållbar industri, innovationer och infrastruktur främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsoverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

Figur 24: Delmålen under mål 9 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

KEINO, kompetenscentret för hållbar och innovativ offentlig upphandling, som finansieras av **arbets- och näringsministeriet**, publicerade 2023 kriteriebankstjänsten Kriteeripankki.fi, där aktörer inom den offentliga sektorn kan ansöka om färdiga krav gällande ansvar för sina upphandlingar. Den öppna och avgiftsfria tjänsten hjälper dem som gör upphandlingar samt företag som erbjuder sina lösningar för den offentliga sektorn.

Business Finlands Work in Finland-enhet stöder företagets innovationsverksamhet och tillgången till internationella experter genom att främja och lyfta fram fördelarna med mångfald. År 2023 lanserade Work in Finland finansieringstjänsten Talent, med hjälp av vilken företagen kan utveckla sin ledning och sina verksamhetssätt så att de kan rekrytera och engagera internationella experter.

År 2022 beviljade **Energimyndigheten** för första gången stöd till tankningsstationer för förnybart väte. Det finns tre stationer och avsikten är att de ska tas i bruk senast i augusti 2024. Tankningsstationerna för väte gör det möjligt att införa fordon som använder väte på marknaden.

Kommunikationsministeriet främjade gång och cykling 2023 genom att bevilja kommunerna understöd på sammanlagt 8,3 miljoner euro för 46 projekt för att förbättra förhållandena för gång och cykling. Dessutom beviljades 12 kommuner eller regioner sammanlagt cirka 300 000 euro i statsunderstöd för mobilitetsstyrning.

Kompetenscentret för lokalisering information Location Innovation Hub, som koordineras av centralen för geografisk information vid **Lantmäteriverket**, inledde sin verksamhet 2023. Centret ger avgiftsfritt företag och aktörer inom den offentliga sektorn coaching i hur man effektivare kan utnyttja lokalisering information.

Säkerhets- och kemikalieverket genomförde 2023 ett pilotprojekt där man i samband med de periodiska inspektionerna av kemikalie- och naturgasanläggningarna gjorde en temaenkät om företagets ansvar. Enligt resultaten har ansvar en central ställning i de företag som deltog i enkäten, men företagen har inte tillräckligt med information om hur avfallskemikalier hanteras på behörigt sätt och beredskap för naturfenomen. Verksamhetsmodellen i anslutning till enkäten om ansvar vidareutvecklas 2024.

4.2.4 SDG 10: Minskad ojämlikhet

Mål 10 för hållbar utveckling är att minska ojämlikheten inom och mellan länder. Enligt bedömningen i den internationella landsrapporten förekommer det fortfarande utmaningar med att uppnå målet nationellt och framstegen har avstannat. Utmaningarna gäller bland annat graden av fattigdom bland äldre.³⁵ I den europeiska regionala rapporten, som inte beaktar ovan nämnda grad av fattigdom bland äldre, bedöms målet ha uppnåtts nationellt.³⁶ Å andra sidan bedöms det i Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling att Finland framskrider mot målet måttligt väl och att vi ligger aningen bättre till än genomsnittet i Europeiska unionen i

³⁵ Sachs et al. 2024, s. 202–203.

³⁶ Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

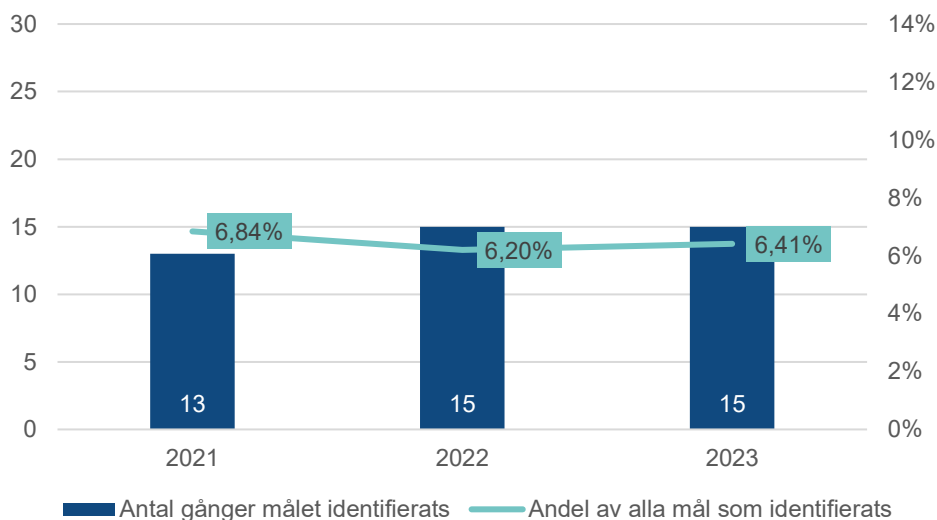
framstegen.³⁷ Det råder betydande utmaningar med att nå målet internationellt och det finns inte tillräckligt med information för att fastställa riktningen för utvecklingen.³⁸

Följande 15 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Brottpåföljdsmyndigheten
- Domstolsväsendet
- Finansministeriet
- Institutet för hälsa och välfärd
- Justitieministeriet
- Krishanteringscentret
- Migrationsverket
- Museiverket
- Skatteförvaltningen
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

Mål 10 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats femte mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 17 (genomförande och globalt partnerskap). Under rapporteringsåret 2021 var målet det mål som identifierades sjunde mest och 2022 det mål som identifierades åttonde mest. År 2021 identifierades målet av 13 organisationer och år 2022 av 15 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med två organisationer från 2021 till 2022 och låg på samma nivå 2022 och 2023. Den andel mål 10 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,64 procentenheter mellan 2021 och 2022 och ökade med 0,21 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,43 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 25: Antalet gånger mål 10 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

Inom organisationerna inom statsförvaltningen främjas mål 10 bland annat genom att förbättra tillgången till tjänster och beakta olika grupper. Liksom för många av de ovan nämnda målen förenar mål 10 statsförvaltningens organisationer oberoende av deras kärnuppgift. Många organisationer främjar målet genom olika jämställdhets- och likabehandlingsplaner. Dessutom kan målet främjas med metoder som samtidigt också

³⁷ Europeiska unionen 2023, s. 331.

³⁸ Sachs et al. 2024, s. 17.

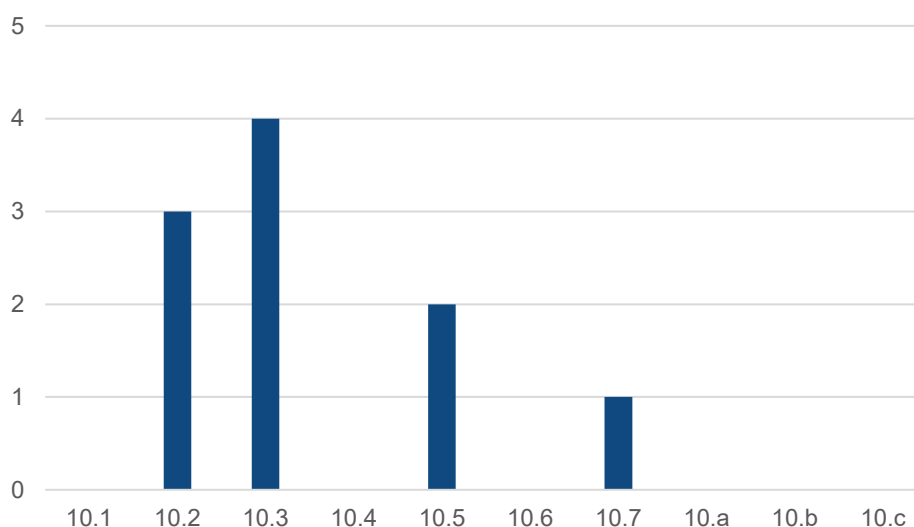
syftar till att minska det sociala fotavtrycket. Målet har identifierats särskilt inom justitieministeriets och inrikesministeriets förvaltningsområden.

Mål 10 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur ojämlikhet minskar. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Figur 26: Delmålen under mål 10 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Brottsförklaringsmyndigheten har genomfört fängelsekonceptet Smart Prison som ingår i cellterminalsystemet Doris i tre fängelser. Med cellterminalerna kan fångarna utträta ärenden elektroniskt och använda digitala tjänster. Systemet tryggar de mänskliga rättigheterna och jämlika medborgartjänster även i en begränsad miljö, såsom i ett fängelse.

Domstolsväsendet utvecklar i samarbete med **justitieministeriet** domstolarnas svenskspråkiga service. Målet är att utreda eventuella utmaningar i genomförandet av den svenskspråkiga servicen och föreslå lösningar på dem. Till exempel Egentliga Finlands tingsrätt samarbetar med universitetet för att främja den svenskspråkiga juridiska utbildningen.

Museiverket berättar i sin rapport om evenemangsveckan för projektet Kulturens fadderbarn som koordinerades och finansierades av Helsingfors stad och ordnades på Nationalmuseet. Evenemanget var riktat till familjer med barn födda 2023 och dess mål var att främja kontakten mellan småbarnsfamiljer och deras eget kulturarv.

Tillgänglighetsbiblioteket Celia beaktade 2023 sin mångsidiga kundkretsintressen och sätt att läsa litteratur genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram litteratur i olika kanaler. I detta sammanhang beaktades bland annat Ukrainas årsdag, Pride-evenemang och Östersjön. Bibliotekets **mål** om marknadsföring av mångsidigt material uppnåddes.

4.2.5 SDG 17: Genomförande och globalt partnerskap

Mål 17 för hållbar utveckling är att stärka genomförandemedlen och revitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling. I den internationella jämförelsen av länder är uppnåendet av målet på nationell nivå förknippat med betydande utmaningar bland annat i fråga om att säkerställa tillräcklig finansiering för utvecklingshjälp, men det har observerats en måttlig utveckling i framstegen.³⁹ Å andra sidan ser man i den europeiska regionrapporten att trots att Finland ännu inte har uppnått målet, kommer målet utifrån den utveckling som skett hittills att uppnås i tid.⁴⁰ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms däremot att läget för målet i Finland är aningen sämre än genomsnittet i Europeiska unionen.⁴¹ Det förekommer betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁴²

Följande 15 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finansministeriet
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Statistikcentralen
- Geologiska forskningscentralen
- Statskontoret
- Konkurrens- och konsumentverket
- Säkerhets- och kemikalieverket
- Krishanteringscentret
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Meteorologiska institutet
- Utbildningsstyrelsen
- Riksarkivet
- Utrikesministeriet
- Skatteförvaltningen

Mål 17 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats femte mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 10 (minskad ojämlikhet). Under rapporteringsåret 2021 var mål 17 det åttonde mest identifierade målet tillsammans med mål 11 (hållbara städer och samhällen) och år 2022 var målet det mål som identifierades nionde mest. År 2021 identifierades målet av tio organisationer och år 2022 av 14 organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med fyra organisationer från 2021 till 2022 och minskade med en organisation från 2022 till 2023. Den andel mål 17 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 0,52 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,63 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 1,15 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

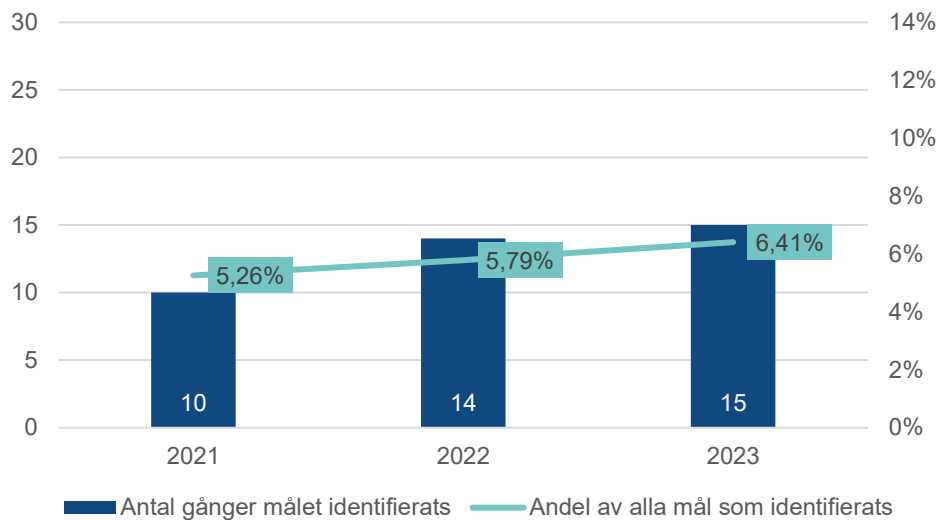
³⁹ Sachs et al. 2024, s. 202–203.

⁴⁰ Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁴¹ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁴² Sachs et al. 2024, s. 17.

Figur 27: Antalet gånger mål 17 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

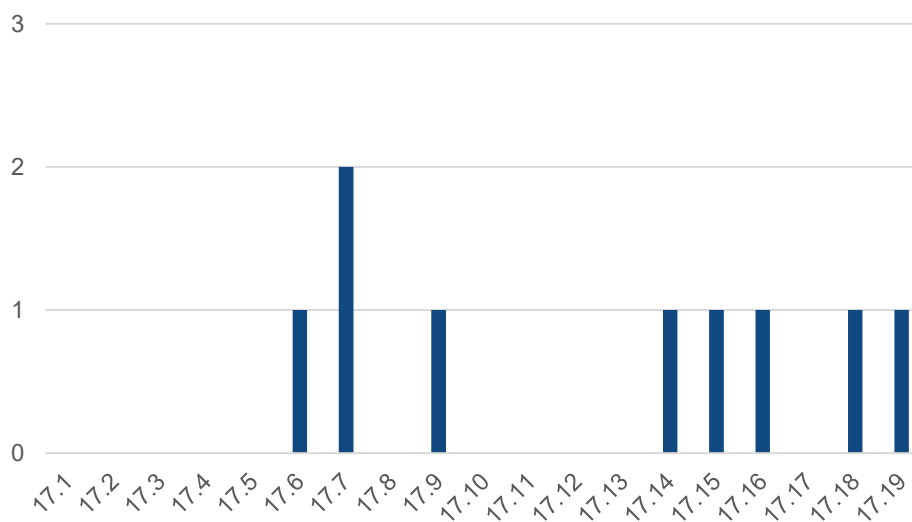

I organisationerna inom statsförvaltningen främjas mål 17 särskilt i internationella nätverk och projekt samt genom utvecklingssamarbete. I rapporterna lyfter man också fram betydelsen av det nationella samarbetet med intressentgrupper samt samarbetet mellan den offentliga och den privata sektorn.

Mål 17 delas vidare in i 19 delmål som mer detaljerat definierar hur samarbete och partnerskap främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommit mellan parterna.

Figur 28: Delmålen under mål 17 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Meteorologiska institutet leder RODEO-projektet som inleddes 2023 och där man producerar en sameuropeisk informationsinfrastruktur där användarna i framtiden kan få gränsöverskridande meteorologiska data från ett och samma ställe. I projektet deltar elva europeiska meteorologiska institut, Europacentret för medellånga väderprognoser samt det europeiska samarbetsnätverket EUMETNET.

Säkerhets- och kemikalieverket koordinerar statsförvaltningens nätverk för sociala medier som grundades 2023. Nätverket är särskilt avsett för kommunikationsexperter som arbetar med sociala medier och dess mål är bland annat att sparra varandra och därmed stärka statsförvaltningens gemensamma verksamhetssätt samt upprätthålla kompetensen.

Tillgänglighetsbiblioteket Celia strävar efter att främja sina samarbetspartners medvetenhet om tillgängligheten genom att formulera ett tillgänglighetslöfte – ett dokument som har formen av en minneslista och som samarbetspartnern kan förbinda sig till. År 2023 planerades innehåll för en kommunikationskampanj om tillgänglighetslöftet.

Utbildningsstyrelsen utredde 2023 hur miljöansvar samt delaktighet och mångfald förverkligas i Erasmus+-samarbetsprojekt som koordineras av finländska aktörer. Dessutom utreddes idéer, inkluderande tillvägagångssätt och innovativ praxis som uppkommit i projekten.

4.2.6 SDG 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 11 för hållbar utveckling är att göra städer och bosättningar inkluderande, säkra och hållbara. I den europeiska regionrapporten har bedömts att de nationella framstegen har stannat av, medan det i den internationella jämförelsen av länder har observerats en måttlig utveckling i hur målet framskrider. Det förekommer fortfarande utmaningar bland annat i fråga om de relativt höga boendekostnaderna i förhållande till inkomstnivån och i graden av återvinning av kommunalt avfall.⁴³ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling uppskattas att Finland rör sig längre bort från målet och att framstegen ligger på unionens genomsnittsnivå.⁴⁴ Det förekommer stora utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁴⁵

Följande 11 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA
- Miljöministeriet
- Försvarsförvaltningen
- Museiverket
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Kommunikationsministeriet
- Statskontoret
- Meteorologiska institutet
- Transport- och kommunikationsverket Traficom

⁴³ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

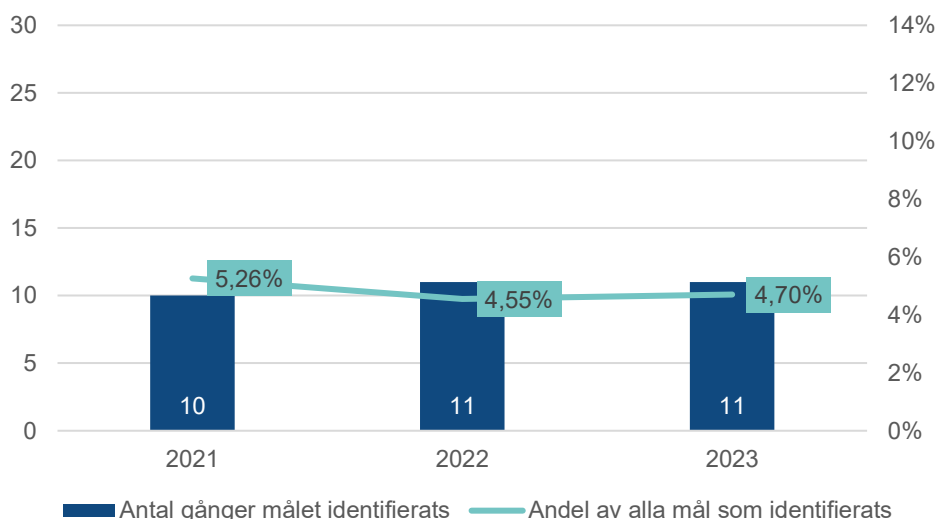
⁴⁴ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁴⁵ Sachs et al. 2024, s. 17.

- Undervisnings- och kulturministeriet

Mål 11 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats sju mest i ansvarsrapporterna för 2023. Under rapporteringsåret 2021 var mål 11 det åttonde mest identifierade målet tillsammans med mål 17 (genomförande och globalt partnerskap) och år 2022 var målet det mål som identifierades tionde mest. År 2021 identifierades målet av tio organisationer och år 2022 av 11 organisationer. Antalet gånger målet identifierats har hållits på nästan samma nivå under alla tre rapporteringsår. Den andel mål 11 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,72 procentenheter mellan 2021 och 2022 och ökade med 0,16 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,56 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 29: Antalet gånger mål 11 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

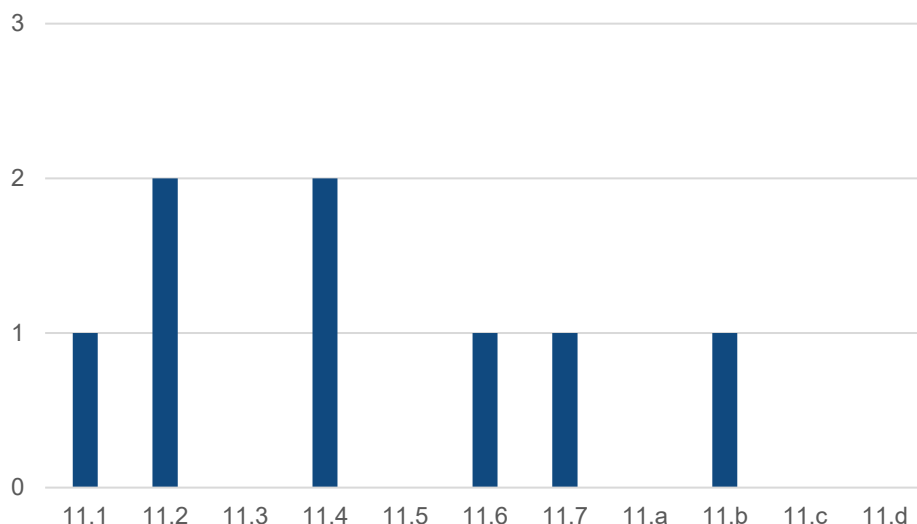
Inom statsförvaltningens organisationer främjas mål 11 bland annat genom att man stöder förmånliga och hållbara boenden och trafiksystem, utvecklar samhällenas och regionernas hållbarhet och miljöansvar samt skyddar kultur- och naturarvet. Innehållsmässigt är mål 11 ganska noggrant avgränsat, vilket kan förklara dess identifieringsgrad i ansvarsrapporterna.

Mål 11 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur hållbara städer och samhällen främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Figur 30: Delmålen under mål 11 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Meteorologiska institutet deltog i HEATCLIM-projektet som avslutades 2023. I projektet producerades ny vetenskaplig information om hälsorisker vid höga temperaturer och sociala och samhällsliga faktorer i anslutning till värmekänslighet. Meteorologiska institutet undersökte bland annat hur ofta värmeböljor kommer att förekomma i framtiden och hur svåra de kommer att vara samt hur man förutspår hetta under en tidsperiod på några veckor.

Museiverket lämnade 2023 ett initiativ till undervisnings- och kulturministeriet om att utveckla och stärka beredskapsverksamheten i anslutning till kulturarvet. Målet är att aktörer inom den övergripande säkerheten bättre ska kunna identifiera beredskapsbehoven i anslutning till kulturarvet.

Kommunikationsministeriet publicerade 2023 en tillgänglighetsvision för trafiksystemet, där man fastställer den utveckling av trafiksystemets tillgänglighet som eftersträvas i hela Finland. Målen genomförs som en del av beredningen och verkställandet av lagberedningsprojekt och politiska projekt i anslutning till trafik tjänster och trafiksystemet.

Transport- och kommunikationsverket Traficom publicerade 2023 tjänsten Bitmätaren.fi, med vilken användaren kan mäta sin bredbandstjänsts hastighet och kvalitet. Mätresultaten kan utnyttjas för att skapa en lägesbild av de digitala förbindelsernas kvalitet och täckning.

4.3 Mål som identifierats mer sällan

4.3.1 SDG 4: God utbildning för alla

Mål 4 för hållbar utveckling är att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Enligt flera uppföljningskällor förekommer det fortfarande vissa utmaningar med att uppnå målet på nationell nivå, bland annat när det gäller matematiska prestationer, och framstegen har avstannat.⁴⁶ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling uppskattas att Finland rör sig något bort från målet, men att läget är något bättre än genomsnittet i unionen.⁴⁷ Det förekommer betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁴⁸

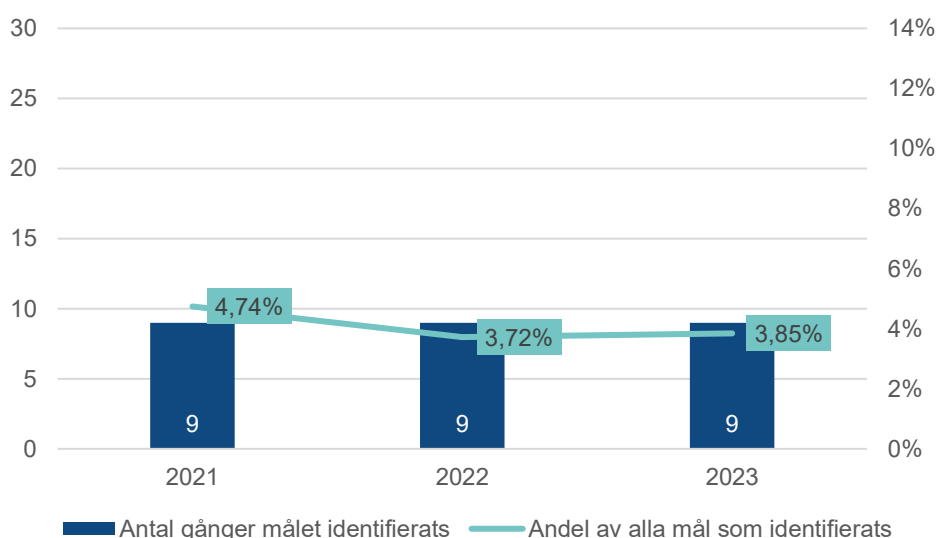

Följande 9 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finlands Akademi
- Museiverket
- Regionförvaltningsverken
- Riksarkivet
- Statistikcentralen
- Tillgänglighetsbiblioteket Celia
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Utrikesministeriet

Mål 4 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats sjunde mest i ansvarsrapporterna för 2023. Under rapporteringsåret 2021 var mål 4 det mål som identifierades nionde mest och 2022 det mål som identifierades elfte mest. Målet identifierades av nio organisationer både 2021 och 2022. Antalet gånger målet identifierats har således hållits på exakt samma nivå under alla tre rapporteringsår. Den andel mål 4 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 1,02 procentenheter mellan 2021 och 2022 och ökade med 0,13 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,89 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 31: Antalet gånger mål 4 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

⁴⁶ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁴⁷ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁴⁸ Sachs et al. 2024, s. 17.

Inom statsförvaltningens organisationer främjas mål 4 nationellt och internationellt bland annat genom mångsidigt stöd för utbildning samt utveckling av kompetens och färdigheter. Innehållsmässigt är målet noggrant avgränsat och det har identifierats särskilt inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

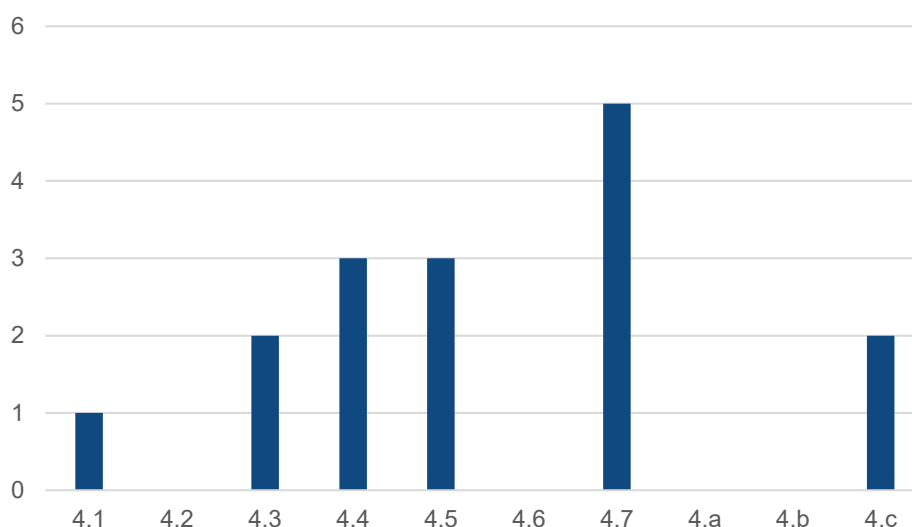
Mål 4 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur en god utbildning främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

Figur 32: Delmålen under mål 4 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Museiverket berättar i sin rapport om evenemang som ordnats tillsammans med det ukrainska samfundet och som främjar tryggheten av kulturarvet och dess kontinuitet i den situation Ukraina genomgår. Utöver evenemanget *Vyshyvanka Day*, som ordnades för att fira den ukrainska broderitraditionen och arrangerades i samarbete mellan Nationalmuseet, Finlands ukrainska samfund och Ukrainas ambassad, ordnades bland annat skrivverkstäder med barn och unga från det ukrainska samfundet.

Under Norra Finlands miljöfostransdagar 2023 ordnade **Regionförvaltningsverket i Norra Finland** utbildning riktad till personal inom småbarnspedagogiken och undervisning samt ungdomsväsendet. Utbildningen handlade om känslor och upplevelser som miljöproblemen gett upphov till.

Statistikcentralen främjade 2023 förmågan att läsa och använda statistik i sociala medier bland annat genom att lyfta fram statistiktips i serien Tilastoniisit och varje vecka publicera en aktuell fråga på Instagram samt ge ett svar på frågan med hjälp av statistik. Som **indikator** följs antalet följare i sociala medier.

År 2023 beredde **Utbildningsstyrelsen** nationella kompetensmärken för grundläggande färdigheter, med vilka vuxna kan synliggöra sin egen kompetens bland annat i arbetslivet och vid ansökan till utbildning. Kompetensmärkena för temana hållbar framtid, miljösäkerhet i hemmet och agerande i samhället har en direkt koppling till hållbarhetskompetens.

4.3.2 SDG 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 15 för hållbar utveckling är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald. Enligt flera uppföljningskällor förekommer det nationellt också betydande utmaningar med att nå målet och framstegen har stannat av. Utmaningarna handlar bland annat om antalet skyddade markområden och områden med sötvatten som är viktiga för den biologiska mångfalden samt avskogningen i anslutning till importerade produkter.⁴⁹ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling uppskattas att Finland rör sig bort från målet, men att läget är bättre än genomsnittet i unionen.⁵⁰ Det förekommer stora utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁵¹

Följande 7 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral
- Naturresursinstitutet
- Försvarsförvaltningen
- Statskontoret
- Lantmäteriverket
- Tullen
- Miljöministeriet

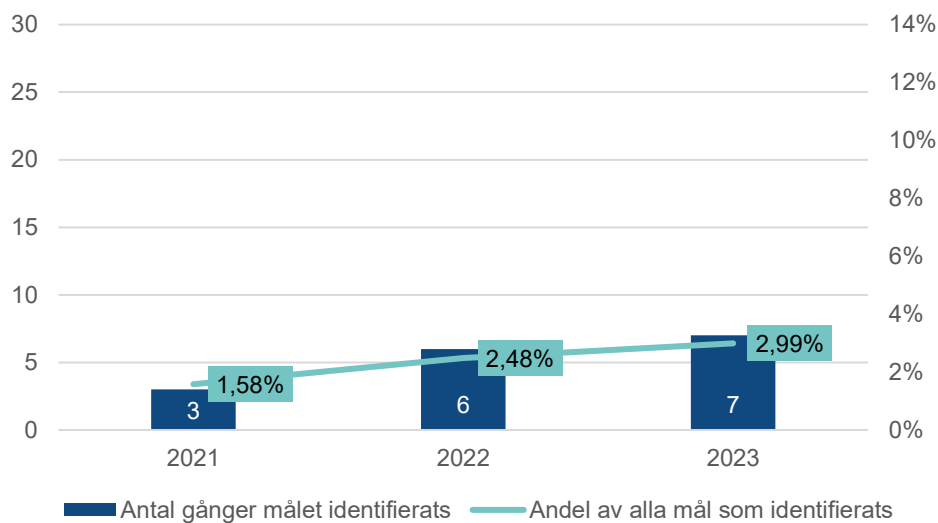
Mål 15 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats åttonde mest i ansvarsrapporterna för 2023. Under rapporteringsåret 2021 var mål 15 det elfte mest identifierade målet tillsammans med mål 6 (rent vatten och sanitet för alla) och 2022 det tolfte mest identifierade målet. År 2021 identifierades målet av tre organisationer och år 2022 av sex organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med tre organisationer från 2021 till 2022 och med en organisation från 2022 till 2023. Den andel mål 15 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 0,90 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,51 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 1,41 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

⁴⁹ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁵⁰ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁵¹ Sachs et al. 2024, s. 17.

Figur 33: Antalet gånger mål 15 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

I statsförvaltningens organisationer främjas mål 15 särskilt genom att man producerar information om den biologiska mångfalden samt indikatorer för att följa den biologiska mångfaldens tillstånd. Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt också andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar mål 15. Målet har identifierats särskilt inom jord- och skogsbruksministeriets, miljöministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden.

Mål 15 delas vidare in i tolv delmål som mer detaljerat definierar hur skyddet av livet ovan jord främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades följande delmål en gång:

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Finlands miljöcentral publicerade 2023 för kommunerna skräddarsydda indikatorer för hållbar utveckling som en del av programmet Hållbar stad. Som indikatorer som beskriver den biologiska mångfalden valdes antalet grönområden i urbana områden, de skyddade områdenas areal och de gamla skogarnas andel av skogsmarken. För att presentera uppgifterna utvecklades en webbtjänst. Det är meningen att tjänsten i framtiden ska täcka alla kommuner i Finland.

I ett projekt som finansieras av **miljöministeriet** och genomförs av **Finlands miljöcentral** publicerades 2023 webbplatsen Luonnontila.fi, som erbjuder öppen information om tillståndet för olika naturtyper och naturarter i Finland. I fråga om utarmningen av den biologiska mångfalden svarar webbplatsen på en central utmaning, som har varit bristen på indikatorer.

På basis av NTM-centralernas utlåtanden fattar **Statskontoret** beslut om att hålla fastighetsförmögenhet som kommit i statens ägo genom arv i naturvårdssyfte eller annat föreslaget syfte. **Indikator** för hur statens arv inverkar på naturskyddet är de nya skyddsområdenas areal (ha).

4.3.3 SDG 6: Rent vatten och sanitet för alla

Mål 6 för hållbar utveckling är att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla. Enligt flera uppföljningskällor har det observerats en måttlig utveckling i de nationella framstegen, men det förekommer fortfarande utmaningar bland annat i fråga om vattenförbrukningen i anslutning till importerade produkter.⁵² Enligt uppskattningar kommer Finland att nå målet betydligt bättre än genomsnittet i Europeiska unionen.⁵³ Det förekommer betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁵⁴

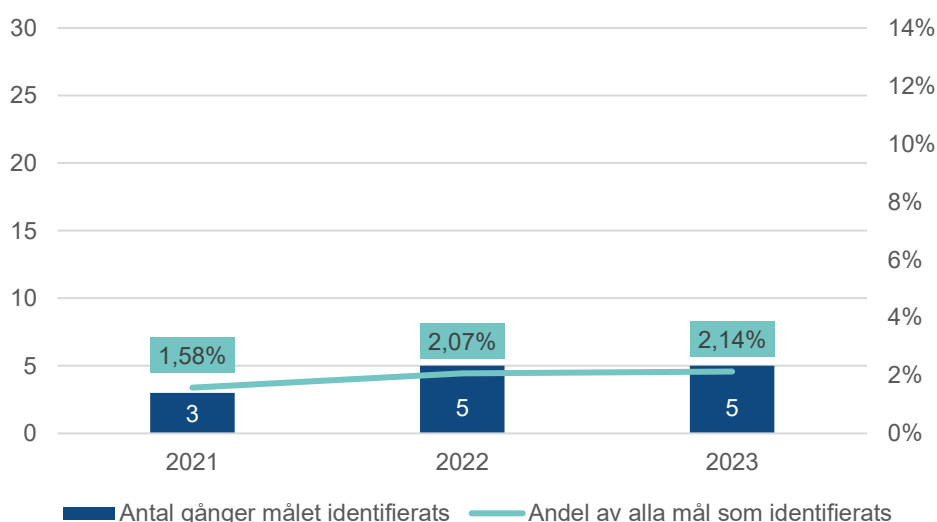

Följande 5 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral
- Geologiska forskningscentralen
- Miljöministeriet
- Social- och hälsovårdsministeriet
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Mål 6 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats nionde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 7 (hållbar energi för alla) och 14 (hav och marina resurser). Under rapporteringsåret 2021 var mål 6 det elfte mest identifierade målet tillsammans med mål 15 (ekosystem och biologisk mångfald) och 2022 det trettonde mest identifierade målet tillsammans med mål 7 (hållbar energi för alla) och 14 (hav och marina resurser). År 2021 identifierades målet av tre organisationer och år 2022 av fem organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med två organisationer från 2021 till 2022 och låg på samma nivå 2022 och 2023. Den andel mål 6 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 0,49 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,07 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 0,56 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 34: Antalet gånger mål 6 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

⁵² Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63; Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁵³ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁵⁴ Sachs et al. 2024, s. 17.

I statsförvaltningens organisationer främjas mål 6 genom att man producerar information om bland annat grundvattenområdenas status och hållbara sanitetslösningar. Målets låga identifieringsgrad förklaras av att dess innehåll är exakt avgränsat. Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt också andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar mål 6. Målet identifierades mest inom miljöministeriets förvaltningsområde.

Mål 6 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur tillgången till rent vatten och sanitet för alla främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades följande delmål, alla en gång:

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

I ett projekt som avslutades 2023 utvärderade **Finlands miljöcentral** för första gången på ett heltäckande sätt växthusgasutsläppen från vattenförsörjningen i Finland under en livscykel samt granskade eventuella åtgärder för att minska utsläppen från vattenförsörjningen. Inom projektet grundades också ett nätverk för främjande av koldioxidsnålhet inom vattenförsörjningen (vesihukiverkosto), som stöder vattentjänstverkens samarbete kring klimat och cirkulär ekonomi.

Geologiska forskningscentralen avslutade 2023 projektet HYGLO, där man grundade ett nätverk av hydrogeologiska forskningsstationer vid utvalda objekt runt om i landet. Vid forskningsstationerna följs grundvattenområden och förändringar i grundvattnet. Med hjälp av uppföljningen kan man upptäcka långvariga förändringar i klimatet och miljön och deras konsekvenser för grundvattenområdena.

Gränsbevakningsväsendet deltar i gemensamma utvecklingsprojekt inom Östersjöområdet, till exempel projektet IMAROS2, där man utreder möjligheterna att samla in bränslen med låg svavelhalt bland annat i kalla förhållanden. Bränslen med låg svavelhalt betar sig på ett annat sätt än traditionella fartygsbränslen i den marina miljön, varvid åtgärderna för att bekämpa miljöskador inte lyckas med traditionella metoder.

4.3.4 SDG 7: Hållbar energi för alla

Mål 7 för hållbar utveckling är att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. Utifrån flera uppföljningskällor har målet bedömts vara uppnått på nationell nivå.⁵⁵ I Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling bedöms att Finland gör måttliga framsteg mot målet, men att framstegen är något sämre än genomsnittet i unionen.⁵⁶ En måttlig utveckling har

⁵⁵ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁵⁶ Europeiska unionen 2023, s. 331.

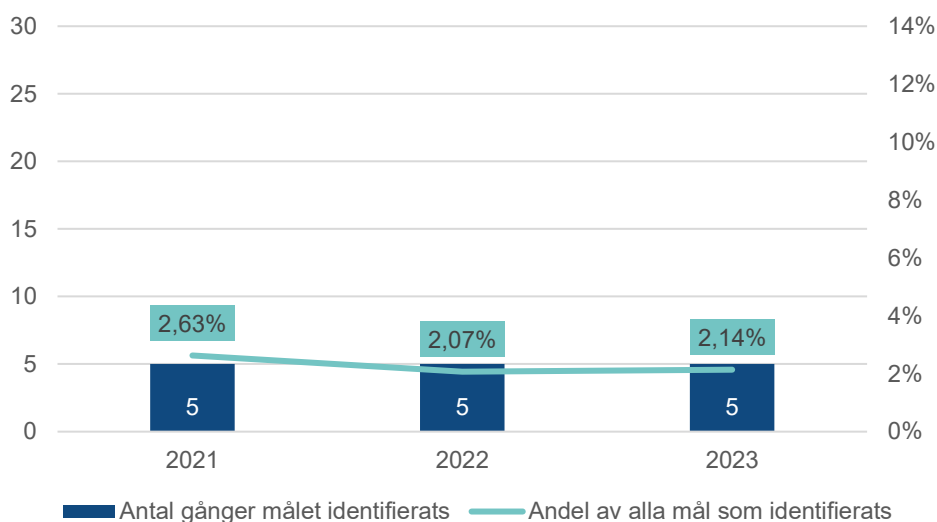
observerats när det gäller att uppnå målet internationellt, men det förekommer fortfarande betydande utmaningar.⁵⁷

Följande 5 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Arbets- och näringsministeriet
- Energimyndigheten
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA
- Geologiska forskningscentralen
- Strålsäkerhetscentralen

Mål 7 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats nionde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 6 (rent vatten och sanitet för alla) och 14 (hav och marina resurser). Under rapporteringsåret 2021 var mål 7 det tionde mest identifierade målet och 2022 det trettonde mest identifierade målet tillsammans med mål 6 (rent vatten och sanitet för alla) och 14 (hav och marina resurser). Målet identifierades av fem organisationer både 2021 och 2022. Antalet gånger målet identifierats har således hållits på exakt samma nivå under alla tre rapporteringsår. Den andel mål 7 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna minskade med 0,57 procentenheter mellan 2021 och 2022 och ökade med 0,07 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har minskat med sammanlagt 0,49 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 35: Antalet gånger mål 7 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

I statsförvaltningens organisationer främjas mål 7 bland annat genom att man producerar information, vidtar energieffektivitetsåtgärder och utvecklar energinätet. Målet är till sitt innehåll mycket noggrant avgränsad helhet, vilket även begränsar antalet organisationer som i betydande grad påverkar på hur målet framskrider. Man kan också påverka målet till exempel genom energilösningar för lokaler, varvid energifrågor behandlas i samband med det ekologiska fotavtrycket. Målet har identifierats mest inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Mål 7 delas vidare in i fem delmål som mer detaljerat definierar hur tillgången till ekonomiskt överkomlig och hållbar energi främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades oftast följande delmål:

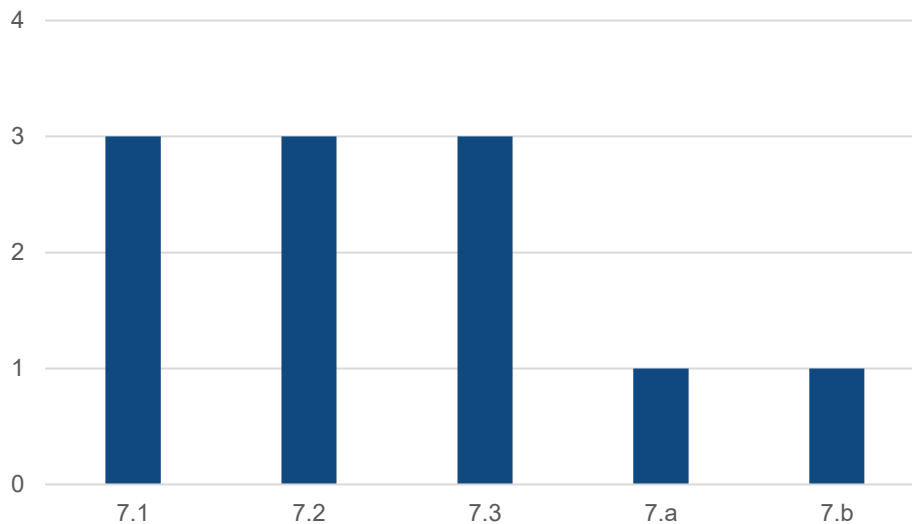
⁵⁷ Sachs et al. 2024, s. 17.

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Figur 36: Delmålen under mål 7 för hållbar utveckling enligt antalet gånger de identifierats

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

På uppdrag av **arbets- och näringsministeriet** gjordes en 2023 utredning för att jämka situationen för konsumenter som omfattas av tidsbundna elförsäljningsavtal med höga priser. Resultaten av utredningsarbetet utgjorde grunden för elbolagens frivilliga åtgärder samt gav myndigheterna möjlighet att fundera över fortsatta åtgärder.

Energimyndigheten administrerar och styr energieffektivitetsåtgärderna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde bland annat genom energieffektivitetsavtal, energibesiktningar, regional energirådgivning samt beredning av produktgruppsspecifika ärenden som gäller ekodesign och energimärkning. **Indikator** för mål 7 är den energibesparing som uppnåts genom energieffektivitetsåtgärderna.

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet för ett energicertifikatregister som anger byggnaders energiprestanda. För att göra uppgifterna i energicertifikaten mer användbara öppnade centralen en datatjänst för energicertifikatregistret 2023. Som **indikatorer** följer centralen upp antalet besökare i energicertifikatregistret och nedladdningar av information.

Forskarna vid **Geologiska forskningscentralen** fastställde 2023 Finlands medeldjupa geotermiska energipotential inom ramen för projektet HYBGEO, som finansieras av **Business Finland**. Utifrån detta arbete är energipotentialen betydande och utnyttjandet av den skulle möjliggöra uppvärmningslösningar med låga utsläpp bland annat i tätt bebyggda områden och tätorter.

4.3.5 SDG 14: Hav och marina resurser

Syftet med mål 14 för hållbar utveckling är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling. Enligt flera uppföljningskällor har det observerats en måttlig utveckling i de nationella framstegen, men det förekommer fortfarande utmaningar bland annat i fråga om antalet skyddade havsområden som är viktiga för den biologiska mångfalden.⁵⁸ Enligt Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling har de nationella framstegen stannat upp och läget när det gäller framsteg mot målet är ganska mycket sämre i Finland än genomsnittet i unionen.⁵⁹ Det förekommer stora utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁶⁰

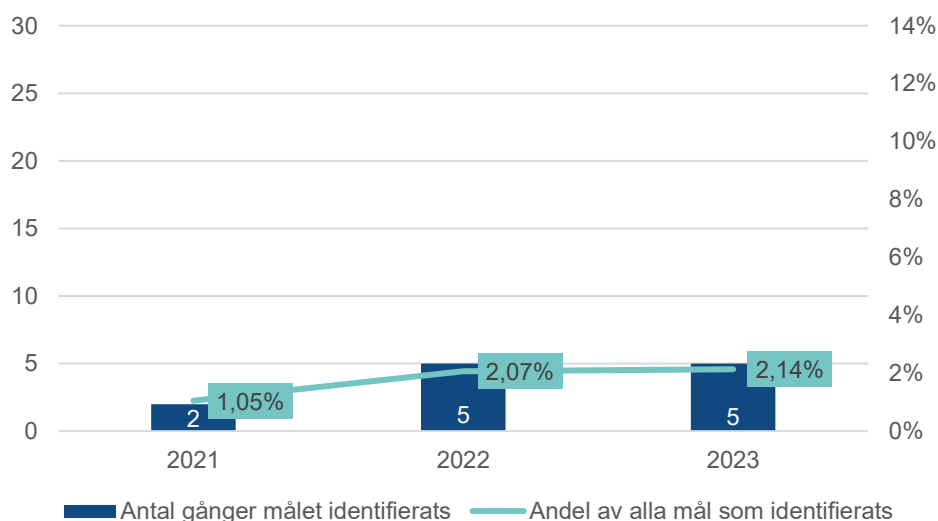

Följande 5 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Finlands miljöcentral
- Förvaltningsnämnden för Sveaborg
- Gränsbevakningsväsendet
- Miljöministeriet
- Naturresursinstitutet

Mål 14 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats nionde mest i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 6 (rent vatten och sanitet för alla) och 7 (hållbar energi för alla). Under rapporteringsåret 2021 var målet det tolfte mest identifierade målet tillsammans med mål 2 (ingen hunger) och 2022 det trettonde mest identifierade målet tillsammans med mål 7 (hållbar energi för alla) och 6 (rent vatten och sanitet för alla). År 2021 identifierades målet av två organisationer och år 2022 av fem organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade med tre organisationer från 2021 till 2022 och låg på samma nivå 2022 och 2023. Den andel mål 14 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 1,01 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,07 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 1,08 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 37: Antalet gånger mål 14 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

⁵⁸ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁵⁹ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁶⁰ Sachs et al. 2024, s. 17.

I statsförvaltningens organisationer främjas mål 14 bland annat genom att man producerar information om undervattensnaturens mångfald och hur den kan beaktas bättre samt genom att följa Östersjöns tillstånd. Utöver de organisationer som har identifierat målet finns det sannolikt också andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar mål 14. Målet identifierades mest inom miljöministeriets förvaltningsområde.

Mål 14 delas vidare in i tio delmål som mer detaljerat definierar hur skyddet av livet under vattenytan främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades följande delmål en gång:

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

År 2023 sammanställde **Finlands miljöcentral** bedömningen Havsmiljöns tillstånd i Finland och deltog i bearbetningen, färdigställandet och publiceringen av den tredje bedömningen av havsmiljöns tillstånd i Östersjön som Östersjökommissionen producerade. Den nationella marina miljöns tillstånd bedöms med 11 kvalitativa indikatorer som hänför sig till bland annat den biologiska mångfalden, eutrofiering och skadliga ämnen.

År 2023 finansierade **miljöministeriet** flera projekt och utredningar med anknytning till nedskräpning. I projekten utreddes bland annat mängden plastpellets som används vid tillverkningen av plastprodukter, transportrutter och källor längs den finska kusten, utvecklades metoder för uppföljning av skräp och mikrokräp på havsbotten samt utreddes antalet övergivna och kasserade båtar och utmaningar i anslutning till insamlingen.

Naturresursinstitutet genomförde 2023 kampanjen Taimenen tarina, vars syfte var att öka medborgarnas medvetenhet om vandringsfiskarnas svaga situation och vikten av att skydda mångfalden i strömmande vatten. Kampanjens videoinnehåll och marknadsföring i sociala medier nådde nästan 1,5 miljoner personer.

4.3.6 SDG 1: Ingen fattigdom

Syftet med mål 1 för hållbar utveckling är att avskaffa fattigdom i alla dess former överallt. Målet har bedömts ha uppnåtts nationellt, men enligt flera uppföljningskällor bedöms utvecklingen ha stannat upp.⁶¹ Enligt Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling framskrider Finland mot målet bättre än genomsnittet i Europeiska unionen.⁶² Det förekommer betydande utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁶³

Följande 3 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Social- och hälsovårdsministeriet
- Utsökningsverket och Konkursombudsmannens byrå
- Verket för finansiell stabilitet

⁶¹ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

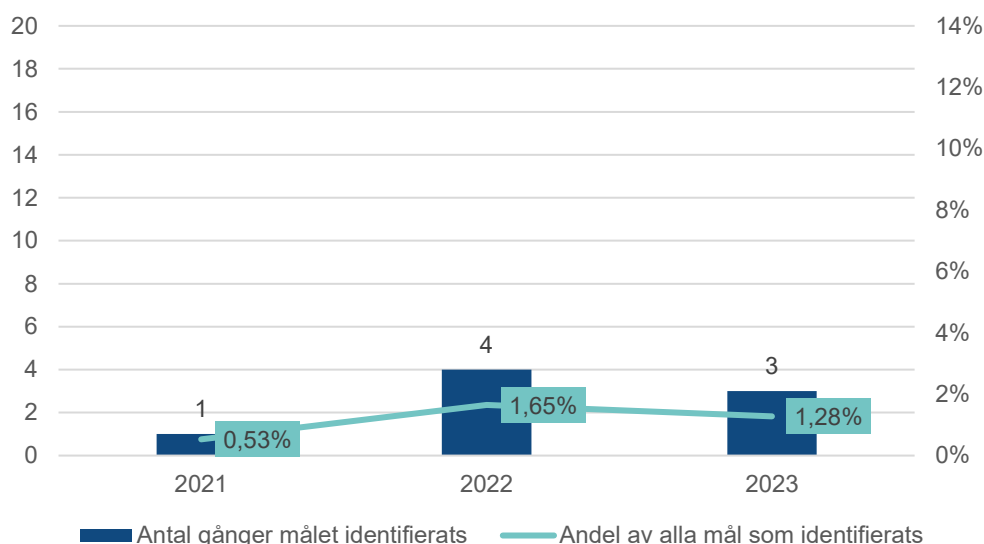
⁶² Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁶³ Sachs et al. 2024, s. 17.

Mål 1 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats minst i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 2 (ingen hunger). Också under rapporteringsåret 2021 var mål 1 det minst identifierade målet och 2022 det näst minst identifierade målet. År 2021 identifierades målet av en organisation och år 2022 av fyra organisationer. Antalet organisationer som identifierade målet ökade således med tre organisationer från 2021 till 2022 och minskade med en organisation från 2022 till 2023. Den andel mål 1 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 1,13 procentenheter mellan 2021 och 2022 och minskade med 0,37 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 0,76 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 38: Antalet gånger mål 1 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

Under alla tre rapporteringsår identifierades målen som berör fattigdom (mål 1) och hunger (mål 2) minst av alla mål. Liksom för andra mål som identifierades i lägre grad finns det utöver de organisationer som identifierat målet även andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar uppnåendet av målet. Dessutom har man bedömt att mål 1 har uppnåtts nationellt och därför har man i rapporterna kunnat prioritera sådana mål som den rapporterade organisationen tydligare kan påverka.

Mål 1 delas vidare in i sju delmål som mer detaljerat definierar hur avskaffandet av fattigdom främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades följande delmål en gång:

1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. (Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag).

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Utsökningsverket erbjuder förebyggande ekonomisk rådgivning i syfte att förbättra medborgarnas kontroll över sin personliga ekonomi, förebygga uppkomsten av skuldproblem och sprida information om utsökningsförfarandet. Målet med verksamheten är bland annat att bekämpa de skador som skuldsättningen orsakar.

Verket för finansiell stabilitet utvecklade under 2023 sin beredskap att hantera kriser särskilt i små och medelstora banker som finansieras med inlåning. Verket definierade bland annat mer detaljerat än tidigare de åtgärder som ska vidtas i en krishanteringssituation.

4.3.7 SDG 2: Ingen hunger

Mål 2 för hållbar utveckling är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Målet är ett av tre mål för hållbar utveckling som Finland har stora utmaningar att uppnå. Enligt flera uppföljningskällor har de nationella framstegen mot målet stannat av. Utmaningarna handlar i synnerhet om förekomsten av övervikt, den höga konsumtionsnivån för energiintensiva produkter från djurriket samt en hållbar användning av kväve inom jordbruket.⁶⁴ Enligt Europeiska unionens rapport om hållbar utveckling rör sig Finland något längre bort från målet, men utvecklingen är något bättre än genomsnittet i unionen.⁶⁵ Det förekommer stora utmaningar med att nå målet internationellt och framstegen har stannat av.⁶⁶

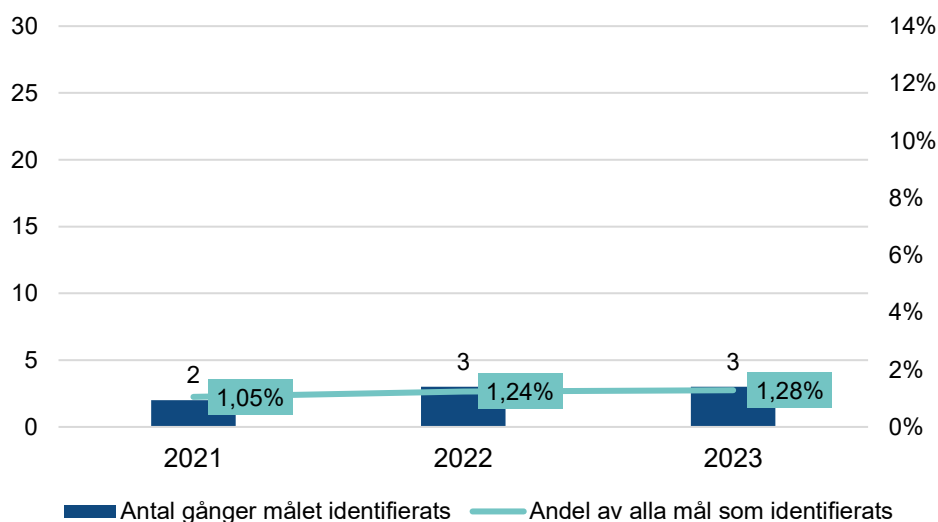

Följande 3 organisationer identifierade i sina ansvarsrapporter för 2023 att de kan främja detta mål:

- Livsmedelsverket
- Naturresursinstitutet
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea

Mål 2 är det av FN:s mål för hållbar utveckling som identifierats minst i ansvarsrapporterna för 2023 tillsammans med mål 1 (ingen fattigdom). Under rapporteringsår 2021 var mål 2 det näst minst identifierade målet och 2022 och 2023 det minst identifierade målet. År 2021 identifierades målet av två organisationer och år 2022 av tre organisationer. Antalet gånger målet identifierats har hållits på nästan samma nivå under alla tre rapporteringsår. Den andel mål 2 utgjorde av alla mål för hållbar utveckling som identifierats i ansvarsrapporterna ökade med 0,19 procentenheter mellan 2021 och 2022 och med 0,04 procentenheter mellan 2022 och 2023. Målets relativa andel har ökat med sammanlagt 0,23 procentenheter från det första rapporteringsåret till 2023.

Figur 39: Antalet gånger mål 2 för hållbar utveckling identifierats och målets andel av alla mål som identifierats 2021, 2022 och 2023

Under alla tre rapporteringsår identifierades målen som berör fattigdom (mål 1) och hunger (mål 2) minst av alla mål. Liksom för andra mål som identifierades i lägre grad finns det utöver de organisationer som identifierat målet även andra organisationer som genom sin verksamhet åtminstone indirekt påverkar uppnåendet

⁶⁴ Sachs et al. 2024, s. 202–203; Lafortune et al. 2024, s. 62–63.

⁶⁵ Europeiska unionen 2023, s. 331.

⁶⁶ Sachs et al. 2024, s. 17.

av målet. Det kan vara svårt att identifiera en direkt inverkan på mål 2 i synnerhet om organisationens verksamhet inte är kopplad till matproduktion. Det bör dock observeras att Finlands nationella utmaningar för att uppnå målet inte är direkt kopplade till den traditionella matproduktionen, utan snarare till vanor gällande matkonsumtion. Målet har identifierats mest inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Mål 2 delas vidare in i åtta delmål som mer detaljerat definierar hur avskaffandet av hunger och livsmedelsförsörjningen främjas. Delmålen kan läsas i sin helhet (på finska) på [Finlands FN-förbunds webbplats](#). I ansvarsrapporterna för 2023 identifierades följande delmål, alla en gång:

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Urval av åtgärder och indikatorer som beskrivs i rapporterna

Livsmedelsverket förankrade i projektet Livskraft för äldre (2020–2023) den matrekommendation för äldre som Statens näringsdelegation och **Institutet för hälsa och välfärd** publicerade 2020. Inom projektet producerades bland annat en nationell näringsportal med tillförlitlig information om näring för äldre på Livsmedelsverkets webbplats samt ordnades regionala utbildningar för personer som arbetar med äldre personer.

Naturrensinstitutet publicerade 2023 en matvision för 2040 och tillhörande rekommendationer för hållbar utveckling av den framtida matproduktionen. I samband med lanseringen av visionen ordnades en matarena (Ruoka-Areena), där aktörer inom branschen samlades för att diskutera matproduktionens framtid.

5 Verksamhetens fotavtryck

I anvisningarna för Statskontorets ansvarsrapportering ligger tyngdpunkten på att beskriva verksamhetens handavtryck. Syftet är att styra organisationernas ansvars- och hållbarhetstänkande till att öka handavtrycket och främja målen för hållbar utveckling. Det är dock också mycket viktigt att beakta fotavtrycket i den egna verksamheten, eftersom all verksamhet alltid medför några slags konsekvenser och effekter för organisationens verksamhetsmiljö.

Med fotavtryck avses de direkta effekter som organisationens verksamhet orsakar. Fotavtrycket kan granskas till exempel ur ett ekologiskt, socialt, ekonomiskt och kulturellt perspektiv. Det är viktigt att granska sådana konsekvenser som organisationen kan påverka genom sina egna val. Utöver dessa dimensioner har de organisationer som bedriver forskning beskrivit hur etisk forskningen är, ofta som en separat del i anslutning till fotavtrycket. Detta har varit fallet vid till exempel Naturresursinstitutet, Meteorologiska institutet och Geologiska forskningscentralen. Naturresursinstitutet beskriver förberedandet av de etiska principerna för naturvetenskaplig forskning i sin rapport som ett exempel på hur forskningsansvaret främjas.

”På hösten utarbetade vår forskningsetiska kommitté för naturvetenskap ett första utkast till våra etiska principer för naturvetenskaplig forskning. I början av 2024 förde vi en omfattande intern diskussion om principerna. Vi är vägvisare, eftersom nationella eller internationella etiska principer för naturvetenskaplig forskning eller anvisningar för förhandsbedömning enligt våra uppgifter ännu inte har utarbetats någonstans annanstans. I denna fråga samarbetar vi intensivt med Forskningsetiska delegationen (TENK).” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

5.1 Verksamhetens direkta konsekvenser för verksamhetsmiljön

Verksamhetens fotavtryck har granskats i 88 procent av ansvarsrapporterna i denna sammanfattning. Andelen är nästan densamma som 2022, då verksamhetens fotavtryck hade granskats i 87 procent av statsförvaltningens ansvarsrapporter. I siffrorna för 2022 beaktas inte fotavtrycket från andra organisationer än organisationer inom statsförvaltningen, medan både statsförvaltningen och andra organisationer inom den offentliga förvaltningen som lämnat in en rapport är med i detta sammandrag.

När man rapporterar om fotavtrycket är det bra att observera att den granskade verksamheten ofta har en koppling till många olika dimensioner av fotavtrycket. Till exempel granskas resor oftast i samband med det ekologiska fotavtrycket, men val som gäller resor har också en nära koppling till det ekonomiska och sociala fotavtrycket. Eftersom fotavtryckets olika dimensioner är kopplade till varandra är det viktigt att granska de åtgärder som vidtagits för att minska fotavtrycket ur olika synvinklar. Främjandet av en dimension av fotavtrycket kan ibland leda till en situation där en annan dimension försvagas. Till exempel kan starka satsningar för att minska det sociala fotavtrycket påverka organisationens ekonomiska situation. Då är det viktigt att hitta en balans mellan åtgärderna så att det sociala fotavtrycket kan minskas utan att organisationens ekonomiska fotavtryck blir för stort. I bästa fall hittar man genom ett mångsidigt fotavtryckstänkande metoder med vilka man till exempel kan förbättra organisationens ekonomiska framgång, men också minska storleken på det ekologiska fotavtrycket och stärka organisationens sociala framgång.

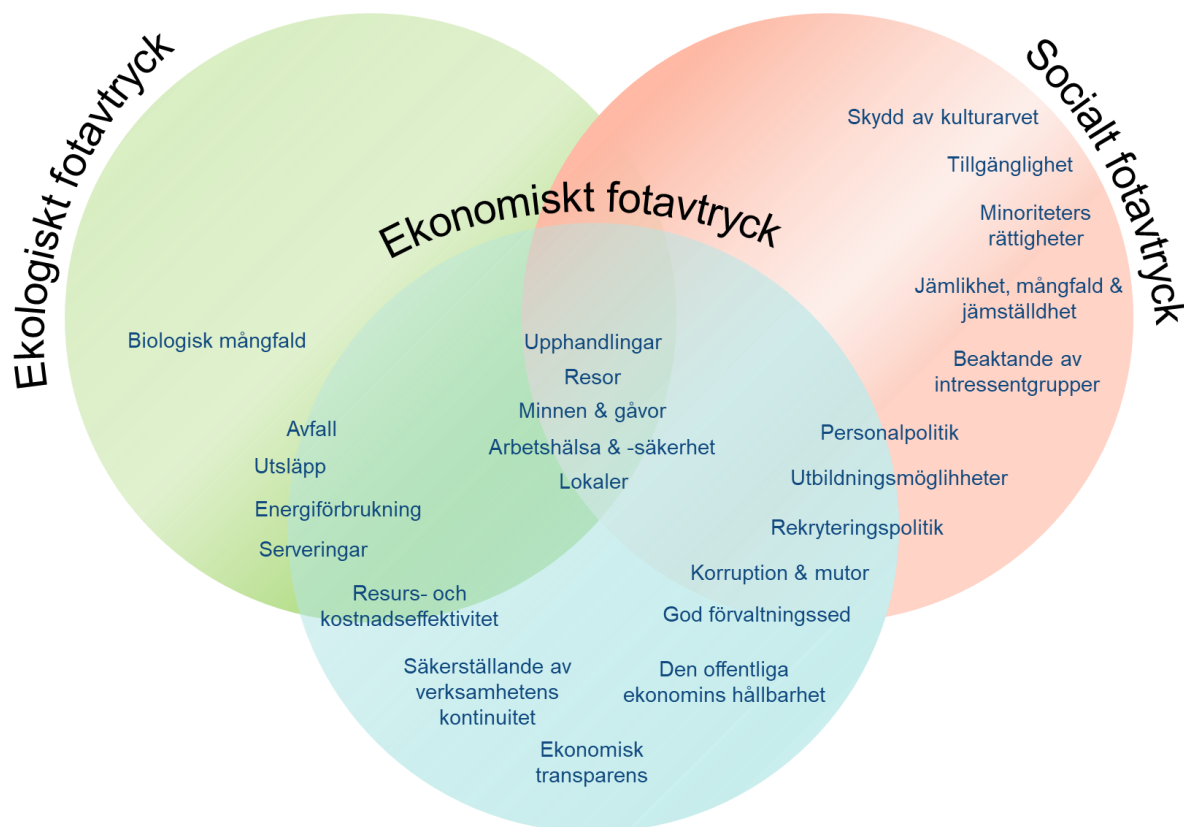
Faktorer som påverkar alla delområden av fotavtrycket kan granskas till exempel i en venn-figur enligt bild 1, där man har sammanställt de teman för fotavtrycket som förekommer i ansvarsrapporterna. Modellen med tre delvis överlappande bollar kan utnyttjas även i organisationens eget arbete när man funderar på hur olika dimensioner av fotavtrycket är kopplade till varandra. Till exempel placeras anskaffningar i mitten av figuren eftersom de har en koppling till varje delområde av fotavtrycket. En övergripande granskning av fotavtrycket ger en möjlighet att motivera de val som gjorts för intressentgrupperna.

Det är också bra att beakta att många teman som uppfattas som rent ekologiska eller sociala fotavtryck har en mycket stark koppling till det ekonomiska fotavtrycket och dess omfattning. Traditionellt har det ekonomiska fotavtrycket varit den dimension av fotavtrycket som behandlats i minst grad, även om dess innehåll

mycket väl kunde granskas parallellt med det ekologiska fotavtrycket. Till exempel kan en minskning av avfallsmängden eller energiförbrukningen ha en positiv inverkan på både det ekologiska och det ekonomiska fotavtrycket.

När man granskar Venn-diagrammet är det viktigt att observera att den figur som presenteras inte är en heltäckande eller fullständig indelning. Nästan alla teman som presenteras skulle kunna motiveras passa in i vilken dimension som helst av fotavtrycket. Syftet är att åskådliggöra hur olika delområden av fotavtrycket kan granskas ur många olika synvinklar.

Bild 1: Venn-diagram för det ekologiska, sociala och ekonomiska fotavtrycket

I samband med fotavtrycket talar man ofta om att strävan är att minska fotavtryckets storlek och när det gäller handavtrycket är syftet ofta att öka storleken på handavtrycket av den egna verksamheten. Strävan efter att minska fotavtrycket kan ibland väcka förundran. Kan organisationens sociala fotavtryck minska om man satsar på och ökar välbefinnandet bland organisationens personal? Svaret är enkelt i den bemärkelsen att en minskning av fotavtrycket framför allt är en symbolisk beskrivning och har en stark koppling till tanken om att till exempel minska koldioxidavtrycket. När förståelsen för fotavtrycket ökar är det möjligt att tala om att minska fotavtrycket även genom sådana handlingar som ökar välbefinnandet och ökar de positiva effekterna.

5.2 Ekologiskt fotavtryck

Det ekologiska fotavtrycket var det delområde som identifierades allra mest i ansvarsrapporterna 2023. Det ekologiska fotavtrycket har behandlats i 86 procent av ansvarsrapporterna. Andelen är nästan densamma som 2022, då det ekologiska fotavtrycket hade behandlats i 84 procent av statsförvaltningens ansvarsrapporter. Den höga identifieringsgraden för det ekologiska fotavtrycket torde till exempel påverkas av att det traditionellt är det mest kända delområdet för hållbar utveckling. Begrepp som *koldioxidavtryck* eller *utsläpp*

är bekanta för nästan alla oberoende av organisation, arbetsbeskrivning eller sektor. Dessutom har flera organisationer tillgång till olika certifierade miljösystem eller miljöprogram, till exempel WWF Green Office eller Ekokompassen, som styr åtgärderna för att minska det ekologiska fotavtrycket.

Teman som anknyter till upphandlingar, lokaler, avfall och resor är ofta centrala i granskningen av det ekologiska fotavtrycket i organisationernas ansvarsrapporter. Organisationerna har ofta samlat in data om dessa ämnesområden sedan tidigare. De faktorer som påverkar det ekologiska fotavtrycket är tväradministrativt mycket lika och inom statsförvaltningen finns gemensam praxis för till exempel resor. Dessutom fastställs gemensamma mål för lokaleffektiviteten bland annat i statens lokalstrategi. Energisparmålen fastställdes i Senatfastigheters energisparprogram 2022 och 2023. Åtgärderna inom dessa ämnesområden är också starkt kopplade till det ekonomiska fotavtrycket eftersom målet ofta är kostnadseffektivitet, varvid man samtidigt uppnår ekonomiska besparingar och ekologiska fördelar.

Koldioxidavtrycket är kanske den mest kända indikatorn för det ekologiska fotavtrycket. 33 procent av organisationerna har meddelat att de nästan eller helt och hållet täcker sitt koldioxidavtryck. För en del av dessa grundar sig koldioxidavtrycket på statsförvaltningens utsläppsbedömning som Statskontoret genomförde 2020 och 2021 och som publicerades på webbplatsen [Granskaförvaltningen.fi](https://www.granskaforvaltningen.fi) i juni 2023. Utsläppsbedömningen är tills vidare avsedd endast för ämbetsverk och den grundar sig på uppgifterna i statens bokföring och de utsläppskoefficienter som Finlands miljöcentral beräknat med ENVIMAT-metoden. Dessutom har en del organisationer (17 %) rapporterat om koldioxidavtrycket från ett eller flera delområden av verksamheten, oftast antingen i anslutning till resor (koldioxidutsläpp från olika reseformer), lokaler (koldioxidutsläpp från värme- och elförbrukning) eller anskaffningar (koldioxidutsläpp från inköpsfakturor).

Urval ur rapporterna

Brottsförmyndigheten har genom egna åtgärder minskat sitt ekologiska fotavtryck med cirka 12 procent i fråga om värmeförbrukning och över 7 procent i fråga om elförbrukning jämfört med jämförelseåret 2019. Enligt verket är en utmaning i framtiden att öka kommunikationen om ansvarsfull konsumtion till fångarna. Fångarna kan till exempel påverka den mängd vatten de använder. Denna förbrukning har hållits på nästan samma nivå som under jämförelseåret.

Finlands miljöcentral utvecklar beräkningen av sitt koldioxidavtryck genom att förbereda ett införande av arbetstagarnas resor mellan hemmet och arbetsplatsen samt strömförbrukningen av datorer på distansarbetsplatser i beräkningen under de kommande åren.

Vid **Niuvanniemi sjukhus** beaktas vid anskaffningen av nya möbler om motsvarande finns att tillgå i sjukhusets lager. Dessutom reparerar och klär man om möblerna själv.

Social- och hälsovårdsministeriet berättar i sin rapport om beräkningen av koldioxidavtrycket inom social- och hälsovården i samband med EKO-SOTE-projektet som avslutades 2023. Social- och hälsovårdens koldioxidavtryck uppgår till 6,5 procent av hela Finlands uppskattade konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp. I projektet föreslogs dessutom styrmedel och mål för en ekologiskt hållbar social- och hälsovård samt presenterades indikatorer med vilka välfärdsområdena kan följa sin egen ekologiska hållbarhet.

Strålsäkerhetscentralen flyttade 2022 till nya lokaler i Ånäs i Vanda. Jämfört med de tidigare lokalerna har de nya lokalerna bland annat effektivare utrymmes användning, energivänligare belysning, effektiv avfallsåtervinning och fastighetsautomatik som optimerar energianvändningen. Statens mål om koldioxidneutrala lokaler före 2035 har nästan uppnåtts vid STUK och förverkligas på sommaren i takt med att solskenet ökar.

Trafiklederna har en stor inverkan på den biologiska mångfalden och de splittrar omfattande enhetliga naturområden. **Trafikledsverket** publicerade 2023 en förutredning och lät utföra ett diplomarbete om trafikledsnätets och trafikledshållningens konsekvenser för mångfalden. Under de närmaste åren kommer verket att arbeta för att bedöma konsekvenserna för mångfalden och identifiera konkreta åtgärder.

År 2023 började **Tullen** bereda en ram för bedömning av upphandlingar i syfte att göra upphandlingarna mer ansvarsfulla. Syftet med ramen är att sammanställa ett verktyg för de ämnesområden som ska beaktas och bedömas i upphandlingen samt anvisningar i anslutning till dessa. Syftet är att med hjälp av lättfattliga frågor hjälpa till att beakta bland annat faktorer i anslutning till social och ekologisk hållbarhet vid beredningen av upphandlingar.

5.3 Socialt och kulturellt fotavtryck

Det sociala fotavtrycket var det delområde som identifierades näst mest i ansvarsrapporterna 2023. Det sociala fotavtrycket har granskats i 63 procent av ansvarsrapporterna. Andelen är lite större än 2022, då det sociala fotavtrycket hade behandlats i 58 procent av statsförvaltningens ansvarsrapporter. Vid flera organisationer har faktorer som påverkar det sociala fotavtrycket granskats i verksamhetens handavtryck till exempel under mål 5 (jämförbarhet), 8 (anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) och 10 (minskad ojämlikhet), vilket torde påverka graden av identifiering av det sociala fotavtrycket.

Teman som är kopplade till personalens välbefinnande är ofta centrala i granskningen av det sociala fotavtrycket i organisationernas ansvarsrapporter. Under det sociala fotavtrycket behandlas dessutom till exempel främjande av jämlikhet och jämförbarhet, samarbete med intressentgrupper samt arbetsgivarbild. Liksom faktorer som påverkar det ekologiska fotavtrycket förenar även faktorer som påverkar det sociala fotavtrycket ofta organisationerna oberoende av bransch och uppgift. Organisationerna utnyttjar i granskningen av det sociala fotavtrycket liknande data och informationskällor, till exempel statens årliga personalundersökning VMBaro samt sina egna personalstrategier.

Det kulturella fotavtrycket har i allt högre grad identifierats som ett delområde och en beaktansvärd dimension av fotavtrycket, men är fortfarande okänt som begrepp och till sitt innehåll. Det kulturella fotavtrycket nämns inte i Statskontorets referensram, men organisationerna kan om de så önskar också beskriva detta delområde av fotavtrycket i synnerhet om den egna verksamheten har starka konsekvenser för den kulturella hållbarheten kan det vara ändamålsenligt att beakta detta perspektiv i rapporten. Det kulturella fotavtrycket behandlas knappt alls i ansvarsrapporterna från organisationerna inom statsförvaltningen. Museiverket och Riksarkivet, vars uppgifter är direkt kopplade till att skydda kulturarvet, har i sina rapporter nämnt betydelsen av kulturell hållbarhet. Dessutom identifierar Senatfastigheter omsorgen om kulturarvet som en del av sin roll som ansvarsfull fastighetsägare.

Urval ur rapporterna

Brottspåföljdsmyndigheten utarbetade 2023 en utredning om distansarbete, som blir färdig våren 2024. Myndigheten har identifierat att kontinuerligt distansarbete kan påverka personalens ork på många sätt, och syftet med utredningen är att styra konkreta åtgärder till att hitta och säkerställa en balans mellan distans- och närarbete i framtiden.

Business Finland använder konceptet Learning Day (LD) som uppmuntrar till frivillig utveckling och skapande av rutiner för kontinuerligt lärande. I enlighet med konceptet kan varje arbetstagare under året fritt använda 4–8 arbetsdagar för att utveckla sin egen kompetens. År 2023 var målet fyra LD-dagar/arbetstagare, av vilka de en dag skulle fokusera på att studera teman för hållbar utveckling. Som indikatorer följs utfallet av målet, som 2023 var 94 procent.

Energimyndigheten fokuserade utifrån resultaten från VMBaro 2022 på temat hantering av stress. Vid myndigheten gjordes bland annat enkäter om upplevelsen av stress och ordnades gemensam coachning i hantering av arbete och stress. Dessutom ordnades kaffestunder med olika teman där fokus låg på olika teman som berör arbetshälsa, till exempel beaktande av neurospektrumet i arbetsgemenskapen, samordning av arbete och privatliv och återhämtning.

Vid **Geologiska forskningscentralen** inleddes 2023 karriär- och utbildningsprogrammet GTKtrainee för högskoleutbildade inom geo- och miljöområdet. Målet med programmet är att erbjuda experter som håller på att utexamineras eller nyligen utexaminerats mångsidig arbetserfarenhet och utvecklingsmöjligheter vid GTK. Programmet ger dessutom GTK möjlighet att hitta och utbilda ny personal för uppgifter som kräver specialkompetens. De första praktikanterna började i oktober 2023.

Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori bearbetade 2023 tillsammans med cheferna principer för ledningen, som är en del av organisationens resultatmål 2024. Principerna bidrar till ett lyckat chefs- och ledningsarbete och styr till önskat ledarskap.

Vid utvecklings- och samarbetsenheten vid Cybersäkerhetscentret vid **Transport- och kommunikationsverket Traficom** tog man 2023 i bruk en mall för en lägesbild av arbetsveckan, där var och en bedömer sina huvudsakliga arbetsuppgifter under innevarande vecka och den tid som i stora drag kommer att gå åt till dem. Den gemensamma verksamhetsmodellen har inte bara ökat gemenskapen utan också skapat transparens i mångsidiga helheter och arbetsbördan.

Trafikledsverket beaktar det sociala ansvaret i sina upphandlingar genom att fästa uppmärksamhet vid att grå ekonomi undviks och arbets- och mänskliga rättigheter iakttas i verkets egna och tjänsteproducenternas arbetsuppgifter. Detta främjas av att man i avtalsvillkoren begränsas till tre nivåer. Dessutom kontrolleras leverantörernas kvalifikationer och ett villkor för att få dessa är att de sociala skyldigheterna uppfylls.

5.4 Ekonomiskt fotavtryck

Det ekonomiska fotavtrycket var det delområde som identifierades minst i ansvarsrapporterna 2023. Det ekonomiska fotavtrycket har granskats i 49 procent av ansvarsrapporterna. Andelen är större än 2022, då andelen organisationer inom statsförvaltningen som granskade det ekonomiska fotavtrycket var 38 procent.

Faktorer som påverkar det ekonomiska fotavtrycket är till exempel användningen av resurser i förhållande till deras mängd samt behörig och lagenlig användning av gemensamma medel som är betydelsefull i den offentliga förvaltningens kontext. Till exempel bör åtgärder som stärker hållbarheten och ansvaret genomföras på ett sätt som inte äventyrar organisationens förmåga att genomföra en lagstadgad uppgift som främjar samhällets bästa eller möjligheterna att främja hållbar utveckling även i framtiden. I ansvarsrapporterna har det ekonomiska fotavtrycket dessutom granskats genom effektivitetsåtgärder som gynnar det ekologiska fotavtrycket, till exempel energisparåtgärder.

Identifieringsgraden för det ekonomiska fotavtrycket kan förklaras till exempel av att många organisationer i första hand presenterar sina ekonomiska uppgifter i sitt bokslut. Identifieringen av det ekonomiska fotavtrycket kan också försvåras till exempel av att det ekonomiska fotavtryckets särdrag i viss mån ser olika ut inom statsförvaltningen och den privata sektorn. Till exempel är skattefotavtrycket en helhet som ofta rapporteras i företagets ansvarsrapporter, men detta är inte fallet inom statsförvaltningen.

Urval ur rapporterna

Finlands skogscentral har ett innovativt perspektiv i granskningen av hur ansvarsfulla upphandlingarna är. Med hjälp av ett förfarande för innovationspartnerskap kan man bygga upp företagspartnerskap, varvid en produkt eller tjänst kan utvecklas under hela dess livscykel.

Meteorologiska institutet fäster uppmärksamhet vid ansvarsfullheten hos sina serviceavtalspartner. Till exempel erbjuder producenten av restaurangtjänster i lokalen Dynamicum, Compass Group, varje dag ett alternativ märkt som klimatlunch och fäster särskild uppmärksamhet vid ursprunget för den fisk som används. Städtjänsterna LTQ tillämpar sitt ansvarskoncept LTQ Green & Clean i sin verksamhet, och verksamheten följs bland annat med hjälp av en kalkylator för koldioxidavtrycket.

Statens revisionsverk rapporterar kostnaderna för en arbetsdag som använts för kärnverksamheten som en indikator för verksamhetens lönsamhet. Kostnaden steg något jämfört med året innan men underskred rejält det kvantitativa mål som ställts upp för kostnaderna. Kostnadsökningen berodde huvudsakligen på ökade lönekostnader och på att den arbetstid som användes för kärnverksamheten ökade.

6 Slutsatser

Ansvarsrapporterna påskyndar statsförvaltningens hållbarhetsarbete

För de flesta organisationer inom statsförvaltningen var 2023 det tredje året för vilket en ansvarsrapport utarbetades med hjälp av en gemensam referensram. Ansvarsrapporterna för 2023 visar att organisationerna inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen på ett utmärkt sätt har hittat beröringspunkter mellan sin egen verksamhet och främjandet av målen för hållbar utveckling. Utifrån detta finns det många möjligheter till och potential för mer hållbar verksamhet inom statsförvaltningen. Målen för hållbar utveckling passar på ett naturligt sätt in i organisationernas verksamhet och många organisationer är intresserade av att fundera på hur hållbarhetsarbetet kunde främjas på ett allt mer målinriktat och långsiktigt sätt i organisationens verksamhet. Ansvarsrapporteringen har således förverkligat sin potential att uppmuntra rapporterade organisationer att främja hållbar utveckling på ett systematiskt sätt och utnyttja rapporterna för att följa framstegen. För att Finland ska behålla den första plats som vi fått i FN:s globala jämförelse av länder krävs dock ett ihärdigt arbete mot målen även i fortsättningen, och för detta arbete behövs alla sektors och aktörers insats.

Hållbarhetspanelen, som fungerar som en oberoende vetenskapspanel i anslutning till statsrådets kansli, publicerade våren 2024 den politiska rekommendationen om Finland och hållbarhet *Suomesta kestävyyssuurroksen onnistuja: Rajana luonto, voimana ihmiset*. Rekommendationen innehåller en tanke om att politiken för hållbar utveckling kräver rättsligt förpliktande reglering, utveckling av prissättningsmekanismer, informationsstyrning, varumärken, utbildning samt inläring av nya färdigheter. Förändringen förutsätter ökad medvetenhet, aktivt aktörskap samt förändringar i strukturer och rutiner. Önskad verksamhet som främjar hållbarhet måste ökas samtidigt som skadlig verksamhet slopas.⁶⁷

Den politiska rekommendationen innehåller också en rekommendation om att det krävs omfattande hållbarhetskompetens av myndigheterna. Dessutom rekommenderas att man inom förvaltningen bygger broar mellan olika ministerier, sektorer och program och att de nuvarande strukturerna vid behov förnyas. För att främja genomförandet uppmuntras man att ställa upp tydliga mål och tidtabeller, söka gemensamma fördelar samt behandla även motstridiga mål och skyldigheter.⁶⁸ Ansvarsrapporterna är ett verktyg med hjälp av vilket statsförvaltningen kan sträva efter att genomföra Hållbarhetspanelens rekommendation. Statsförvaltningens gemensamma och enhetliga referensram för ansvarsrapporteringen har möjliggjort kamratstöd och kamratinläring i hållbarhets- och ansvarsarbetet över organisations- och förvaltningsgränserna samt även att hitta nya samarbetsätt till exempel inom det ansvarsnätverk som Statskontoret möjliggör. För att skapa de indikatorer som används i ansvarsrapporterna förutsätts en noggrann och även kritisk granskning av organisationens verksamhet och utarbetandet av en årlig rapport gör det naturligt att följa hur målen framskrider.

En åtgärd som föreslås i den politiska rekommendationen och som är lätt att genomföra är att man vid sidan av BNP-indikatorn tar med indikatorer för total hållbarhet i beslutsfattandet.⁶⁹ Vid statsrådets kansli pågår arbetet med att utveckla en verksamhetsmodell för hållbarhetsbedömning, som i framtiden torde kunna stöda statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens långsiktiga arbete då hållbarheten bedöms ur fem olika hållbarhetsperspektiv.⁷⁰ Statsrådets kansli beskriver också verksamhetsmodellen för hållbarhetsbedömning i sin ansvarsrapport.

”Arbetet med att utveckla en verksamhetsmodell för hållbarhetsbedömning som beaktar många perspektiv i samhället på medellång sikt har framskridit som planerat. Utgångspunkterna för och målen med hållbarhetsbedömningen och bedömningens betydelse har bearbetats tillsammans med ministerier och forskarsamfund med fokus på bedömningsfrågor, -innehåll och -material. Avsikten är att producera hållbarhetsbedömningar av nuläget för de fem dimensionerna av hållbarhet. Utöver lägesbilderna granskas systemiska risker och möjligheter i valda fall. Dessutom bereds en modell för kontinuerlig uppföljning

⁶⁷ Hållbarhetspanelen 2024, s. 7–8.

⁶⁸ Hållbarhetspanelen 2024, s. 8.

⁶⁹ Hållbarhetspanelen 2024, s. 2.

⁷⁰ Statsrådets kansli 2024.

av uppföljningen och prognostiseringen av verksamhetsmiljön.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Det nationella arbetet för hållbar utveckling styrs av strategin för 2022–2030 utarbetad av kommissionen för hållbar utveckling: *Ett välmående Finland som tar globalt ansvar och tryggar naturens bärkraft*. Syftet med strategin är att fungera som ett verktyg som säkerställer att olika förvaltningsområdens och samhällsliga aktörers strategi- och programarbete är konsekvent. Strategin bygger på sex förändringsområden och vart och ett av dem innehåller en vision av förändringen fram till 2030 samt centrala mål och åtgärder. Utöver förändringsområdena har man i strategin definierat fem genomgående principer och genom att iaktta dem främjas förändringarna.⁷¹ De globala målen för hållbar utveckling kan ställvis visa sig vara ganska stora utmaningar som en enskild organisation kan påverka endast i liten grad. Den nationella strategin för hållbar utveckling kan styra och hjälpa organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen att begränsa sitt arbete och koncentrera sina resurser till sådan verksamhet som behövs för att lösa hållbarhetsutmaningarna på nationell nivå. Hittills har strategin inte synts i särskilt många ansvarsrapporter. I framtiden skulle strategin kunna utnyttjas mer i statsförvaltningens och den offentliga förvaltningens hållbarhets- och ansvarsarbete.

Den knappa ekonomin en utmaning också för hållbarhetsarbetet

I många ansvarsrapporter behandlas aktuella utmaningar inom den offentliga ekonomin och organisationernas ekonomiska ansvar, vilket framhävs i det utmanande ekonomiska läget. I rapporterna har man till exempel funderat på hur ansvarsarbetet i fortsättningen ska organiseras och tilldelas resurser. Å andra sidan har det i rapporterna också lyfts fram hur ansvars- och hållbarhetsarbetet kan stödja organisationens ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Till exempel beskrivs i kapitel fem i detta sammandrag hur många ekologiska åtgärder som har tydliga kopplingar till organisationens ekonomiska hållbarhet. I Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsrapport behandlas det ekonomiska ansvaret på följande sätt:

”Det är klart att även Brottspåföljdsmyndigheten kommer att utmanas avsevärt av det ekonomiska ansvaret under de kommande åren. I den allt sämre situationen vad gäller ekonomi och resurser inom statsförvaltningen krävs ett nytt ekonomiskt tänkande och nya åtgärder för att förverkliga och öka det sociala ansvaret och miljöansvaret. Brottspåföljdsmyndigheten strävar under de kommande åren efter att svara på utmaningen bland annat genom att utveckla sin verksamhet, riskhantering och sina sätt att samarbeta med intressentgrupper samt genom att allt mer fokusera på sina kärnuppgifter. Det viktigaste är att säkerställa att personalen orkar i arbetet. Personalen skapar den starkaste grunden särskilt för att förverkliga socialt ansvar vid Brottspåföljdsmyndigheten.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

I det allt stramare ekonomiska läget framhävs betydelsen av samarbete. Att främja hållbar utveckling är också en helhet där aktörerna måste samarbeta för att uppnå effektiva resultat. I och med gemensamma uppgifter, strategiska helheter och sektorn har förvaltningsområdena många möjligheter att arbeta tillsammans. Arbets- och näringsministeriet beskriver i sin rapport vilken helhet ett förvaltningsområde bildar.

”För att ansvarsarbetet ska lyckas krävs ofta tväradministrativt samarbete både inom statsrådet och i riktning mot förvaltningsområdet. Olika nivåer inom förvaltningsområdet har roller enligt sina ansvarsområden och uppgifter i genomförandet av ansvarsåtgärder inom en viss politisk sektor. På riksnivå ansvarar ministeriet för den politiska planeringen och lagstiftningen samt för anslags-, resultat- och informationsstyrningen inom sitt förvaltningsområde. Förvaltningsområdets ämbetsverk, inrättningar och bolag står för det konkreta genomförandet av åtgärder inom de olika politiska sektorerna. Därför är det nödvändigt att granska de ansvarsrapporter som olika aktörer inom förvaltningsområdet utarbetat för att få en bild av åtgärderna som helhet för en viss politisk sektor.” Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

⁷¹ Statsrådets kansli 2022.

Trots kriser men samtidigt på grund av dem måste man satsa på långsiktigt hållbarhetsarbete

En utmaning i främjandet av hållbar utveckling kan vara att olika aktuella teman och världssituationen skapar akuta kriser som kräver snabba reaktioner. Sådana helheter som kräver snabb reaktionsförmåga utmanar organisationernas förmåga till långsiktigt och konsekvent arbete. I hållbarhets- och ansvarsarbetet skapar beredskap och framförhållning en grund för en kriställig verksamhet som inte rubbas av kriser som uppstår snabbt. På så sätt kan organisationerna också utnyttja de nya möjligheter som till exempel digitaliseringen och artificiell intelligens har medfört. I Säkerhets- och kemikalieverkets ansvarsrapport beskrivs verksamhetsmiljöns konsekvenser för organisationen på följande sätt:

”De förändringar som sker i samhället påverkar direkt vår verksamhet och kräver anpassning. Även andra branschers och aktörers förmåga att reagera på förändringar påverkar Tukes verksamhetsmiljö. Exempelvis har det ökade antalet förordningar och författningar en betydande inverkan på Tukes verksamhet. Vi kan inte förutspå alla förändringar helt och hållet, men det är ändå viktigt att förbereda sig på eventuella scenarier. För att främja beredskapen och prognostiseringsförmågan genomförde vi vid Tukes hösten 2023 tre morgonutbildningar om framtiden, som var öppna för hela personalen. Vid dessa utbildningar identifierade vi tillsammans faktorer som har en central inverkan på vår verksamhetsmiljö med tanke på möjligheter och risker. De viktigaste faktorerna som lyftes fram var mångfald, digitalisering och artificiell intelligens, information, resurser och samarbete.”
Översatt av Statskontoret från den finskspråkiga ursprungliga rapporten.

Att beakta världssituationen och beskriva aktuella frågor kan hjälpa den som läser ansvarsrapporten och intressentgrupperna att förstå varför och på vilket sätt organisationen har gjort vissa val i sitt ansvarsarbete. En beskrivning av verksamhetsmiljön lämpar sig väl som en del av ansvarsrapporten och kan också erbjuda den rapporterade organisationen själv förståelse för i vilken verksamhetsmiljö den fungerar.

Tre år av rapportering har visat att ansvarsrapporteringen lämpar sig väl för arbetet vid organisationer inom statsförvaltningen och den offentliga förvaltningen. Ansvarsrapporten har gett många organisationer en kanal för att berätta om den egna verksamhetens effekter och hur den påverkar det omgivande samhället och världen. Ansvarsrapporten tjänar sitt syfte bäst när rapporteringen sker varje år och på ett målinriktat sätt. I en föränderlig och komplex värld betonas vikten av att begränsa och fokusera arbetet till de helheter där organisationerna har störst genomslagskraft.

Bilagor

Bilaga 1. Mål och delmål i handlingsplanen för hållbar utveckling Agenda 2030

Mål 1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

1.1 Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US dollar per dag.

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.3 Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

1.a Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.

1.b Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

2.3 Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till värdeskapande och sysselsättning utanför jordbruket.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

2.5 Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskött och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

2.b Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

2.c Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.

Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

3.1 Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

3.2 Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

3.a Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

3.b Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

3.c Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

3.d Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, risk-reducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Mål 4. Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, ickevåld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

4.c Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver uträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist. 6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete. 6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade eko-systemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

6.a Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitets-uppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och åter-användning.

6.b Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitets-hanteringen.

Mål 7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

7.a Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

7.b Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

8.10 Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

8.a Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).

8.b Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5 Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

9.a Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.

9.b Stödja inhemska teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.

9.c Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.5 Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

10.6 Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

10.a Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.

10.b Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

10.c Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av

sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sen-dai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrof-riskhantering på alla nivåer.

11.c Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

12.a Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

12.c Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som upp-muntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. *Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

13.a Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

13.b Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.3 Minimera och åtgärda havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.4 Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

14.6 Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

14.7 Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

14.a Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

14.b Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

14.c Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka beskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.3 Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.

15.4 Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.6 Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper.

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

15.c Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

Mål 16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

16.3 Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

16.8 Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.

16.9 Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.

16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.a Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Finansiering

17.1 Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

17.2. De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

17.3 Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

17.4 Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlettning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuld-bördan.

17.5 Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.7 Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och för-månsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.

17.8 Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

17.9 Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

Handel

17.10 Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

17.11 Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

17.12 Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Politisk och institutionell samstämmighet

17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.15 Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Partnerskap mellan flera parter

17.16 Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Data, övervakning och ansvarsskyldighet

17.18 Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

17.19 Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

Bilaga 2. Antalet gånger målen för hållbar utveckling identifierades i rapporterna 2021, 2022 och 2023

Mål för hållbar utveckling	Antal gånger målet identifierades 2021	Procentuell andel 2021	Antal gånger målet identifierades 2022	Procentuell andel 2022	Antal gånger målet identifierades 2023	Procentuell andel 2023	Förändring i procentenheter 2022–2023	Förändring i procentenheter 2021–2023
SDG 1	1	0,53 %	4	1,65 %	3	1,28 %	-0,37 %	0,76 %
SDG 2	2	1,05 %	3	1,24 %	3	1,28 %	0,04 %	0,23 %
SDG 3	15	7,89 %	19	7,85 %	17	7,26 %	-0,59 %	-0,63 %
SDG 4	9	4,74 %	9	3,72 %	9	3,85 %	0,13 %	-0,89 %
SDG 5	15	7,89 %	18	7,44 %	17	7,26 %	-0,17 %	-0,63 %
SDG 6	3	1,58 %	5	2,07 %	5	2,14 %	0,07 %	0,56 %
SDG 7	5	2,63 %	5	2,07 %	5	2,14 %	0,07 %	-0,49 %
SDG 8	17	8,95 %	25	10,33 %	26	11,11 %	0,78 %	2,16 %
SDG 9	16	8,42 %	17	7,02 %	17	7,26 %	0,24 %	-1,16 %
SDG 10	13	6,84 %	15	6,20 %	15	6,41 %	0,21 %	-0,43 %
SDG 11	10	5,26 %	11	4,55 %	11	4,70 %	0,16 %	-0,56 %
SDG 12	26	13,68 %	30	12,40 %	26	11,11 %	-1,29 %	-2,57 %
SDG 13	21	11,05 %	29	11,98 %	29	12,39 %	0,41 %	1,34 %
SDG 14	2	1,05 %	5	2,07 %	5	2,14 %	0,07 %	1,08 %
SDG 15	3	1,58 %	6	2,48 %	7	2,99 %	0,51 %	1,41 %
SDG 16	22	11,58 %	27	11,16 %	24	10,26 %	-0,90 %	-1,32 %
SDG 17	10	5,26 %	14	5,79 %	15	6,41 %	0,63 %	1,15 %
Totalt	190	100 %	242	100 %	234	100 %		

Källförteckning

Europeiska unionen (2023). Sustainable development in the European Union – monitoring report progress towards the SDGs in an EU context, 2023 edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2785/403194

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen och revisionslagen samt till vissa lagar som har samband med dem 20/2023.

Hållbarhetspanelen (2024). Suomesta kestävyysmurroksen onnistuja: Rajana luonto, voimana ihmiset. Hållbarhetspanelens politiska rekommendation 1/2024.

Lafortune, G., Fuller, G. Kloeke-Lesch, A., Koundouri, P. & Riccaboni, A. (2024). European Elections, Europe's Future and the SDGs: Europe Sustainable Development Report 2023/24. Paris: SDSN and SDSN Europe, Dublin: Dublin University Press. doi:10.25546/104407

Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G. (2024). The SDGs and the UN Summit of the Future. Sustainable Development Report 2024. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. doi:10.25546/108572.

Statsrådets kansli (2022). Strategi av kommissionen för hållbar utveckling 2022–2030: Ett välmående Finland som tar globalt ansvar och tryggar naturens bärkraft. Statsrådets kanslis publikationer 2022:16.

Statsrådets kansli (2024). Verksamhetsmodell för hållbarhetsbedömning: diskussionsinitiativ. Statsrådets kanslis publikationer 2024:8.

Miljöministeriet (2024). Klimatårsberättelse. Miljöministeriets publikationer 2024:25 (på finska).

STATSKONTORETS PUBLIKATIONER | HÅLLBAR UTVECKLING, ANSVAR 9/2024

Samarbete för att bygga en hållbar framtid

Sammandrag av och perspektiv på statsförvaltningens ansvarsrapporter 2023

Statskontoret

Publicerare: Statskontoret

ISSN/ISBN: [Handlingens nummer]

Sörnäs strandväg 13, Helsingfors | PB 14, 00054 STATSKONTORET

Tfn 0295 50 2000, Fax 0295 50 3333, www.statskontoret.fi